

ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด

ชนุดม หอมหวล

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด

ชนุตม์ หอมหวล

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

The Impacts of Industrial Estate Towards community: A Case Study of Ban Bon
Community Map Ta Phut Town Municipality

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF PUBLIC ADMINISTRATION
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND LAWS

BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ ชนุตม์ หอมหวล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

(ดร.เมทีนา อีสริยานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ต้นศิริคงคล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเอียด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

64920561: สาขาวิชา: -; รป.ม. (-)

คำสำคัญ: ผลกระทบ/นิคมอุตสาหกรรม/ชุมชน

ชนุตร์ หอมหวล : ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด. (The Impacts of Industrial Estate Towards community: A Case Study of Ban Bon Community Map Ta Phut Town Municipality) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุปราณี ธรรมพิทักษ์, ปร.ด ปี พ.ศ. 2567.

การศึกษาเรื่องผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน 2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในชุมชนบ้านบน เทศบาลเมืองมาบตาพุด จำนวน 343 คนได้มาโดยการสุ่มแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กรณีพบความแตกต่างจะดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1. ในภาพรวมผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.71$)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 2.95$)อยู่ในอันดับที่ 1 โดยเป็นผลกระทบด้านบวรรองลงมาเป็นผลกระทบด้านสุขภาพ ($\bar{x} = 2.82$)ผลกระทบด้านสังคม ($\bar{x} = 2.95$)และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 2.47$)ตามลำดับ. 2. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน.

64920561: MAJOR: -; M.P.A. (-)

KEYWORDS: Impact/Industrial Estate/Community

CHANUCH HOMHUAN : THE IMPACTS OF INDUSTRIAL ESTATE
TOWARDS COMMUNITY: A CASE STUDY OF BAN BON COMMUNITY MAP TA PHUT
TOWN MUNICIPALITY. ADVISORY COMMITTEE: SUPRANEE THAMMAPITHAK, Ph.D. 2024.

Research Study on the Impact of Industrial Estates on Communities: A Case Study of Ban Bon Community, Map Ta Phut Municipality The objectives of this study are: 1. To examine the impact of industrial estates on the community. 2. To compare the impact of industrial estates on the community based on personal factors. The sample group used in this research consists of 343 residents aged 18 and above living in the Ban Bon community, Map Ta Phut Municipality, selected through systematic random sampling. The data collection tool was a questionnaire on the perceived impact of industrial estates on the community, created by the researcher. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean (\bar{x}), standard deviation (SD.), T-test, and one-way ANOVA. In cases where differences were found, pairwise comparisons were conducted using Scheffé's method, with the level of statistical significance set at 0.05.

The research findings revealed that: 1. Overall, the impact of industrial estates on the community was at a high level ($\bar{x} = 2.71$). Considering each aspect, the economic impact was the highest ($\bar{x} = 2.95$), which was a positive impact, followed by the health impact ($\bar{x} = 2.82$), social impact ($\bar{x} = 2.95$), and environmental impact ($\bar{x} = 2.47$), respectively. 2. The comparison results showed that residents with different gender, age, marital status, education level, income, occupation, and family members had significantly different opinions on the impact at the 0.05 level, except for residents who had lived in the community for different lengths of time, who had similar opinions on the impact of industrial estates.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ เรื่อง "ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด" มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน

2. เปรียบเทียบผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณหลายฝ่ายที่มีส่วนร่วมและสนับสนุนให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่มีคุณค่าตลอดการทำวิจัย ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูล ไปจนถึงการเขียนรายงาน

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยประชาชนที่อาศัยในชุมชนบ้านบน เทศบาลเมืองมาบตาพุด จำนวน 343 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบมีระบบ

ขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจและการสนับสนุนทั้งด้านจิตใจและการปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้าทำวิจัยสุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำงานวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ชญุตม์ ทอมหวล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2.....	10
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบ.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	15
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม.....	19
นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด.....	30
ข้อมูลพื้นที่ (ชุมชนบ้านบน).....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41

บทที่ 3	58
วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน	68
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	74
บทที่ 5.....	88
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปรงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	64
ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	64
ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	65
ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	65
ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	66
ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	66
ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว.....	67
ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาอาศัย.....	67
ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้าน สิ่งแวดล้อม.....	68
ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้าน เศรษฐกิจ.....	69
ตารางที่ 12 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสังคม ..	71
ตารางที่ 13 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ	72
ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนราย ด้าน.....	73
ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามเพศ	74
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอายุ	74
ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมจำแนกตามอายุ.....	75

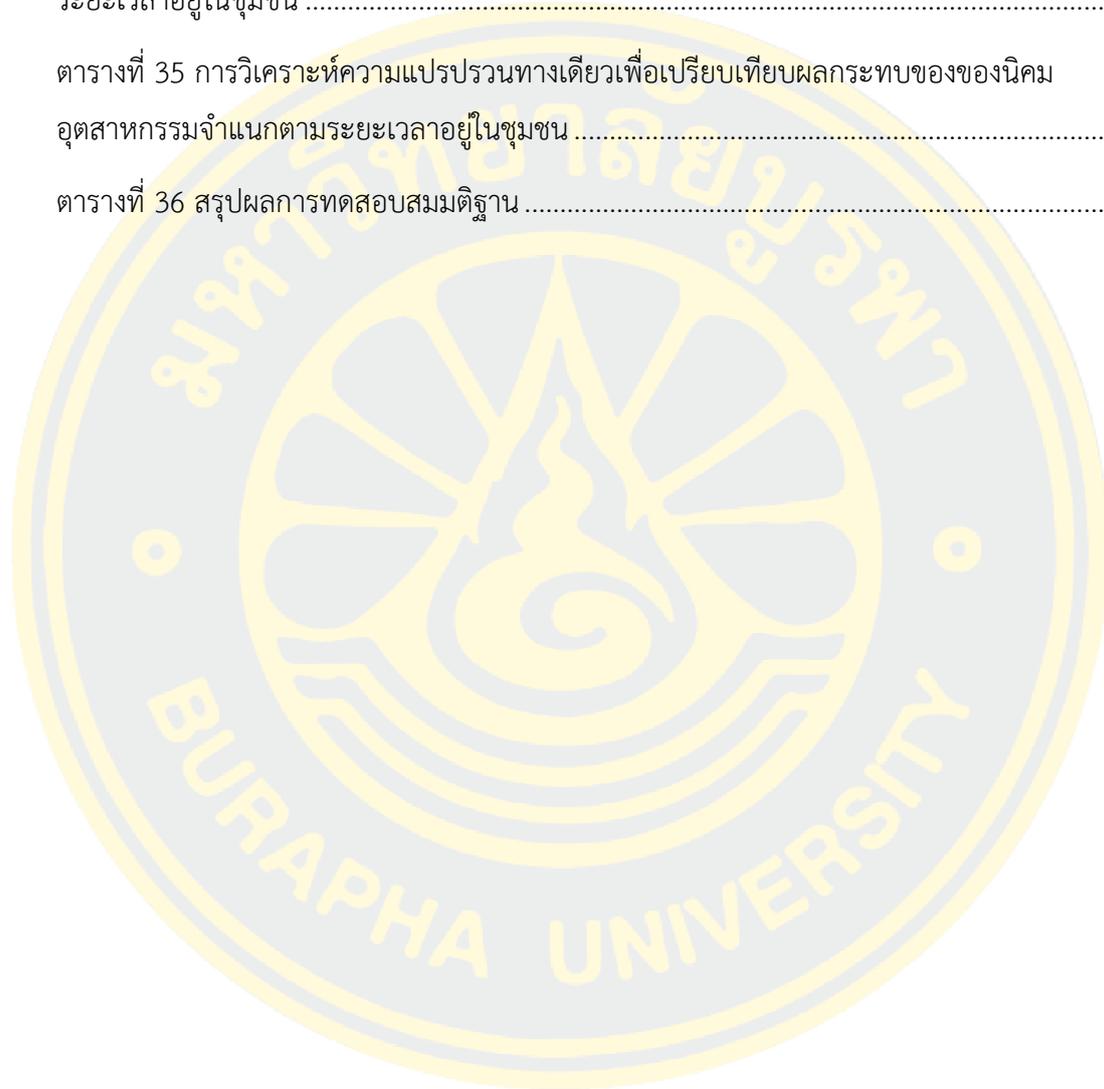
ตารางที่ 18 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุ.....	75
ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตาม สถานภาพสมรส	76
ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมจำแนกตามสถานภาพสมรส	77
ตารางที่ 21 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามสถานภาพสมรส	77
ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามระดับ การศึกษา.....	78
ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมจำแนกตามระดับการศึกษา.....	78
ตารางที่ 24 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามสถานภาพ	79
ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามรายได้ ต่อเดือน	80
ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	81
ตารางที่ 27 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ..	81
ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอาชีพ	82
ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมจำแนกตามอาชีพ	82
ตารางที่ 30 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอาชีพ	83
ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตาม สมาชิกในครอบครัว.....	84
ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว	84

ตารางที่ 33 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's Method) จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว 85

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตาม
ระยะเวลาอยู่ในชุมชน 85

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม
อุตสาหกรรมจำแนกตามระยะเวลาอยู่ในชุมชน 86

ตารางที่ 36 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน 86

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 อาณาเขตการปกครองและขอบเขตชุมชนเทศบาลเมืองมาบตาพุด	34
ภาพที่ 2 ที่ตั้งและขอบเขตโครงการนิคมอุตสาหกรรมระยอง.....	36
ภาพที่ 3 ที่ตั้งชุมชนบ้านบนและที่ตั้งนิคม RIL	40
ภาพที่ 4 ที่ตั้งชุมชนบ้านบนและที่ตั้งโรงเรียนก้าชธรรมชาติ	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่รัฐบาลนำนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทย ซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 มาใช้ให้เกิดความเจริญและมั่นคงเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือ การพัฒนาเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศให้ดีขึ้นและช่วยทำให้เกิดการกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบระเบียบและจริงจังมากขึ้น ทำให้เกิดการลงทุนจากต่างชาติหรือเจ้าของธุรกิจในประเทศไทยมากขึ้น จึงทำให้แนวคิดที่พึ่งพิงผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลักถูกปรับสู่โครงสร้างการพัฒนาที่มุ่งเน้นทั้งด้านเกษตรและอุตสาหกรรมควบคู่กันไป ซึ่งแตกต่างกับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศที่ผ่านมาที่มีการกระจุกตัวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นหลัก มีผลทำให้เกิดปัญหาเพิ่มในด้าน ความแออัด ก่อให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะและมีข้อจำกัดอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการผลิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีแนวโน้มปัญหาความยากจนในบางเขตหรือบางเมือง ทำให้ลักษณะการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาได้สร้างความเสื่อมโทรมให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ และสร้างความแออัดในเมือง เนื่องจากการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมและมีการผูกขาดการถือครองสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6, 2530)

จากการปรับเปลี่ยนทำให้เศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมดีขึ้น มีการกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีงานทำมีการพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคในด้านต่าง ๆ ถึงแม้ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมจะส่งผลดีต่อประเทศ แต่ในทางตรงกันข้ามก็เกิดผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นกับประชาชนบริเวณโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมด้วย ในปัจจุบัน ปัญหาล้างแฉะที่เกิดจากการผลิตทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงเป็นอย่างมากเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มนุษย์ใช้เทคโนโลยีต่างๆเพื่อสร้างความสะดวกสบายแก่การดำรงชีวิตของตนและความเจริญก้าวหน้าทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม ประเทศไทยเริ่มก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นเนื่องจากประชาชนได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับมลพิษและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ในปี พ.ศ. 2515 ทางคณะปฏิวัติ ได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นครั้งแรก คือ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน จังหวัด กรุงเทพมหานคร โดยให้หน่วยงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาที่ดินหรือพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรม และดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม และให้บริการระบบสาธารณูปโภครวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การบริหาร

จัดการน้ำในแง่การจ่ายน้ำ รวมถึงระบบป้องกันน้ำท่วมภายในนิคมอุตสาหกรรม การจัดการกากอุตสาหกรรมภายในนิคมอุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อจ่ายไฟฟ้าให้กับโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทยมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมถึงการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย ช่วยสร้างงานให้กับคนในประเทศ ความสำคัญดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หากไม่มีการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม หรือการจัดการนิคมอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพจะทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรเป็นอย่างมาก เพราะนิคมอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้พื้นที่ดินจำนวนมากในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม หากไม่มีการจัดบริหารจัดการที่ดี ก็ทำให้เกิดผลกระทบกับชุมชนหรือสังคมโดยรอบ (พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ,2522)

นิคมอุตสาหกรรม คือ การบริหารจัดการของรัฐบาลและเอกชนเพื่อจัดการโรงงานให้รวมที่เดียวกันอย่างมีสัดส่วนและมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการคมนาคมและสิ่งสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์และอื่นๆ รัฐบาลอาจให้เอกชนเช่าหรือซื้อพื้นที่เป็นสิทธิ์ขาดได้ นอกจากนี้พื้นที่ อันเป็นที่ตั้งโรงงานแล้วนิคมอุตสาหกรรมยังมี สำนักงานติดต่อ ที่อยู่อาศัย ตลาด ร้านค้า บริการอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยนิคมอุตสาหกรรมตั้งขึ้นด้วยปัจจัยที่รัฐต้องการกระจายอุตสาหกรรมและความเจริญไปสู่ภูมิภาค รักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการอุตสาหกรรม ป้องกันและบรรเทาอุบัติเหตุอันเกิดจากอุตสาหกรรม จัดระบบและระเบียบการใช้ที่ดินในพื้นที่เฉพาะ และเป็นส่วนหนึ่งของการวางผังเมือง ตลอดจนการใช้ที่ดิน และ ส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และรวมถึงอุตสาหกรรมพื้นฐาน ต่อมารัฐบาลได้จัดตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard Development Program) หรือ ที่เรียกกันว่า “อีสเทิร์นซีบอร์ด” ซึ่งเป็นโครงการของรัฐบาลที่มุ่งหวังจะให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ บนพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ที่อยู่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก โดยเชื่อว่าการลงทุนต่าง ๆ ภายใต้โครงการนี้จะช่วยสร้างงานจำนวนมาก รongรับคนว่างงานนับหมื่น ๆ คนได้ โครงการนี้เป็นโครงการบุกเบิกทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม ทัดเทียมกับประเทศอุตสาหกรรมของเอเชีย เช่นที่ เกาหลี ไต้หวัน ด้วยการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นเขตอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเบา และมีท่าเรือน้ำลึกที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่ง ซึ่งการพัฒนาโครงการนี้สามารถทำให้ไทยช่วงชิงโอกาสทางการค้าและการลงทุนเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ (นักศึกษากลุ่ม 9 ไทยสถาบันพระปกเกล้า ,2560)

ไทยพลิกท่า จึงเกิดการปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรม โดยมีจุดประสงค์ที่จะกระจายความเจริญไปอยู่ในส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือ Eastern seaboard development program (ESB) ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เพื่อให้เป็นเขตอุตสาหกรรมขนาดพื้นที่ 8.3 ล้านไร่ ที่ทันสมัยในระดับนานาชาติเพราะ “ท่าเล” ของพื้นที่ที่อยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวงของประเทศ และสามารถเชื่อมต่อกับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งแรงงานและวัตถุดิบ รวมไปถึงการติดกับอ่าวไทย ซึ่งเป็นช่องทางเข้าออกที่สำคัญในการส่งสินค้าทางทะเลทำให้ “ภาคตะวันออก” เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในเรื่องของความเหมาะสมที่จะพัฒนาอุตสาหกรรม การเกิดขึ้นของโครงการนี้จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาและขยายตัวอย่างต่อเนื่องและอาจจะทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ จังหวัดระยองมีนิคมอุตสาหกรรมที่รัฐดำเนินการและรัฐร่วมดำเนินการกับเอกชนซึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม และ สวนอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น 23 แห่ง มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,944 แห่ง จำนวนคนงานรวม 159,824 คน อุตสาหกรรมของจังหวัดระยองมีหลากหลายประเภท เช่น การผลิตรถยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แปรรูป สินค้าเกษตร การผลิตไฟฟ้า การผลิตสารเคมี ซึ่งสร้างมูลค่ารวมในแต่ละปีเกือบ 1 ใน 3 ของงบประมาณของประเทศไทย ซึ่งนิคมอุตสาหกรรมและเขตที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดระยองมีทั้งหมดดังนี้ (สิโรตม์ นาคสินธุ์, 2559)

นิคมอุตสาหกรรม จำนวน 8 แห่ง ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
2. นิคมอุตสาหกรรมตะวันออก
3. นิคมอุตสาหกรรมผาแดง
4. นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด
5. นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้
6. นิคมอุตสาหกรรมเอเซีย
7. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด
8. นิคมอุตสาหกรรมอาร์ ไอ แอล

เขตประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1. เขตประกอบการอุตสาหกรรมสยามอีสเทิร์นอินดัสเตรียลพาร์ค
2. เขตประกอบการอุตสาหกรรม TPI
3. เขตประกอบการอุตสาหกรรม จี. เค. แลนด์
4. เขตประกอบการอุตสาหกรรม บริษัท ระยองที่ดินอุตสาหกรรม จำกัด
5. เขตประกอบการสวนอุตสาหกรรมโรจนะ

ชุมชนอุตสาหกรรม จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมนครินทร์อินดัสเตรียลพาร์ค
2. ชุมชนอุตสาหกรรม เอสเอส พี พร็อพเพอร์ตี้
3. ชุมชนอุตสาหกรรม บริษัท ทูเน็กซ์อินดัสเตรียลพาร์ค จำกัด
4. ชุมชนอุตสาหกรรม ไอ.พี.พี.

5. ชุมชนอุตสาหกรรมโรจนะ

สวนอุตสาหกรรมจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1. สวนอุตสาหกรรม บริษัท ระยอง (Rayong industrial park)
2. สวนอุตสาหกรรมเครือเจริญโภคภัณฑ์

นิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ระหว่างการจัดตั้ง จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมหลักชัย เมืองยาง จำกัด
2. นิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย)
3. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด)

ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมครึ่งหนึ่งของไทยตั้งในจังหวัดระยองเพราะมีปัจจัยพื้นฐานรองรับอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาลงทุนได้อย่างสะดวกสบาย ก่อนที่จะมาเป็นนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด มาบตาพุดเคยเป็นเพียงชุมชนเล็กๆและเป็นพื้นที่ทำการเกษตรปลูกข้าว จนมีการขุดเจาะพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยรัฐบาลจึงเลือกระยองเป็นแหล่งผลิตและพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับก๊าซธรรมชาติและปิโตรเคมี โดยตั้งชื่อว่า "นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด" พร้อมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ท่าเรือน้ำลึก ระบบส่งน้ำ ระบบโทรคมนาคม ท่อส่งน้ำมัน ฯลฯ ในสมัย รัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ตั้งเป้าหมายให้ไทยเป็น "เสือตัวที่ 5" ของเอเชีย เพื่อรองรับโรงงานใหม่จำนวนมาก และมีพื้นที่มากกว่า 2 หมื่นไร่ ซึ่งประกอบด้วยนิคมอุตสาหกรรม 5 แห่งตั้งอยู่ใกล้เคียงกันหรือเรียกได้ว่าอยู่รอบๆพื้นที่ชุมชนมาบตาพุด คือ

- 1.นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
- 2.นิคมอุตสาหกรรมผาแดง
- 3.นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย
- 4.นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก
- 5.นิคมอุตสาหกรรมอาร์ไอแอล

ภายใต้การดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม ในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เน้นผลิตปิโตรเคมี เคมีภัณฑ์ เหล็ก ไฟฟ้าปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการพัฒนาทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษ ปัญหาการเบียดเบียนทรัพยากรพื้นที่ ปัญหาการรองรับประชากรที่เข้ามาหางานและปัญหาการพัฒนาถนนที่ทำให้เบียดเบียนชาวบ้านที่อาศัยและทำมาหากินในแถบนั้นปัญหาเหล่านี้ได้เกิดขึ้นจนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบ เกิดการไม่ยอมรับและเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เพื่อแก้ไขเยียวยา หรือบรรเทาสิ่งที่ได้รับ ซึ่งบ่อยครั้งมักจะไม่ได้รับการแก้ไขที่ชัดเจนตรงจุด และเป็นการแก้ไขในระยะสั้น เช่นการสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่ทำกิจกรรมให้ชุมชนแทน ทำให้กลายเป็นปัญหาเรื้อรังที่แก้ไขไม่จบสิ้น จนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับโครงการพัฒนา และยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องมายาวนานในหลากหลายพื้นที่ จึงทำให้เกิดแนวคิด

อุตสาหกรรมสีเขียว เป็นกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ประเทศส่วนมากให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาความยากจน แต่ประสบกับปัญหามลพิษจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้ แนวคิดเรื่องอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) เช่น รูปแบบของการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการผลิตที่ใช้คาร์บอนต่ำและมีของเสียจากการผลิตน้อย กระบวนการผลิตที่ปลอดภัยไม่มีสารพิษ ทำให้ไม่เกิดมลพิษจากอุตสาหกรรม ซึ่งแนวคิดเรื่องอุตสาหกรรมสีเขียว ยังรวมถึงการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมสะอาด ที่โรงงานอุตสาหกรรมต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สินค้าและบริการที่ปราศจากมลพิษ โดยรวมถึงการบริหารจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต และการนำกลับมาใช้ใหม่การใช้เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก และมีบริการให้คำแนะนำด้านสิ่งแวดล้อมการดำเนินงานโรงงานอุตสาหกรรมสะอาดได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางการค้า และการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ทรัพยากรที่นำเข้าไปในกระบวนการผลิตจะเป็นต้นทุนสำคัญของโรงงานอุตสาหกรรม การปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตจะทำให้โรงงานอุตสาหกรรมได้เปรียบในการแข่งขัน และยังช่วยแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมความมั่นคงทางพลังงาน ความปลอดภัยของสุขภาพ การสร้างงาน และการลดต้นทุนการผลิต (ภัทรภรโอบอ้อม ,2563)

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วและการเปลี่ยนแปลงบริบทของตำบลมาบตาพุด ทำให้ส่งผลกระทบต่อชุมชนเป็นอย่างมากเกิดการย้ายถิ่นฐานของภาคแรงงานจากจังหวัดต่าง ๆ เข้ามาหางานและอาศัย ทำให้ความต้องการสาธารณูปโภคเกิดความไม่เพียงพอต่อคนในชุมชนมีการปรับเปลี่ยนจากชุมชนภาคเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงมาเป็นภาคอุตสาหกรรม มีการใช้ที่ดินเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นวงกว้างและต่อเนื่อง จำนวนการใช้ที่ดินเกี่ยวกับภาคเกษตรกรรมลดลงจากปัญหาดังกล่าวทำให้การจัดสรรทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชนและเกิดผลกระทบ เช่น น้ำประปา การคมนาคม การรักษาในโรงพยาบาล สิ่งแวดล้อม การศึกษา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุน หรือแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น กับชุมชนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดเป็นอย่างไร

2. ประชาชนในชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ สมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาอยู่ในชุมชน

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
6. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
7. ประชาชนที่มีสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน
8. ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

มุ่งศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะเวลาที่มีต่อชุมชนบ้านบน ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. ระดับการศึกษา
5. รายได้ต่อเดือน
6. อาชีพ
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว
8. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรม 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสิ่งแวดล้อม
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านสังคม
4. ด้านสุขภาพ

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะในเขตชุมชนบ้านบน ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2566 – เดือนเมษายน พ.ศ.

2567 รวมระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยจำนวน 1 ปี 3 เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมจากงานวิจัยของ ชาญฤกษ์ ชาญฤกษ์ (2562) ศิริวรรณ ชูแก้ว (2552) นิตศน์ เจริญศรีพงษ์ (2563) อภิชัย สิงห์ศรี (2560) รัตนาภรณ์ อาษา (2560) วราพร คำจับ (2564) จิรายุทธ์ สีม่วง (2560) จันทรรัตน์ จาริกสกุลชัย (2562) ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดกำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น

ปัจจัยส่วนบุคคล
1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. ระดับการศึกษา
5. รายได้ต่อเดือน
6. อาชีพ
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว
8. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตัวแปรตาม

ผลกระทบที่เกิดกับชุมชน
1. ด้านสิ่งแวดล้อม
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านสังคม
4. ด้านสุขภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลกระทบ หมายถึง ผลของการดำเนินงานของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพ

ผลกระทบด้านบวก หมายถึง ผลของการดำเนินงานของนิคมอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อชุมชนในด้านที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือประชาชนพึงพอใจ

ผลกระทบด้านลบ หมายถึง ผลของการดำเนินงานของนิคมอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อชุมชนในด้านที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความเป็นอยู่ที่ไม่ดีหรือประชาชนไม่พึงพอใจ ทำให้เกิดการเจ็บป่วยหรือส่งผลกระทบต่อการใช้

นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง นิคมอุตสาหกรรมมาตาปุด จังหวัดระยอง

ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรม หมายถึง ผลของการดำเนินงานของนิคมอุตสาหกรรมมาตาปุด จังหวัดระยอง ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านบน ตำบลมาตาปุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพ

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย มลพิษทางเสียง อากาศ หรือการทำลายสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ผลกระทบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชนในด้านการพัฒนาการเข้ามาประกอบกิจการการค้าขายมาพักอาศัย หรือ การพัฒนาชุมชนสิ่งอำนวยความสะดวกจนก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจด้านบวกและลบ

ผลกระทบด้านสังคม หมายถึง การเข้ามาอยู่อาศัยจากคนต่างจังหวัดทำให้เกิดการขาดสาธารณูปโภคหรือทำให้ไม่เพียงพอแก่การใช้งาน หรือ ปัญหาด้านอื่นที่เกิดจากประชากร

ผลกระทบด้านสุขภาพ หมายถึง ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปัญหาทางเดินหายใจหรือปัญหาด้านอื่นที่เกี่ยวกับสุขภาพของประชาชนในพื้นที่อยู่อาศัย

ชุมชน หมายถึง ชุมชนบ้านบน ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด
2. ทราบความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนบ้านบนที่มีต่อผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงมาตรการ แนวทาง ในการป้องกันผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดที่มีต่อชุมชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบ
 - 1.1 ความหมายของผลกระทบ
 - 1.2 ประเภทของผลกระทบ
 - 1.3 วิธีวัดผลกระทบ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
 - 2.1 ความหมายความคิดเห็น
 - 2.2 วิธีวัดความคิดเห็น
 - 2.3 องค์ประกอบความคิดเห็น
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม
 - 3.1 ความหมายนิคมอุตสาหกรรม
 - 3.2 ประเภทของนิคมอุตสาหกรรม
 - 3.3 ประโยชน์ของนิคมอุตสาหกรรม
 - 3.4 ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรม
4. นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
5. ข้อมูลพื้นที่ (ชุมชนบ้านบน)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบ

1. ความหมายของผลกระทบ

เนตรทราย นิสสัยสุข (2556 , หน้า 26) มนุษย์ย่อมเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยที่สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดแบบแผนชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ แต่ขณะเดียวกันมนุษย์ก็เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุจากการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมาก มีผลให้ความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มอย่างรวดเร็วตามไปด้วย ประกอบกับปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ใน

กระบวนการผลิตและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ทรัพยากรสิ้นเปลืองอย่างรวดเร็ว และยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปัญหาผลกระทบมลพิษในสิ่งแวดล้อม

ศศิдамมนตรี แสงสวัสดิ์ (2550 ,อ้างถึงใน สิโรตม์ นาคสินธุ์, 2559, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สิ่งแวดล้อม สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural environment) และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-mode environment)

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural environment) สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า อากาศ ดิน น้ำ มนุษย์ สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมอื่นประกอบ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย

1.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Abiotic environment) เช่น แร่ธาตุ อากาศ และเสียง

1.2 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Biotic environment) เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีคุณสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งที่มีชีวิต เช่น พืช สัตว์และมนุษย์

ปรีชา จรณร (2549 , หน้า 11) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ให้ความหมายว่า สิ่งแวดล้อมคือสิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และ มีอิทธิพลเกี่ยงโยงถึงกันในด้านปัจจัยพื้นฐาน อาจเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมหรือทำลายกัน ผลกระทบจากปัจจัยที่ตรงข้ามกันอาจเป็นส่วนเสริมสร้าง หรือ ทำลายอีกด้านที่ตรงข้าม อย่างที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรที่มีความเกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบและห่วงโซ่

นิตาชล หังสวนัส (2546) เห็นว่า สิ่งแวดล้อมอยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต มีอิทธิพลเกี่ยงโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สิ่งแวดล้อมอาจแยกออกเป็นลักษณะกว้าง ๆ ได้ 2 ส่วน คือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติเช่นป่าไม้ ภูเขา ดิน อากาศ ทรัพยากรทุกประเภท และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สิ่งก่อสร้าง โบราณสถาน ศิลปกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น

สรุฑมิ แซ่ไคว้ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ , 2542, หน้า 335) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบไว้ว่า คำว่า “ผลกระทบ” (Impact) ที่กล่าวถึงนั้น โดยทั่วไปจะหมายถึงผลของการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมโดยผลกระทบดังกล่าวอาจจำแนกออกตามประเภท ขนาด และระยะเวลาได้ดังนี้ ประเภทของผลกระทบ ได้แก่ การสูญเสียทางเศรษฐกิจ เช่น การสูญเสียงาน ที่ดินทำกิน มูลค่าบ้านและทรัพย์สินลดลง ความสูญเสียบริการทางสังคม และความสูญเสียเกี่ยวกับวิถีดำเนินชีวิตขนาดของผลกระทบจะมีตั้งแต่ระดับที่น้อยถึงมาก และระยะเวลาของผลกระทบก็มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว

กึ่งแก้ว เลล (2539 อ้างถึงใน สิโรตม์ นาคสินธุ์ , 2559 ,หน้า 10) ได้กล่าวถึง สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติไว้ดังนี้สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเช่น ดิน น้ำ แร่ ป่า ไม้ สัตว์มนุษย์แสงแดด ฯลฯ ต่างก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา มองเห็นได้ได้แก่บ้านเรือนถนน สะพาน รถยนต์เครื่องบิน เรือและเจตีย์

2. สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือนามธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยความตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ หรือเป็นการสร้างเพื่อความเป็นระเบียบของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเช่นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ในลักษณะมโนภาพ คือเศรษฐกิจวัฒนธรรม ประเพณีศาสนากฎหมาย เป็นต้น

อนันต์ เกตุวงศ์ (2532 , หน้า 26-27) ผลกระทบ หมายถึงผลที่ตามมาจากผลงานหรือผลผลิต หรือผลประโยชน์ในระดับประณมของแผนหรือโครงการผลกระทบอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ และอาจเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายและมีใช้กลุ่มเป้าหมาย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) กล่าวว่ามี่ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural Environment) ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ลมฟ้าอากาศที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งมีชีวิต ทั้งมนุษย์ สัตว์ และพืช โดยเฉพาะทางด้านการเกษตร ลมฟ้าอากาศ สังคมชนบทส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมต้องพึ่งพาดฤดูกาลในการทำไร่ ทำนา แต่เมื่อป่าเขาถูกบุกรุกทำลาย ประกอบกับมลภาวะที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมเกิดภาวะเรือนกระจก จึงทำให้ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงไป เช่น ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล อากาศแห้งแล้ง

2 ประเภทของผลกระทบ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ (2561) มลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมโดยตรงแต่มนุษย์ก็ยังสามารถสร้างมลพิษเพื่อสนองความต้องการตนเองจนทำให้เกิดการที่มลพิษไปผสมในธรรมชาติ เช่น น้ำ อากาศ ดิน เป็นต้น แต่มนุษย์ยังจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มากมายทำให้ต้องคำนึงผลกระทบ

มลพิษทางน้ำ (Water pollution) เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศ สาเหตุของการเกิดมลพิษทางน้ำ ส่วนใหญ่เกิดจากน้ำทิ้งจากที่อยู่อาศัย ซึ่งมักจะมีสารอินทรีย์ปนเปื้อนมาด้วย น้ำจากแหล่งเกษตรกรรมที่มีปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช น้ำทิ้งที่มีโลหะหนักปนเปื้อนจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

ผลกระทบจากมลพิษทางน้ำ ประชาชนทั่วไป เรียกว่า น้ำเสีย มีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจน คือ ตะกอนขุ่นข้น สีดำคล้ำ ส่งกลิ่นเน่าเหม็น ก่อให้เกิดความรำคาญต่อชุมชน และอาจมีฟองลอยอยู่เหนือน้ำเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ลักษณะของน้ำเสียบางครั้งเราอาจมองไม่เห็นก็ได้ ถ้าน้ำนั้นปนเปื้อนด้วยสารพิษ เช่น ยาปราบศัตรู หรือยาฆ่าแมลง แร่ธาตุ เป็นต้น น้ำที่เป็นมลพิษจะมี

ผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตอย่างเห็นได้ชัดกว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพราะก่อให้เกิดผลเสียหายหลายประการ

แนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ

1. การบำบัดน้ำเสีย
2. การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. การให้การศึกษาและความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำแก่ประชาชน

มลพิษทางอากาศ ส่วนใหญ่เกิดจากควันของยานพาหนะและจากโรงงานอุตสาหกรรม ควันดังกล่าวมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรง ควันจากโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งที่มี ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์หรือไนโตรเจนออกไซด์ เป็นองค์ประกอบ เมื่อรวมกับละอองน้ำในอากาศ จะกลายเป็นสารละลายกรดซัลฟิวริกหรือกรดไนตริก กลายเป็นฝนกรด ตกลงมาอันเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและยังทำให้สิ่งก่อสร้างเกิดการสึกกร่อนได้ มลพิษแบบนี้จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยจะมีผลต่อระบบทางเดินหายใจ อาจทำให้เกิดโรคมะเร็งปอด โรคหอบหืด เยื่อตาอักเสบ

มลพิษทางเสียง คือเกิดเสียงดังจนเป็นอันตรายต่อมนุษย์ เช่น เสียงอึกทึกที่เกิดจากเครื่องยนต์ตามท้องถนน โดยเฉพาะถนนที่มีปัญหาเรื่องการจราจรติดขัด เสียงเครื่องบิน เสียงดนตรี เสียงเครื่องจักรของโรงงาน เสียงเครื่องขยายเสียงจากงานชุมนุมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีเสียงจากอื่นๆ อีกที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมอันเป็นเสียงที่ไม่พึงประสงค์และมีเสียงดังเกินเหตุ ระดับเสียงปกติที่ไม่เป็นอันตรายต่อการได้ยินของคนจะอยู่ในระดับไม่เกิน 80 – 85 เดซิเบล และระดับเสียงในระดับปกติธรรมดาควรไม่เกิน 50 – 70 เดซิเบล

ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ส่วนใหญ่เป็นการกระทำของมนุษย์ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอยลงบนถนน แม่น้ำ ลำคลอง ชายหาด หรือตามสถานที่สาธารณะต่างๆ การปลูกสร้าง การตัดป่าไม้ วิชาการเดินสายไฟฟ้าที่ไม่เป็นระเบียบ การปล่อยน้ำเสียหรือควันของโรงงานอุตสาหกรรม สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2552) ขั้นตอนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ถูกกำหนดขึ้นโดยภาครัฐ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเป็นมาตรฐานในการใช้อำนาจการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการดังนี้

1. การกลั่นกรองโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นขั้นตอนที่จะบอกว่าโครงการที่จะพัฒนาขึ้นนั้นจำเป็นต้องวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือไม่ โดยจะพิจารณาว่าโครงการพัฒนาต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างน้อยเพียงใดและหากจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมควรจะต้องทำในระดับใดจะเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

2. การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

3. กำหนดขอบเขตการศึกษา (Scoping) กำหนดขอบเขตการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นต้องทำตั้งแต่ระยะแรกๆ ของการดำเนินโครงการเนื่องจากเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการซึ่ง ได้แก่ สาธารณชนผู้สนใจหรือได้รับผลกระทบจากโครงการ

4. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมการทำนายผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ได้แก่ การคาดการณ์หรือการทำนายถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโครงการซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปอาจใช้วิธีวิเคราะห์โดยการอธิบายใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เช่น ในกรณีการประเมินด้านอากาศเป็นต้นหรือเป็นการใช้วิจารณ์ของผู้เชี่ยวชาญเป็นต้น

5. การตีค่าผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นขั้นตอนหลังจากทราบขนาดของผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่ละตัวแปรแล้วการรวบรวมผลกระทบของตัวแปรทั้งหมดเพื่อพิจารณาคูผลกระทบทั้งโครงการว่ามีผลดีหรือผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไรผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีความหลากหลาย เช่น อาจเป็นผลกระทบโดยตรงในเรื่องมลพิษ

3 วิธีวัดผลกระทบ

จำลอง โพธิ์บุญ (2552 อ้างถึงใน อภิชัย สิงห์ศรี , 2562 , 60) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้

1. การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและจะช่วยให้การมองปัญหาต่าง ๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการมองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นประเด็นหลักอย่างที่เคยปฏิบัติมาอันก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมาก

2. การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นวิธีการที่มีระบบที่จะช่วยพิจารณาว่าโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือไม่หรือในระดับมากน้อยเพียงใด และหากมีโอกาสจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมขึ้นไม่ว่าในระดับใดผู้ประกอบการจะต้องมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นนั้นอย่างเหมาะสมก่อนดำเนินการ

3. การใช้ระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าได้คาดการณ์ประเด็นปัญหาสำคัญอันอาจเกิดขึ้นอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้กำหนดวิธีการป้องกันและแก้ไขไว้ตั้งแต่ขั้นเตรียมโครงการรวมทั้งสามารถช่วยในการเลือกมาตรการที่มีค่าใช้จ่ายน้อยและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติผนวกไว้ในแผนโครงการซึ่งจะยุ่งยากน้อยกว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังในบางกรณีหากมิได้มีการศึกษาผลกระทบและพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนปัญหาอาจรุนแรงอาจนำไปสู่การล้มเลิกโครงการหรือก่อให้เกิดอุปสรรคที่แก้ไขไม่ได้

4. รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในการลงทุนหรือพัฒนาโครงการเตรียมแผนงานแผนการเงินในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นไปได้และ

ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรอันมีคุณค่านอกจากนี้ยังสามารถใช้ผลการศึกษาเป็นข้อมูลให้ความกระจ่างต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรได้ด้วย

5. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางกำหนดแผนการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายหลังจากได้มีการก่อสร้างและดำเนินการอันเป็นส่วนสนับสนุนในการดำเนินโครงการด้วย

6. แม้ว่าจะมีการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจเพียงใดก็ตามแต่หากขาดการบริหารทรัพยากรธรรมชาติที่ดีเพียงพอแล้วก็อาจจะไม่มีการพัฒนาในระยะยาวได้ ดังนั้นการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงเป็นหลักประกันระยะยาวให้มีทรัพยากรเพื่อการใช้ที่ยาวนาน (Long-Term Sustainable Development)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายความคิดเห็น

กมลรัตน์ หล้าสุขงษ์ (2527) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึกภายในต่าง ๆ ซึ่งความรู้สึกภายในอาจเป็นเพียงเจตนา หรือความเชื่อ และค่านิยม แต่ความคิดเห็นเป็นพฤติกรรมภายนอก ที่ผู้อื่นสังเกตหรือทราบได้อย่างชัดเจน ดังนั้นถ้าคนนั้นไม่แสดงความคิดเห็นออกมาก็ไม่มีใครที่สามารถรู้ได้เลยว่าเขามีความเห็นไปในทิศทางไหน

Katz (1961 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ , 2526 , หน้า 2) ให้ความหมาย ว่า ทศนคติ หมายถึง ส่วนประกอบ ความรู้สึกในการที่จะชอบหรือไม่ชอบ ความรู้ หรือความเชื่อ

เรืองวิทย์ แสงรัตนา (2522 , หน้า 4) กล่าวว่าความคิดเห็นนั้นเป็นส่วนหนึ่งของทศนคติ ที่สามารถแยกความคิดเห็นและทศนคติออกจากกันได้ เพราะลักษณะความคิดเห็นจะไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทศนคติ ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อและการตัดสินใจต่อ สิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยอาศัยความรู้ การรับรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจเฉพาะบุคคลที่แสดงออกโดย การพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม และข้อมูลข่าวสารที่ตนมีอยู่

จากความหมายงานวิจัยหรือแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็นความคิดเห็นหมายถึงความเชื่อความคิดเห็นที่เกิดจากการตัดสินใจหรือการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นหรือส่งผลต่อบุคคลๆนั้นในด้านทศนคติหรือความเชื่อหรือความคิด

2. วิธีวัดความคิดเห็น

เพทาย ศิริมสุลิกะ (2547 , หน้า 12) ได้กล่าวว่า วิธีง่ายที่สุด ในการที่จะบอกถึงความคิดเห็น ก็คือการแสดงออกให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบหรือเรียกว่าค่าเฉลี่ยที่คนกลุ่มนั้นตอบไปในทิศทางไหน เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาจากความต้องการที่แท้จริง โดยจะใช้แบบสอบถามซึ่งต้องตรวจสอบความน่าเชื่อถือแบบสอบถามก่อนจะนำมาใช้ตรวจสอบวัดผลความคิดเห็นและจะต้องให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวคิดของ (Likert's Scale) ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็น เป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2531 , หน้า 3) การสร้างมาตรวัดทัศนคติ หรือ เครื่องมือตรวจสอบความคิดเห็นมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีแต่ที่นิยมใช้ 4 วิธีคือ

1. เรอร์สตัน (Thurston's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณ แล้วเปรียบเทียบกับตำแหน่งของความคิดเห็นทัศนคติว่าไปในทางเดียวกันเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน (Equal - Appearing Intervals) ซึ่งเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ตัว S ตามแนวคิดของเรอร์สตันหมายถึง ค่า น้ำหนักความรู้สึกของระดับความเป็นจริงของแต่ละข้อความในแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยชอบ เป็นต้น จะเห็นได้ว่า แบบวัดเจตคติของเรอร์สตัน เป็นแบบวัดที่สร้างได้ยากต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก ในการพิจารณาระดับความเป็นจริงของข้อความที่จะนำมาเป็นแบบวัด ผู้ใช้จะไม่สามารถแปลค่าได้หากไม่รู้ค่ามาตรา เพราะคำตอบที่ว่า เห็นด้วยข้อที่ 1 กับคำตอบที่ว่าเห็นด้วยในข้อที่ 2 มีน้ำหนักไม่เท่ากัน

2. วิธีกัตต์แมน (Gattman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติสูงต่ำแบบเปรียบเทียบกันและกัน จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุด

3. วิธีแนวแบบ S- D Scale (Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือ ความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี- เลว ชยัน -ชี้เกียจ เป็นต้น ซึ่งมาตรการวัดแบบออสกอส ตามแนวคิดของออสกอสเกิดจาก การนำเอาคำคุณศัพท์ตรงข้ามแต่ละคู่ ที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มาสร้างเป็นมาตรวัดความรู้สึกต่อเป้าเจตคติ หรือที่เรียกว่า มโนภาพ โดยอาศัยการวิเคราะห์ห้องคองค์ประกอบ ซึ่งมาตรการวัดแบบออสกอสนี้เรียกว่า มาตรแบบ 2 ขั้ว ทั้งนี้อาจจะกำหนดเป็น 3 ระดับ 4 ระดับ หรือ 7 ระดับก็ได้ตามความต้องการ (เดิมกำหนด 7 ระดับ) ซึ่งอาจจะกำหนดให้ค่ามากในคำคุณศัพท์ที่เป็นทางบวก และกำหนดให้ค่าน้อยในคำคุณศัพท์ที่เป็นทางลบ ในส่วนของการให้คะแนนเมื่อผู้ทดสอบตัดสินใจถ่วงน้ำหนักในระดับช่วงใดช่วงหนึ่งระหว่างคำคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันนั้น ซึ่งถ้าตัดสินใจถ่วงน้ำหนักในช่องที่ติดกับคำคุณศัพท์เชิงบวกจะให้คะแนน 7 และในช่องถัดไปจะเป็น 6 5 4 3 2 และ 1 สำหรับช่วงที่ติดคำคุณศัพท์ทางลบ จากนั้นจะให้เอาคะแนนของทุกข้อมารวมกันก็ แล้วหาค่าเฉลี่ย ได้เป็นคะแนนเจตคติของแต่ละคน

4. วิธีวัดแบบลิเคอร์ท (Likert's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสนองแสดงทัศนคติในทางชื่นชอบ หรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชื่นชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน เป็น 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2,+1, -1, -2 ตามลำดับการให้คะแนน Positive หรือทาง Negative

ซึ่งมาตรการวัดแบบลิเคอร์ทเกิดจากกระบวนการตรวจสอบข้อความในแบบวัดเจตคติ ซึ่งเป็นการตรวจสอบขั้นแรกเพื่อดูความเหมาะสมของข้อความที่จะนำไปใช้วัดเจตคติตามเป้าหมาย ซึ่งแบ่งระดับการตอบออกมากกว่า 2ระดับ ซึ่งละเอียดกว่าเธอร์สโตน เช่น แบ่งเป็น 3ระดับ (เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย) แบ่งเป็น 5ระดับ (เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะเป็นไปในลักษณะอื่นก็ได้ขึ้นอยู่กับข้อความที่แสดงความรู้สึก เช่น ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติปานกลาง ไม่ปฏิบัติ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาเอกสารวิชาการต่างๆ เกี่ยวกับแบบวัดเจตคติ ทั้งนี้การจะบอกได้ว่าข้อความข้อนี้จะมีน้ำหนักความรู้สึกระดับใดนั้นลิเคอร์ทใช้วิธีการคำนวณน้ำหนัก3วิธีคือ

1. วิธีหาน้ำหนักซิกมา (Sigma deviate weighting method) ด้วยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากจุดกลางของพื้นที่ของตัวเลือกแต่ละตัวเลือกที่มีอยู่
2. วิธีหาน้ำหนักคะแนนมาตรฐาน (Standard score weighting) ด้วยการหาคะแนนมาตรฐานที่จุดกลางของช่วงพอดิ คล้ายเป็นคะแนนมาตรฐานเฉลี่ยของช่วงในตัวเลือกหนึ่งๆ
3. วิธีกำหนดน้ำหนักแบบพลการ (Arbitrary weighting method) เป็นการกำหนดโดยคิดว่าถ้ามากที่สุดให้ 5 ถัดมาเป็น 4 เป็น 3 จนถึง 1 หรือ 0 ตามลำดับ ทั้งนี้วิธีการหาค่าน้ำหนักระดับความรู้สึกของข้อความทั้ง 3 วิธีนี้ ให้ค่าน้ำหนักใกล้เคียงกัน มีความสัมพันธ์กันสูงมากถึง 0.99 ดังนั้นวิธีกำหนดน้ำหนักแบบพลการ (Arbitrary weighting method) จึงได้รับความนิยมและใช้มากที่สุด ส่วนในการแปลผลระดับเจตคติตามแนวคิดนั้น นิยมแปลผลเป็นตัวเลขตามมาตรหรือระดับที่กำหนด ด้วยการนำจำนวนข้อไปหารคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์การแปลคะแนนแบบวัด (กรณีกำหนด 5 ระดับ) ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
4.51-5.00	มีเจตคติสูงมาก
3.51-4.50	มีเจตคติสูง
2.51-3.50	มีเจตคติปานกลาง
1.51-2.50	มีเจตคติต่ำ
1.00-1.50	มีเจตคติต่ำมาก

ดังจะเห็นได้ว่า มาตรการวัดเจตคติตามแนวคิดของลิเคอร์ทนั้นได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการสร้างแบบวัดเจตคติ เพราะสร้างได้ง่าย ไม่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก และวัดความรู้สึกได้หลายอย่าง

วิเชียร เกตุสิงห์ (2524 , หน้า 94-96) ได้กล่าวถึงการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นนั้น สิ่งที่มีอิทธิพลที่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านครอบครัวอิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่นๆ เพราะครอบครัว เป็นสถาบันสังคมแห่งแรกของบุคคล
2. ปัจจัยกลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็จะมีความคิดเห็นทางเดียวกัน
3. วัฒนธรรมวัฒนธรรมและประเพณีมักจะทำให้บุคคลมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมและประเพณีของตนไปในทางที่ดีและอาจส่งผลให้ความคิดเห็นต่างกันไป
4. การศึกษาระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็นเพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล
5. สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อจากข่าวไม่ว่าจะจากหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์และสื่อออนไลน์ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการ เปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคลเพราะจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดเห็นด้านบวกและด้านลบได้

สรุป หลักการวัดความคิดเห็น คือ บุคคลที่ถูกวัดจะมีสิ่งที่คิดเห็นแตกต่างกันจากสังคมที่บุคคลนั้นเจอซึ่งจะออกมาในระดับต่างกันตามสถานะของผู้ตอบ วิธีวัดความคิดเห็นนั้นจะใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น และระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย โดยแบ่ง ออกเป็น 4-5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. องค์ประกอบความคิดเห็น

เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542 , หน้า 8) สรุปได้ว่าความคิดเห็น หมายถึงการแสดงออกถึง ความเชื่อ ทศนะการคิดการพิจารณาหรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติ และข้อเท็จจริงความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูด หรือ การเขียนก็ได้

พ.ต.ท. ฉัตรชนก โสมาลย์ (2542 , หน้า 10) ได้สรุปทัศนคติไว้ 4 ประการ คือ

1. ทัศนคติเป็นสภาวะก่อนที่มีพฤติกรรมได้ตอบสนองต่อเหตุการณ์ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ
2. ทัศนคติจะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งแต่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง

3. ทักษะคิดเป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะป็นรูปของการแสดงออกโดยคำพูด หรือแสดงความรู้สึกตลอดจนการที่จะต้องเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. ทักษะคิดมีคุณสมบัติของแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลคิด หรือเลือกสิ่งใด สิ่งหนึ่ง เป็นการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมด้วย

สรุปองค์ประกอบความคิดเห็น หมายถึงการแสดงออกถึง ความเชื่อ การพิจารณาหรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมา จาก ประสบการณ์ ทักษะคิดส่วนตัว สถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม

1. ความหมายของนิคมอุตสาหกรรม

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2562) นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง เขตพื้นที่ดินซึ่งจัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไป อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสัดส่วนประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเหมาะสมกับการดำเนินการผลิตทางอุตสาหกรรมของโรงงานที่ครบครัน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ โรงกำจัดน้ำเสียส่วนกลาง ระบบป้องกันน้ำท่วม ไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ธนาคาร ศูนย์การค้า ที่พักอาศัยสำหรับคนงาน สถานีบริการน้ำมัน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2562) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิคมอุตสาหกรรม คือ เขต หรือบริเวณที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมในต่างประเทศและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกัน เช่น การให้บริการเช่าหรือขายพื้นที่ในการประกอบกิจการหรือมีระบบการจัดการและอำนวยความสะดวกถนน ท่อระบายน้ำ โรงกำจัดน้ำเสียส่วนกลาง ระบบป้องกันน้ำท่วม ไฟฟ้า น้ำประปา และ ท่าเรือ

อภิชัย สิงห์ศรี (2562 , 29) นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง เขตพื้นที่ดินซึ่งจัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไป อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสัดส่วน อันประกอบไปด้วย พื้นที่อุตสาหกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบครัน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ โรงกำจัดน้ำเสียส่วนกลาง ระบบป้องกันน้ำท่วม ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ นอกจากนี้ ยังประกอบไปด้วยบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นอีก เช่น ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ธนาคาร ศูนย์การค้า ที่พักอาศัยสำหรับคนงาน สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. พื้นที่เขตอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Zone: GIZ) เป็นเขตพื้นที่ผลิตสินค้าเพื่อบริโภค และอุปโภคในประเทศ

2. พื้นที่เขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเท่านั้น

ภาระหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

1. จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนหรือองค์กรของรัฐจัดตั้ง นิคมอุตสาหกรรม

2. จัดให้มีและให้บริการในระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่งจำเป็นแก่การประกอบอุตสาหกรรม

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนลงทุนและให้บริการในระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ซึ่งจำเป็นแก่การประกอบอุตสาหกรรม

4. จัดให้มีระบบและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาอุบัติเหตุจากอุตสาหกรรม

5. อนุญาต อนุมัติการประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรมและจัดให้ได้เพิ่มเติม ซึ่งสิทธิประโยชน์ สิ่งจูงใจ และการอำนวยความสะดวกแก่การประกอบอุตสาหกรรม บทบาทของนิคมอุตสาหกรรม

1. พร้อมด้วยปัจจัยการผลิตซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ และสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

2. เป็นกลไกของรัฐในการกระจายอุตสาหกรรม และความเจริญไปสู่ภูมิภาค

3. เป็นกลไกของรัฐในการรักษา และส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการอุตสาหกรรม

4. เป็นกลไกของรัฐในการป้องกัน และบรรเทาอุบัติเหตุอันเกิดจากอุตสาหกรรม

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2520) นิคมอุตสาหกรรม คือ การบริหารจัดการของรัฐบาลและเอกชนเพื่อจัดการโรงงานให้รวมที่เดียวกันอย่างมีสัดส่วนและมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการคมนาคมและสิ่งสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์และอื่นๆ รัฐบาลอาจให้เอกชนเช่าหรือซื้อพื้นที่เป็นสิทธิ์ขาดได้ นอกจากพื้นที่ อันเป็นที่ตั้งโรงงานแล้วนิคมอุตสาหกรรมยังมี สำนักงานติดต่อที่อยู่อาศัย ตลาด ร้านค้า บริการอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งนิคมอุตสาหกรรมจำกัดควมมีดังนี้คือ

1. เขตพื้นที่ที่มีกฎหมายรองรับหรือให้บริการด้านปัจจัยพื้นฐานในการประกอบอุตสาหกรรมและกิจกรรมทางอุตสาหกรรมอื่นๆที่เกี่ยวกับการประกอบอุตสาหกรรม

2. เขตพื้นที่ซึ่งมีความพร้อมต่อการดำเนินธุรกิจโรงงาน ซึ่งพร้อมให้ผู้ลงทุนจัดตั้งโรงงานได้ทันที

3. เขตพื้นที่ที่ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม สิ่งจูงใจ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

4. เขตพื้นที่ที่มีการอำนวยความสะดวกโดยรัฐและเอกชนในการประกอบกิจการ

เพิ่มวิทย์ วราชิต (2561) ประเทศไทยมีเริ่มก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นเนื่องจากประชาชนได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับมลพิษและสิ่งแวดล้อมรอบๆโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ในปี พ.ศ.2515 ทางคณะปฏิวัติ ได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นครั้งแรก คือ นิคมอุตสาหกรรมบางชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยให้หน่วยงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาที่ดินหรือพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรม และดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม และให้บริการระบบสาธารณูปโภครวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การบริหารจัดการน้ำในแง่การจ่ายน้ำ รวมถึงระบบป้องกันน้ำท่วมภายในนิคมอุตสาหกรรม การจัดการกากอุตสาหกรรมภายในนิคมอุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อจ่ายไฟฟ้าให้กับโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทยมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมถึงการสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย ช่วยสร้างงานให้กับคนในประเทศ ความสำคัญดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หากไม่มีการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม หรือการจัดการนิคมอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพจะทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรเป็นอย่างมาก เพราะนิคมอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้พื้นที่ดินจำนวนมากในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม หากไม่มีการจัดบริหารจัดการที่ดี ก็ทำให้เกิดผลกระทบกับชุมชนหรือสังคมโดยรอบ

Glorcker (1996 อ้างถึงใน ฐิติมาวดี ปานมุง , 2559) ได้ให้ความหมายของ นิคมอุตสาหกรรม คือ พื้นที่ดินที่ได้รับการพัฒนาแล้วเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการโรงงานอุตสาหกรรม และแบ่งสัดส่วนการจัดการที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์แก่อุตสาหกรรม มีการก่อสร้างและการควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้และมีการวางระบบการจัดการอย่างมีมาตรฐานภายใต้กฎข้อบังคับหลักการของนิคมมีเพื่อแสวงหาผลกำไรจากการที่ดำเนินการนิคมอุตสาหกรรมกับผู้เช่าในนิคมอุตสาหกรรมและจัดการโรงงานให้อยู่ในสัดส่วนเพื่อไม่ให้ไปรบกวนพื้นที่ชุมชนมากเกินไป ได้จัดบริการอำนวยความสะดวกต่างๆ

สิโรตม์ นาคสินธุ์ (2559 อ้างถึงใน วิยะดา สุวรรณเพชร , 2563) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หมายถึง พื้นที่ที่จัดสรรไว้สำหรับประกอบกิจการและอุตสาหกรรมต่างๆ ให้อยู่รวมกันอย่างเป็นระบบ ระเบียบ มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ เพื่อช่วยในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและขับเคลื่อนอุตสาหกรรมทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้

ณัฐณี สืบจากยง (2554 , หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หมายถึง พื้นที่ที่จัดสรรสำหรับให้บริการแก่กลุ่มองค์กรธุรกิจ อุตสาหกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่ให้การสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขับเคลื่อนทุกองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต่างๆให้สามารถผลิต และส่งออกผลิตภัณฑ์แข่งขันกับตลาดโลกได้

คกกฤษฎี (2552 , หน้า 1 - 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย หมายถึง พื้นที่รองรับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมมีระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ที่จำเป็นให้แก่ผู้ประกอบการ และอยู่ร่วมกันอย่างมีระบบ ระเบียบ ซึ่งเป็นกลไกผลักดันให้ประเทศไทย เป็น ศูนย์กลางและฐานการผลิตของภูมิภาค โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำกับดูแล รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 นิคมเป็นเขตพื้นที่ ดินซึ่งจัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสัดส่วน ประกอบด้วย พื้นที่ อุตสาหกรรมสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณูปโภคครบครัน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ โรงกำจัดของเสีย ส่วนกลาง ระบบป้องกันน้ำท่วมไฟฟ้า

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 (2562) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หมายถึง เขตอุตสาหกรรมทั่วไป หรือเขตอุตสาหกรรม ส่งออก

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2550 (2562) ได้ให้ ความหมายไว้ว่า นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หมายถึง เขตอุตสาหกรรมทั่วไป หรือเขต ประกอบการเสรี

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2539 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) (2562) ของพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพิ่มบทบาทในด้าน การค้าและการบริการเพื่อส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้ต่อเนื่องกับการประกอบ อุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบของวงจรเศรษฐกิจ

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2556 (2562) มีการจัดตั้งนิคม อุตสาหกรรมใหม่เพิ่มขึ้นจำนวน 3 แห่ง คือ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชชลบุรี (โครงการ 2) จังหวัด ชลบุรี นิคมอุตสาหกรรมไฮเทคกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี และนิคมอุตสาหกรรมบางปู (เหนือ) จังหวัด สมุทรปราการ ในด้านเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มีการยกระดับนิคมอุตสาหกรรมนำร่อง 6 แห่ง โดย ได้การรับรองเป็น "เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ" ในระดับ Eco-Champion ชั้นที่3 สำหรับด้าน สิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรมมีการจัดทำรายงาน EIA และกำกับดูแลให้มี การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยนำ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001 มาใช้ในนิคมอุตสาหกรรมทุกแห่งซึ่งปัจจุบัน นิคมอุตสาหกรรมที่ผ่านการรับรอง แล้วมีจำนวน 23 แห่ง และโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม 870 แห่ง และมีการส่งเสริมให้โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industrial) และการติดตามตรวจสอบต่างๆ ของโรงงานในอุตสาหกรรม

พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) (2562) ของพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และปรับปรุงที่ดินเพื่อ

อำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการดำเนินงานและการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ประกอบการอื่น และดำเนินกิจการท่าเรือ

จากความหมายของนิคมอุตสาหกรรมสามารถสรุปได้ว่านิคมอุตสาหกรรมหมายถึงพื้นที่ที่ได้จัดสรรไว้เพื่อประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโรงงานอุตสาหกรรม ได้เข้ามาอยู่รวมกันอย่างเป็น ระบบระเบียบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานไว้บริการอย่างครบครัน เพื่ออำนวยความสะดวก แก่ผู้ประกอบการ หรือผู้ลงทุนที่ต้องการความร่วมมือในการทำโรงงาน โดยมีหน่วยงานรัฐและเอกชนเป็นผู้ดูแลซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ถูกจัดตั้งในปี พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติได้ออกประกาศคณะปฏิวัติให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็น รัฐวิสาหกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมและจัดการอุตสาหกรรมให้เป็นระเบียบ

2 ประเภทโรงงานอุตสาหกรรมนิคมอุตสาหกรรม

พื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (โรงงานอุตสาหกรรมไทย 2562) ได้แก่

เขตอุตสาหกรรมทั่วไป (General Industrial Zone) คือ เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม การบริการ หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือ การบริการ

เขตประกอบการเสรี (I-EA-T Free Zone) คือ เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมพาณิชย์กรรมหรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การรักษาความมั่นคงของรัฐ สวัสดิภาพของประชาชนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมหรือความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยของที่นำเข้าไปในเขตดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและค่า ธรรมเนียมเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแบ่งประเภทโรงงานอุตสาหกรรม

การแยกประเภทอุตสาหกรรมตามกรรมวิธี แยกเป็น 4 ประเภท คือ

1. อุตสาหกรรมสกัดจากธรรมชาติหมายถึงการสกัดหรือแยกหรือนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เช่น การทำเหมืองแร่ การประมง การป่าไม้

2. อุตสาหกรรมการผลิต หมายถึง การนำเอาวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมสกัดจากธรรมชาติมาผลิตเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปหรือผลิตภัณฑ์อื่น เช่น การผลิตกระดาษ

3. อุตสาหกรรมขนส่ง หมายถึง การประกอบการเพื่อนำวัตถุดิบสำเร็จรูปไปยังผู้บริโภค เช่น การขนส่งทางเรือ ทางรถไฟ ทางรถบรรทุก และทางอากาศ

4. อุตสาหกรรมบริการ หมายถึง การประกอบกิจการด้านการให้บริการต่าง ๆ

การแยกประเภทอุตสาหกรรมตามขนาดของกิจการ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ หมายถึง อุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์และเงินทุนสูงมากเช่นอุตสาหกรรมถลุงเหล็กและผลิตเหล็กกล้า

2.อุตสาหกรรมขนาดย่อม หมายถึง อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ ตลอดจนเงินทุนน้อยกว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเครื่องอุปโภค ทั่วๆไป เช่น อุตสาหกรรมฟอกหนังอุตสาหกรรมน้ำตาล เป็นต้น

3.อุตสาหกรรมในครัวเรือน หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำกันภายในครอบครัว ในบ้านที่อยู่อาศัยเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้ความชำนาญทางฝีมือ เช่นการแกะสลัก เป็นต้น

การแยกประเภทอุตสาหกรรมตามลักษณะการใช้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.อุตสาหกรรมสินค้าทุน หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่นำไปใช้เป็นวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น การทำเครื่องจักร การถลุงโลหะ อุตสาหกรรมฟอกหนัง

2.อุตสาหกรรมสินค้าบริโภค หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำการผลิตให้ได้ผลิตผลสำหรับประชาชนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น อุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูป

การแยกประเภทอุตสาหกรรมตามสภาพและสมบัติผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1.ประเภทถาวร หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีความคงทนถาวร หรือมีอายุการใช้งานนาน เช่น การทำเครื่องจักร เป็นต้น

2.ประเภทกึ่งถาวร หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานในระยะเวลาอันสั้น เช่น เสื้อผ้า หลอดไฟ ดินสอ

3.ประเภทไม่ถาวรหรือประเภทสิ้นเปลือง หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เมื่อใช้งานเพียงครั้งเดียวก็

แปรสภาพไปหรือไม่อาจนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น อุตสาหกรรมเคมีอุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป

การแยกประเภทอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 17 ประเภท

1. ประเภท A เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้

2. ประเภท B การประมง

3. ประเภท C การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน

4. ประเภท D การผลิต

5. ประเภท E การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา

6. ประเภท F การก่อสร้าง

7. ประเภท G การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์

รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน

8. ประเภท H โรงแรมและภัตตาคาร

9. ประเภท I การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม

10. ประเภท J การเป็นตัวแทนทางการเงิน
11. ประเภท K กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและกิจกรรมทางธุรกิจ
12. ประเภท L การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้ง
การประกันสังคม ภาคบังคับ
13. ประเภท M การศึกษา
14. ประเภท N งานด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์
15. ประเภท O กิจกรรมด้านการบริการชุมชน สังคมและการบริการส่วนบุคคลอื่นๆ
16. ประเภท P ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล
17. ประเภท Q องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรต่างประเทศอื่นๆ และสมาชิก

UNCTAD (2560 อ้างถึงใน เพิ่มวิทย์ วราชิต, 2561) แบ่งรูปแบบของนิคมอุตสาหกรรม 3 รูปแบบโดยใช้เกณฑ์ แหล่งเงินทุน, ลักษณะกิจกรรมของอุตสาหกรรม และ ทำเลที่ตั้ง แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ นิคมอุตสาหกรรมได้เงินสนับสนุนจากรัฐบาล เช่น นิคมอุตสาหกรรมบางซัน พัฒนาโดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมจากเอกชน เช่น นิคมอุตสาหกรรมบางกะดี พัฒนาโดย บริษัท สวนอุตสาหกรรมบางกะดี จำกัด แบบร่วมกันพัฒนาระหว่างเอกชนกับรัฐบาล เช่น นิคมอุตสาหกรรมบางปูพัฒนาร่วมกันระหว่างบริษัท พัฒนาที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมประเทศไทย จำกัด และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยการได้รับเงินทุนสนับสนุนนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากรัฐบาลที่ให้เงินสนับสนุน รวมถึงกำไรสะสมของหน่วยงานนั้นๆ เพื่อขยายการพัฒนาออกไปยังทำเลอื่นๆ

ลักษณะกิจกรรมของอุตสาหกรรม (Nature of industrial activity) สามารถแบ่งได้เป็น

1. นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป (General purpose or composite Industrial Estates) เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งเพื่อตั้งอุตสาหกรรมขนาดเล็กมาอยู่ในที่เดียวกันเพื่อสะดวกในการดำเนินการและการจัดการระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา หรือ การรักษาความปลอดภัย เช่น นิคมอุตสาหกรรมอัญธานี ประกอบด้วยโรงงานจิ๋วเวอร์รี่ โรงงานกระเป่า เสื้อผ้า เป็นต้น
2. นิคมอุตสาหกรรมสำหรับโรงงานผลิตชิ้นส่วนต่างๆ (Ancillary estates) ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ผลิตเป็นชิ้นส่วนประกอบให้กับบริษัทที่ใหญ่กว่า ส่วนใหญ่จะใช้ทรัพยากรและความช่วยเหลือจากบริษัทแม่
3. นิคมอุตสาหกรรมที่จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกัน เช่นนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ที่ส่วนใหญ่บริษัทปิโตรเคมีจะไปตั้งโรงงานที่นิคมดังกล่าว เพื่อสะดวกในการขนส่งทรัพยากรต่างๆ

ทำเลที่ตั้ง (Location) แบ่งได้ตามจำนวนประชากร โดยแบ่งออกเป็น ทำเลย่านเมืองหลวงมีประชากรมากกว่า 1 ล้านคนขึ้นไป ทำเลย่านเมืองมีประชากรระหว่าง 50,000 ถึง 1 ล้านคน ทำเลย่านกึ่งเมือง ประชากรสูงสุด 50,000 คน และทำเลย่านชนบท มีประชากรต่ำกว่า 5,000 คน

3. ประโยชน์ของโรงงานอุตสาหกรรมและการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรมตั้งขึ้นด้วยปัจจัยที่รัฐต้องการกระจายอุตสาหกรรมและความเจริญไปสู่ภูมิภาค รักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการอุตสาหกรรม ป้องกันและบรรเทาอุบัติเหตุอันเกิดจากอุตสาหกรรม จัดระบบและระเบียบการใช้ที่ดินในพื้นที่เฉพาะ และเป็นส่วนหนึ่งของการวางผังเมือง ตลอดจนการใช้ที่ดิน และ ส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และรวมถึงอุตสาหกรรมพื้นฐาน

ทิพรัตน์ หาญสีบสาย (2537) ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีข้อกำหนดที่ต้องพิจารณา คำนึงถึงหลักการต่างๆมากมายทั้งในด้านของกฎหมายระยะห่างกับชุมชนและปัจจัยด้านการลงทุน จากเอกชน โดยรัฐบาลได้สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมซึ่งพื้นที่จัดสรรเพื่อดำเนินการประกอบกิจการอุตสาหกรรม มีผู้พัฒนา 2 กลุ่มใหญ่คือ ภาครัฐและภาคเอกชน ที่ดินบริเวณพื้นที่ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมจะต้องไม่ขัดต่อนโยบายการใช้ที่ดินเพื่อการดำเนินอุตสาหกรรมโดยสภาพของที่ดินสามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ ที่ดินของเอกชน โดยเอกชนเป็นผู้ซื้อเอง ที่ดินราชพัสดุ เป็นที่ดินที่ไม่ต้องซื้อ ที่ดินสาธารณประโยชน์ ได้แก่ ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและ ที่ดินสาธารณะที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ซึ่งปัจจุบันหาได้ยากมากและลักษณะของสภาพที่ดินต้องเป็น พื้นที่ขนาดใหญ่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน มีลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมกับการวางผังนิคมอุตสาหกรรมไม่เป็นอุปสรรคต่อการก่อสร้างโรงงานและมีแหล่งระบายน้ำดีและสามารถขยายแหล่งระบายน้ำได้ดีความเหมาะสมทางเทคนิคและกายภาพ คือ มีแหล่งน้ำผิวดินหรือใต้ดิน มีเส้นทางคมนาคมที่ดี ไม่ไกลจากสนามบิน ท่าเรือ รถไฟ ถนน และสามารถเชื่อมโยงกับระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ สถานีไฟฟ้าย่อย นอกจากนี้สิ่งที่ยังต้องคำนึงอีกก็คือการอยู่ ใกล้แหล่งวัตถุดิบสำหรับการประกอบอุตสาหกรรมซึ่งยิ่งใกล้มากเท่าไรก็ลดต้นทุนได้มากเท่านั้น และ ความยากง่ายในการจัดหาแรงงาน เป็นต้น เมื่อได้พื้นที่ที่มีลักษณะดังกล่าวแล้วจึงทำการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณาความเห็นชอบและจึงจะสามารถดำเนินการจัดตั้งได้นิคมอุตสาหกรรมถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมากและเป็นเครื่องมือในการจัดสรรพื้นที่ระหว่างชุมชนกับแหล่งอุตสาหกรรมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและมีสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่ครบครันเพื่อจูงใจให้นักลงทุนได้เข้าไปตั้งกิจการตลอดจนก่อให้เกิดการจ้างงานให้กับประชาชนในแต่ละท้องถิ่นด้วย

The World Bank (2014 อ้างถึงใน นิตศน์ เจียมศรีพงษ์ , 2561 , หน้า 17-18) แนวคิดนิคมอุตสาหกรรมของสหประชาชาติและธนาคารโลก นิคมอุตสาหกรรมได้ถูกกำหนด ขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมให้อยู่รวมกันถือเป็นโอกาสที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่กำหนดและสามารถที่จะกำหนด แนวทางและดำเนินการขจัดมลพิษต่าง ๆ ในต้นทุนเฉลี่ยที่ถูกกว่า โรงงานต่าง ๆ ดำเนินการด้วยตนเอง โดยการบริหารจัดการให้มีการใช้สิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับการขจัด มลพิษต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนมากกว่าที่อุตสาหกรรมทั่วไปสามารถที่จะลงทุนได้ นอกจากนี้การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มสามารถที่จะใช้ประโยชน์จากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมอื่นได้ทำให้เกิดการใช้วัสดุเหลือใช้ ซึ่งบทบาทของนิคมอุตสาหกรรมสามารถที่จะบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายนั้นได้ และช่วงการพัฒนาที่ผ่านมาไม่นานนี้ นิคมอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่รองรับอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคเมืองซึ่งก่อให้เกิดมลพิษที่สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อชุมชน จึงมีการทบทวนและให้ความสำคัญกับทิศทางการพัฒนานิคม อุตสาหกรรมโดยนิคมอุตสาหกรรมสามารถจัดหาพื้นที่ และบริหารจัดการได้เต็มประสิทธิภาพในพื้นที่ห่างไกลจากเมือง หรืออาจกล่าวได้ว่า นิคมอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่ที่แยกออกจากเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น และจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน โรงไฟฟ้า น้ำประปาและบริการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่สร้างขึ้น

ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรม

UNIDO (2011 อ้างถึงใน นิตศน์ เจียมศรีพงษ์ , 2561 , หน้า 19-20) แนวคิดอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) เป็นกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ประเทศส่วนมากให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาความยากจน แต่ประสบกับปัญหามลพิษจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น The United Nations Industrial Development Organization จึงได้เผยแพร่แนวคิดเรื่องอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) เช่น รูปแบบของการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการผลิตที่ใช้คาร์บอนต่ำและมีของเสียจากการผลิตน้อย กระบวนการผลิตที่ปลอดภัยไม่มีสารพิษ ทำให้ไม่เกิดมลพิษจากอุตสาหกรรม ซึ่งแนวคิดเรื่องอุตสาหกรรมสีเขียว ยังรวมถึงการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมสะอาด ที่โรงงานอุตสาหกรรมต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สินค้าและบริการที่ปราศจากมลพิษ โดยรวมถึงการบริหารจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต และการนำกลับมาใช้ใหม่การใช้เทคโนโลยีพลังงานทางเลือก และมีบริการให้คำแนะนำด้านสิ่งแวดล้อมการดำเนินงานโรงงานอุตสาหกรรมสะอาดได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันทางการค้า และการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ทรัพยากรที่นำเข้าไปในกระบวนการผลิตจะเป็นต้นทุนสำคัญ of โรงงานอุตสาหกรรม การปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตจะทำให้โรงงานอุตสาหกรรมได้เปรียบในการแข่งขัน

และยังช่วยแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมความมั่นคงทางพลังงาน ความปลอดภัยของสุขภาพ การสร้างงาน และการลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย

เนตรทราย นิสสัยสุข (2556) ได้ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ดระยอง กรณีศึกษาชุมชนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จากการที่นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ดระยองได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องตามนโยบายการพัฒนาประเทศภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งจังหวัดระยองได้ถูกเลือกเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมโดยมีที่มาตามเหตุและพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการศึกษานั้นเหมือนเป็นแหล่งรองรับอุตสาหกรรมขนาดรองลงมาจากมาบตาพุด ซึ่งจากสาเหตุนี้ทำให้พื้นที่ดังกล่าวได้ถูกกำหนดให้พัฒนาเพื่อรองรับอุตสาหกรรมจากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมโดยศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ในเรื่อง กากขยะอุตสาหกรรม หลุมขยะ น้ำ การรั่วไหลของสารพิษลงสู่อ่างเก็บน้ำ เสียงและอากาศ ฝุ่นละออง
2. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ในเรื่อง การเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงาน การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ราคาที่ดินและการถือครองที่ดิน
3. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคม ในเรื่องปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคมไฟฟ้า ประปา แหล่งน้ำ ลักษณะที่อยู่อาศัยและความต้องการที่อยู่อาศัย โอกาสทางการศึกษา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพได้แก่สิ่งคุกคามต่อสุขภาพปัญหาการร้องเรียนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาการจัดการระบบสาธารณสุขของชุมชน การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุซึ่งประเด็นทั้ง 4 ด้านนั้นมีความสอดคล้องกัน เรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดในอีกหลาย ๆ เรื่องตามมา เช่น หลุมขยะอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการรั่วไหลของสารเคมีลงสู่แหล่งอ่างเก็บน้ำ เป็นแหล่งต้นน้ำใช้สำหรับการผลิตน้ำประปา เมื่อชาวบ้านนำมาใช้อาจทำให้เกิดโรคในระบบทางเดินอาหาร ซึ่งกระทบทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ เมื่อเราทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมแล้วนั้นสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งไหนเป็นผลกระทบเชิงบวกและสิ่งไหนเป็นผลกระทบเชิงลบ สามารถนำผลการสรุปนั้นมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหรือส่งเสริมพัฒนาเรื่องนั้น ๆ

สรุปบทบาทของนิคมอุตสาหกรรมคือการพัฒนาและจัดสรรพื้นที่ซึ่งมีการพัฒนาเพิ่มเพื่ออำนวยความสะดวกแก่โรงงานที่เข้าไปตั้งกิจการโดยจัดสร้างระบบอำนวยความสะดวกปัจจัยพื้นฐานที่เหมาะสมแก่ผู้ประกอบการซึ่งทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยลง นำมาซึ่งการลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงสนับสนุนอุตสาหกรรมเฉพาะบางประเภทที่ใกล้เคียงกันให้มารวมกันเพื่อสร้างการต่อยอดและลดต้นทุนจากค่าวัตถุดิบ อุตสาหกรรมที่เข้ามาตั้งจะได้ประโยชน์จากการเข้าไปตั้งในพื้นที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกันเพื่อ

ใช้วัตถุดิบร่วมกันหรือใช้ชิ้นส่วนวัสดุจากอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน ได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษจากหน่วยงานรัฐบาลเพื่อเป็นการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมและเป็นแรงจูงใจให้กับนักลงทุน ให้บริการในรูปของ One Stop Service ได้แก่ การขออนุญาตจัดตั้งก่อสร้างการดำเนินการได้ ณ นิคมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นที่ตั้งโรงงานโดยไม่ต้องไปติดต่อกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงทำให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ทำให้ที่ดินของประเทศมีการใช้ที่เหมาะสมเป็นแหล่งอุตสาหกรรมไม่รวมหรือแบ่งเขตกับชุมชนไม่ติดกับชุมชนเกินไปและเพื่อรองรับการขยายตัวของโรงงานและย้ายโรงงานให้อยู่รวมกันอย่างเป็นสัดส่วน และทำให้เกิดการแก้ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานที่จะเข้าสู่กรุงเทพฯ ลดปัญหาการเข้ามากรุงเทพฯจนเกิดการที่ประชากรหนาแน่นเกินไป แก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความเจริญให้กับเมืองเป็นการขยายแหล่งความเจริญออกสู่ท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีงานทำมีรายได้เพิ่มขึ้นส่งเสริมการตั้งนิคมอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคเพื่อยกระดับค่าครองชีพของประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและมีงานทำสม่ำเสมอ เพิ่มการใช้วัตถุดิบ แรงงานและที่ดินในแต่ละท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายการบริการของรัฐไปสู่ภูมิภาค ทำให้ท้องถิ่นหรือเทศบาลในท้องถิ่นนั้นได้รับประโยชน์ มีรายได้เพิ่มขึ้น เพิ่มการจ้างงานในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ช่วยลดปัญหาสังคมต่างๆ ที่มาจากปัญหาและผลจากการว่างงาน ช่วยลดความแตกต่างของรายได้ของ ประชาชนในระดับเมืองกับท้องถิ่น ทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น แรงงานมีสวัสดิภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยได้รับการดูแลเอาใจใส่และดูแลอย่างทั่วถึงซึ่งทางนิคมอุตสาหกรรมจะให้ความร่วมมือกับกรมแรงงานและนายจ้างทำให้แรงงานมีสวัสดิภาพในการทำงาน มีความปลอดภัย สุขภาพอนามัยที่ดี อัตราค่าจ้างแรงงานที่ยุติธรรมและอาจเกิดข้อตกลงในการให้ทางสถานศึกษาเข้ามาฝึกอบรมร่วมกับนิคมอุตสาหกรรมทำให้องค์ความรู้เชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาเพื่อส่งเสริมสาขาที่ขาดช่างฝีมือในด้านนั้นๆและตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมจะมีการจัดวิธีป้องกันและจำกัดของเสียอย่างถูกวิธีช่วยให้ไม่เกิดของเสียมากเกินไปและจัดการได้ถูกต้องทำให้ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงมีสุขภาพความเป็นอยู่อย่างปลอดภัยลดปัญหาการจัดการกับของเสียอันเกิดจากกระบวนการผลิตและได้ต้นทุนในการกำจัดที่ถูกลง ทำให้เกิดเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่สะอาดโดยมีการจัดแบ่งเขตอุตสาหกรรมทั่วไป เขตอุตสาหกรรมส่งออก เขตพาณิชย์กรรมและที่พักอาศัย มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการควบคุมป้องกันมลภาวะอย่างรัดกุม เช่น น้ำเสีย เสียง อากาศเป็นพิษ เพื่อให้ของเสียทั้งในนิคมอุตสาหกรรมและบริเวณใกล้เคียงให้อยู่ในระดับมาตรฐานโดยนอกจากจะจัดสรรที่ดินให้ผู้ประกอบการตั้งโรงงานแล้ว ยังมีการจัดพื้นที่สาธารณะพื้นที่สีเขียว ธารน้ำและสถานพยาบาลและจัดให้มีระบบการป้องกันภัยน้ำท่วม และสารพิษต่างๆ จากความสำคัญของนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่านิคมอุตสาหกรรมมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมากโดยนิคมอุตสาหกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำให้ประเทศได้มีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมและช่วยในการจัดระเบียบเรียบร้อยของผังเมือง ช่วยในการจ้างงานทำให้

ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นนิคมอุตสาหกรรมจึงเสมือนเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่หลายๆบริษัทเห็นและเริ่มเข้ามาลงทุนมากขึ้นคือเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมทำให้ในเขตพื้นที่อีอีซี มีการลงทุนในอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่หลายๆบริษัททั่วโลกกำลังเข้ามาลงทุนเช่นในส่วนของรถยนต์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ หรือรวมไปถึงการนำPLCเข้ามาควบคุมการทำงานแทนแรงงานมากขึ้นทำให้เกิดการวางแผนเพื่อรองรับเทคโนโลยีที่เป็นที่นิยมและบริษัทในประเทศหรือต่างประเทศทำให้ไทยมีโอกาสในการได้รับการลงทุนตั้งฐานการผลิตมากขึ้นเนื่องจากแรงงานได้รับการสนับสนุนหรือทางสถานศึกษาหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรทำให้แรงงานฝีมือมีมากขึ้นเป็นผลให้บริษัทต่างๆพิจารณาลงทุนและเข้ามาตั้งฐานการผลิต

นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

ประวัติความเป็นมานิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด (Map Ta Phut Industrial Estate) เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศและเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่ใหญ่เป็นอันดับแปดของโลก นิคมอุตสาหกรรมนี้เปิดดำเนินการใน พ.ศ. 2533 และบริหารงานโดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2532 มีเนื้อที่ทั้งหมด 10,215 ไร่ มาบตาพุดประกอบด้วยนิคมอุตสาหกรรม 5 แห่ง, ท่าเรือน้ำลึก 1 แห่ง และโรงงาน 151 แห่ง รวมถึงโรงงานปิโตรเคมี, โรงกลั่นน้ำมัน, โรงไฟฟ้าถ่านหิน ตลอดจนโรงงานผลิตเหล็กและเหล็กกล้า โดยมีพื้นที่ 166 ตารางกิโลเมตร พื้นที่นี้มีชุมชนเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยประมาณ 30 แห่ง ซึ่งมีผู้อยู่อาศัยมากกว่า 49,000 คน ในปี พ.ศ. 2549 กนอ. ได้จัดให้มีการศึกษาทบทวนแผนแม่บทการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดในระยะต่างๆ ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะของตลาด เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับกลุ่มลูกค้าในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดมีการขยายตัวมากขึ้น กนอ. จึงจำเป็นต้องเตรียมการ โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 เพื่อรองรับความต้องการของลูกค้าดังกล่าว และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของ กนอ.ปี พ.ศ. 2557-2559 ที่ได้กำหนดให้โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 เป็นโครงการที่ต้องดำเนินการ และถือเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนโครงการส่งเสริมการขนส่งแบบ Green Logistics ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาการขนส่งของรัฐบาลในการก่อสร้างรถไฟความเร็วสูงและรถไฟทางคู่ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) เสนอให้พื้นที่

ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก 3 จังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา ร่วมกันพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจการลงทุนพิเศษที่เรียกว่า “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development)” เนื่องจากในปัจจุบันเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ และมีศักยภาพสูงในการส่งเสริมให้เป็นฐานการผลิต 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต (New Growth Engine) โดยเป็นการต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-curve) ประกอบด้วย

1. อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่
 2. อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
 3. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
 4. การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ
 5. อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร
- 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันและมีผู้สนใจลงทุนประกอบด้วย
1. อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม
 2. อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์
 3. อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ
 4. อุตสาหกรรมดิจิทัล
 5. อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร

ดังนั้น นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในจังหวัดระยองซึ่งอยู่ในจังหวัดเป้าหมายของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) จึงเป็นอีกหนึ่งนิคมอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพทั้งด้านแรงงาน การคมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สามารถพัฒนาต่อยอดสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลพื้นที่โครงการมีเนื้อที่ทั้งหมด 10,215 ไร่ แบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. เขตอุตสาหกรรมทั่วไป 7,092 ไร่
2. เขตที่พักอาศัย 1,490 ไร่
3. พื้นที่สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก 627.25 ไร่

สิ่งอำนวยความสะดวกระบบน้ำประปา แห่งน้ำดิบ อ่างเก็บน้ำดอกกรายสามารถจ่ายน้ำได้ 15,300 ลูกบาศก์เมตร / ไร่ / วัน ระบบไฟฟ้าความสามารถจ่ายไฟฟ้า 50 เมกะวัตต์ - แอมแปร์ แรงดันไฟฟ้าขนาด 115/22 กิโลโวลต์ระบบบำบัดน้ำเสียระบบ Activated Sludge เนื้อที่ 26.16 ไร่ สามารถ

กำจัดน้ำเสียได้ 4,000 ลูกบาศก์เมตร / วัน ขยะอุตสาหกรรม , ขยะอันตราย : จัดการโดย บริษัท GENCO จำกัด (มหาชน)

สภาพโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมเป็นแหล่งอาหารทะเล และผลไม้นานาชนิดเป็นเมืองอุตสาหกรรม และเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่สำคัญมีเนื้อที่ 3,552 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,220,000 ไร่

ขนาดพื้นที่และลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดตั้งอยู่ที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 180 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อโดยรอบดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ (Smart Park)

ทิศตะวันตก ติดกับ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) และนิคมอุตสาหกรรมผาแดง

ทิศตะวันออก ติดกับ ชุมชนตากวน-อ่าวประจู่ ชุมชนชอยร่วมพัฒนา และชุมชนวัดโสภณ

ทิศใต้ ติดกับ ท่าเทียบเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดและทะเลอ่าวไทย

นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด มีจำนวนสถานประกอบการในพื้นที่ทั้งสิ้น 64 โรงงาน ประกอบด้วย

อุตสาหกรรม 5 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มโรงกลั่นน้ำมัน และผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม จำนวน 7 โรงงาน
2. กลุ่มโรงงานผลิตโลหะมูลฐาน และผลิตภัณฑ์โลหะ จำนวน 8 โรงงาน
3. กลุ่มโรงงานเคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เคมี และพลาสติก จำนวน 42 โรงงาน
4. อุตสาหกรรมบริการให้บริการและสาธารณูปโภค จำนวน 5 โรงงาน
5. ประกอบกิจการอื่นๆ จำนวน 2 โรงงาน

ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด มีหน้าที่หลักในการจัดสรรพื้นที่พร้อมระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ เรือลากจูง เรือตรวจการณ์ ท่อหลักไฟนาร์ว่อง ไฟส่องท่าเทียบเรือ ระบบสื่อสาร และการอำนวยความสะดวกในการจราจรทางน้ำ องค์ประกอบของท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด คือ บริเวณพื้นที่ถมทะเลทั้งหมด รวมทั้งพื้นที่ทะเล ที่ถูกประกาศเป็นเขตท่าเรือ แบ่งการใช้พื้นที่เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. พื้นที่ตั้งโรงงาน และคลังสินค้า
2. พื้นที่บริเวณหน้าท่าเรือ
3. ท่าเรือที่ยื่นออกไปในทะเล

การดำเนินงานของท่าเรือ สามารถรองรับเรือสินค้าระวางตั้งแต่ 40,000 ถึง 140,000 DWT โดยการดำเนินงานของท่าเรือแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ท่าเรือสาธารณะ (Public Berths) หมายถึง ท่าเรือที่ไม่จำกัดจำนวนผู้มาใช้บริการ โดย กอนอ. จะลงทุนก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน รวมทั้งท่าเทียบเรือให้ ประกอบด้วย ท่าเทียบเรือทั่วไปและท่าเทียบเรือสินค้าเหลว ซึ่งบริเวณท่าเรือสาธารณะ ประกอบด้วย

1.1 ท่าเทียบเรือทั่วไป (General Cargo Berth) โดย บริษัท ไทยพรอสเพอริตีเทอมินอล จำกัด (TPT) ได้รับสิทธิในการบริหารท่าเรือเป็นระยะเวลา 30 ปี สำหรับขนถ่ายสินค้าทั่วไป มีความยาวหน้าท่า 330 เมตร ความลึกหน้าท่า 12.5 เมตร สามารถให้บริการเรือสินค้าทั่วไป ความยาวไม่เกิน 200 เมตร น้ำลึกไม่เกิน 11.9 เมตร รับเรือขนาด 20,000 DWT

1.2 ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว (Liquid Cargo Berth) โดย บริษัท ไทยแทงค์ เทอร์มินัล จำกัด (TTT) ได้รับสิทธิในการบริหารท่าเรือเป็นระยะเวลา 30 ปี สำหรับขนถ่ายสินค้าประเภท ปิโตรเคมี เป็น Plat form คอนกรีตเสริมเหล็กกว้าง 35 เมตร หลักรูปร่างยาว 280 เมตร มีอุปกรณ์ Loading Arm สูบถ่ายสินค้าเหลวจากเรือใส่ท่อผ่านไปสู่ถังเก็บในบริเวณคลังเก็บเคมีภัณฑ์ เพื่อส่งต่อไปโดยผ่านท่อควบคุมความดัน ไปตามแนววางท่อเคมีภัณฑ์ซึ่งมีความกว้าง 20 เมตร เพื่อป้อนเข้าโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ความยาวหน้าท่า 280 เมตร/ท่า รับเรือขนาด 45,000 DWT

1.3 ท่าเทียบเรือสินค้าทั่วไป แห่งที่ 2 (Maptaphut Industrial Terminal: MIT)

2. ท่าเรือเฉพาะกิจ (Specific Berths) เป็นท่าเรือที่จำกัดจำนวนผู้ให้บริการเฉพาะในกลุ่มของผู้ประกอบการเท่านั้น โดยเอกชนหรือผู้ประกอบการจะต้องลงทุนก่อสร้างท่าเทียบเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเองทั้งหมดปัจจุบันมีผู้ประกอบการเอกชนรวม 9 ราย ดังนี้

2.1 ท่าเทียบเรือ NFC (บริษัท เอ็นเอฟซี จำกัด (มหาชน))

2.2 ท่าเทียบเรือ SPRC (บริษัท สตาร์ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน))

2.3 ท่าเทียบเรือ MTT (บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด)

2.4 ท่าเทียบเรือ PTTGC (บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน))

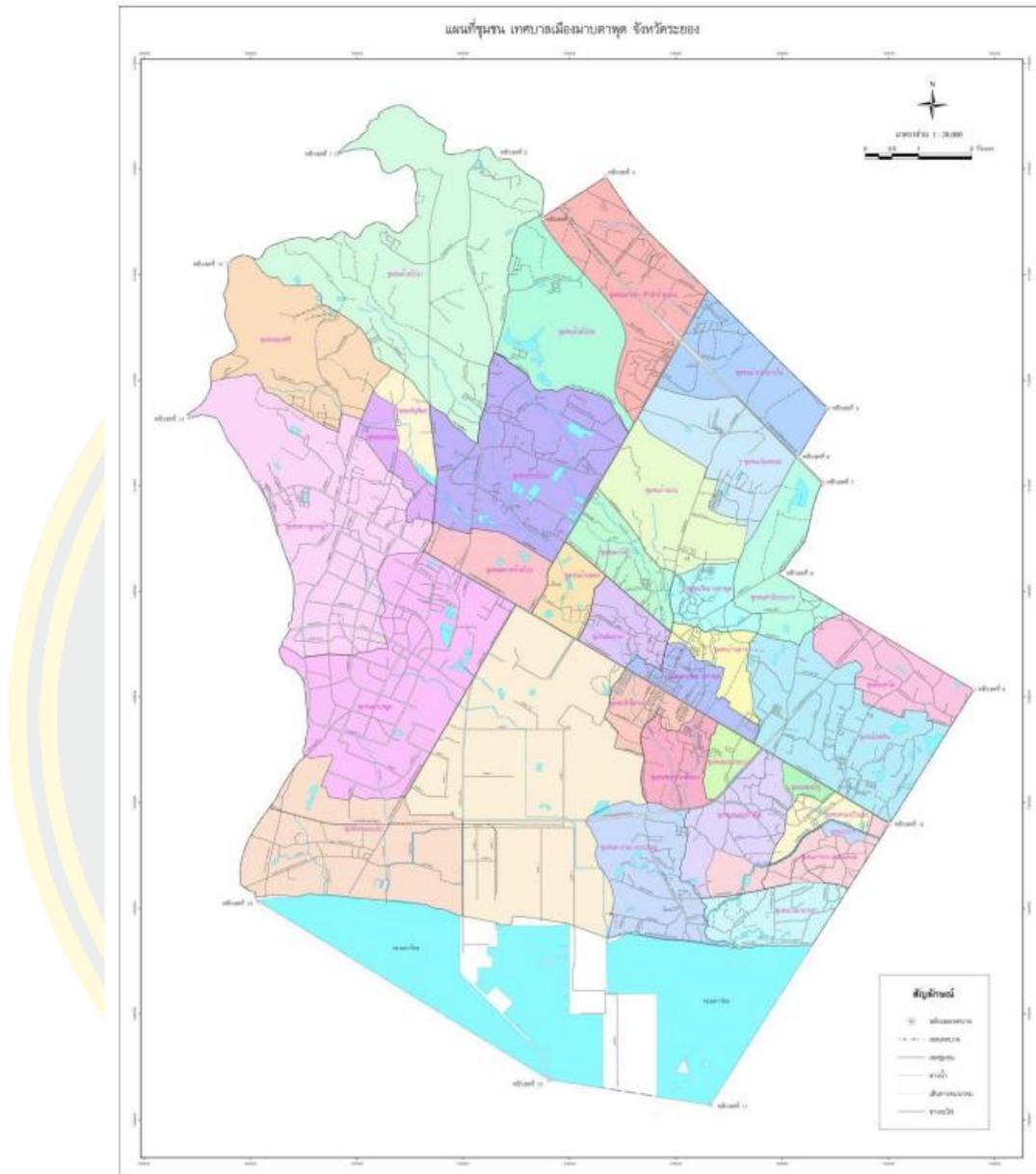
2.5 ท่าเทียบเรือ Glow SPP3 (บริษัท โกลว์ เอสพีพี 3 จำกัด)

2.6 ท่าเทียบเรือ BLCP (บริษัท บีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด)

2.7 ท่าเทียบเรือ PTT LNG (บริษัท พีทีที แอลเอ็นจี จำกัด)

2.8 ท่าเทียบเรือ PTT TANK (บริษัท พีทีที แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด)

2.9 ท่าเทียบเรือ RTC (บริษัท ระยองเทอร์มินัล จำกัด)

ภาพที่ 1 อาณาเขตการปกครองและขอบเขตชุมชนเทศบาลเมืองมาบตาพุด
ที่มา: www.mtp.go.th/public/list_upload/backend/list_27/files_default_29_1.pdf

ปัจจุบันท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดมีปริมาณเรือผ่านเข้าออกเฉลี่ย 6,500 ต่อปี (ข้อมูลระหว่างปี 2554-2560) หรือเฉลี่ย 25-30 เที่ยวเรือ ต่อวัน โดยประเภทเรือที่เข้าออกมากที่สุด คือ ประเภท Tanker ที่ใช้สำหรับขนถ่ายน้ำมันดิบ และสารปิโตรเคมี สำหรับเรือที่เข้าออกท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดที่กินน้ำลึกไม่เกิน 10.5 เมตรสามารถเดินเรือเข้า-ออกร่องน้ำได้ตลอดเวลา

ส่วนเรือที่กินน้ำลึกเกิน 10.5 เมตร ต้องรอช่วงเวลาระดับน้ำขึ้นในระดับที่เหมาะสม โดยพนักงานนำร่อง กรมเจ้าท่า ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่นำเรือเข้า-ออกร่องน้ำจะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของระดับน้ำ

2. ประโยชน์คาดว่าจะได้จากการตั้งนิคมอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนและการอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการอันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของนักลงทุนในการมาลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว ประกอบไปด้วย ความพร้อมของแรงงานที่มีทักษะ แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตและพัฒนา ความมั่นคงทางด้านพลังงาน ความพร้อมทางด้านระบบสาธารณูปโภค และการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนเพิ่มขึ้นจากเดิม ความรวดเร็วในการออกใบอนุญาต การประกาศเป็นเขตปลอดภาษี ดังนั้น การจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกิจการอุตสาหกรรมภายในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้

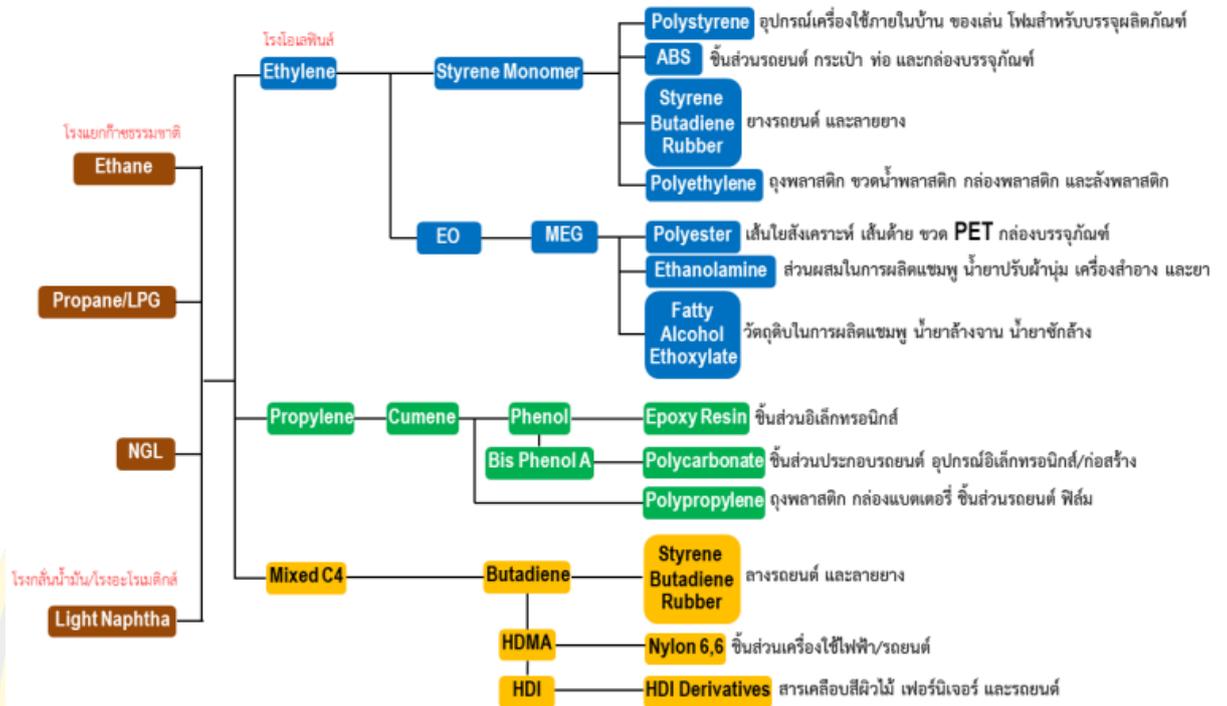
1. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยผู้ลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์จากการประกอบกิจการในพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกิจการอุตสาหกรรม

2. เพื่อรองรับการลงทุนของอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ(First S-Curve) และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (New S-Curve) และมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการอุตสาหกรรม

3. เพื่อส่งเสริมการจ้างงานและการสร้างรายได้ พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่

4. เป็นการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0

5. เพื่อให้อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่มีการขยายตัวและมีมูลค่าเพิ่ม

ภาพที่ 2 ที่ตั้งและขอบเขตโครงการนิคมอุตสาหกรรมระยอง

ที่มา: <https://www.eeco.or.th/web-upload/filecenter/html/establishment/Feasibility/013.pdf>

จากรูปแสดงให้เห็นถึงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับปิโตรเลียม แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. อุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นเป็นการนำสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่ได้จากแก๊สธรรมชาติหรือน้ำมันดิบมาผลิตสารโมเลกุลขนาดเล็กที่เรียกว่า มอนอเมอร์ เช่น นำเอเทนและโพรเพนมาผ่านกระบวนการเพื่อผลิตเอทิลีนและโพรพิลีน ซึ่งเรียกรวมว่าโอเลฟิน หรือใช้แนฟทาเป็นวัตถุดิบในการผลิตเบนซีน โทลูอิน และไซลีน หรือใช้เบนซีนทำ ปฏิกิริยากับเอทิลีนได้เป็นสไตรีนที่ใช้ผลิตพอลิสไตรีน

2. อุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต่อเนื่อง เป็นการนำมอนอเมอร์จากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นมาผลิตพอลิเมอร์ที่มีขนาดโมเลกุลใหญ่ขึ้นผลิตภัณฑ์ที่ได้ของอุตสาหกรรมขั้นนี้ คือ พลาสติกชนิดต่างๆอย่างสังเคราะห์ชนิดต่างๆ วัตถุดิบที่ใช้ผลิตเส้นใยสังเคราะห์ วัตถุดิบสี สารซักล้าง และตัวทำละลาย ชนิดต่างๆผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมขั้นต่อเนื่อง จะถูกนำไปใช้เป็นสารตั้งต้นในอุตสาหกรรมต่างๆ ต่อไป เช่นอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่ม ยางรถยนต์ ท่อพลาสติก กระจกพลาสติก ฟิล์ม สี ผงซักฟอก ปุ๋ย เป็นต้น ปัจจุบันนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ และเป็นพื้นที่การลงทุนของอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมการผลิตมากมาย เช่น อุปกรณ์เครื่องใช้ บรรจุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น รวมถึงยังช่วยส่งเสริม

ศักยภาพของอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มโรงกลั่นน้ำมันและผลิตภัณฑ์ จากปิโตรเลียม กลุ่มโรงงานเคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เคมี และพลาสติก ซึ่งมีจำนวนโรงงานดังกล่าวตั้งอยู่ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดมากกว่าร้อยละ 65 และมีท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นหน่วยงานสนับสนุนการให้บริการทางด้านการคมนาคม และขนส่งสินค้า ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้ระบุกลไกการขับเคลื่อนความมั่งคั่ง (Engines of Growth) ไว้คือ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม สร้างการมีส่วนร่วม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การดำเนินงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ต้องการให้มีความเปลี่ยนแปลงใน 3 มิติที่สำคัญ คือ เปลี่ยนไปสู่การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและสร้างแนวโน้มจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ส่งผลให้กลุ่มโรงกลั่นน้ำมัน และผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม กลุ่มโรงงานเคมีภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เคมี และพลาสติก ต้องมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals) โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตโดยการนำชีวมวล (Biomass) ที่มีความสมบูรณ์ในประเทศ เช่นมันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย มาเป็นสารตั้งต้นในการผลิตพลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เกิดผลิตภัณฑ์พลาสติกที่สามารถย่อยสลายได้ทางชีวภาพที่เรียกว่าพลาสติกชีวภาพ (bio-plastic) ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่มสูงที่อยู่ในกระแสโลกในการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมอนาคต(New S - Curve) และสอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engine) ของประเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกไทยในปี 2560-2564 ของสถาบันพลาสติกที่มีนโยบายสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการพลาสติกของไทย รวมถึงต้องการผลักดันผู้ประกอบการให้มุ่งลงทุนด้านพัฒนาและวิจัยสินค้านวัตกรรมใหม่ๆ ในด้านบรรจุภัณฑ์พลาสติกชีวภาพ โดยมีเป้าหมายว่าประเทศไทยจะต้องก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมพลาสติกในอาเซียนได้อย่างยั่งยืนหรือการเป็น Asean Plastics Growth Driver ในอีก 5 ปีข้างหน้า

2. การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของคลัสเตอร์ปิโตรเคมีในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จากนโยบายของภาครัฐที่เห็นว่านิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดมีความพร้อมและสามารถที่จะรองรับการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มปิโตรเคมีที่มีการดำเนินธุรกิจตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำมีศักยภาพที่จะขยายตัวไปสู่อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพหรืออุตสาหกรรมชีวภาพ (Bio based Products) ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มของผลิตผลทางการเกษตร

รวมถึงมีมาตรการเชิงรุกในการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง (Valued Added Products) พร้อมทั้งมีการส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อทดแทนการนำเข้า และปรับปรุงรูปแบบการดำเนินการบริการต่างๆ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงไปยังเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการยกระดับนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นซูเปอร์คลัสเตอร์ต่อไปในอนาคต

3. การส่งเสริมการให้มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม การประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัล (Big data) เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน ความปลอดภัย และเพิ่มศักยภาพในการในการแข่งขันในระดับนานาชาติ

4. การปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมโรงงานผลิตโลหะมูลฐาน และผลิตภัณฑ์โลหะ กลายเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-generation Automotive) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในขณะนี้

5. การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ (Logistics) โดยเฉพาะโครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 จะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนโครงการส่งเสริมการขนส่งแบบ Green Logisticsตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาการขนส่งของรัฐบาล

จากข้างต้นที่กล่าวมาจึงกลายเป็นการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินงานโครงการนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านแหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตและพัฒนา เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดเป็นพื้นที่ที่สนับสนุนและเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ และเป็นพื้นที่การลงทุนของอุตสาหกรรมต้นน้ำที่มีศักยภาพในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เช่น โรงงานปิโตรเคมี โรงงานเคมีภัณฑ์ โรงงานผลิต เหล็กและเหล็กกล้า โรงงานผลิตเม็ดพลาสติก โรงไฟฟ้า และโรงกลั่นน้ำมัน เป็นต้น อีกทั้งพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรมยังมีความพร้อมด้านแรงงานที่มีทักษะ มีความมั่นคงทางด้านพลังงาน และมีความพร้อมทางด้านระบบสาธารณูปโภคและความปลอดภัย ดังนั้น หากนิคมอุตสาหกรรมได้รับการจัดตั้งเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ดังนี้

เนื่องจากการจัดตั้งเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยให้ผู้ประกอบการในพื้นที่และนักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นจากเดิม ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (One Stop Service) โดยภาครัฐ ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาในการจัดตั้งธุรกิจ

2. ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรและวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออก และเพื่อการวิจัยพัฒนา ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนของผู้ประกอบการ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านราคา

3. ได้รับการขยายระยะเวลาพำนักและทำงานของนักลงทุนและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ สิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับตั้งที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนแต่เป็นปัจจัยในการดึงดูดให้นักลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศเข้ามาลงทุนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการผลักดันการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางสู่ประเทศที่มีรายได้สูงตามนโยบายของรัฐบาล

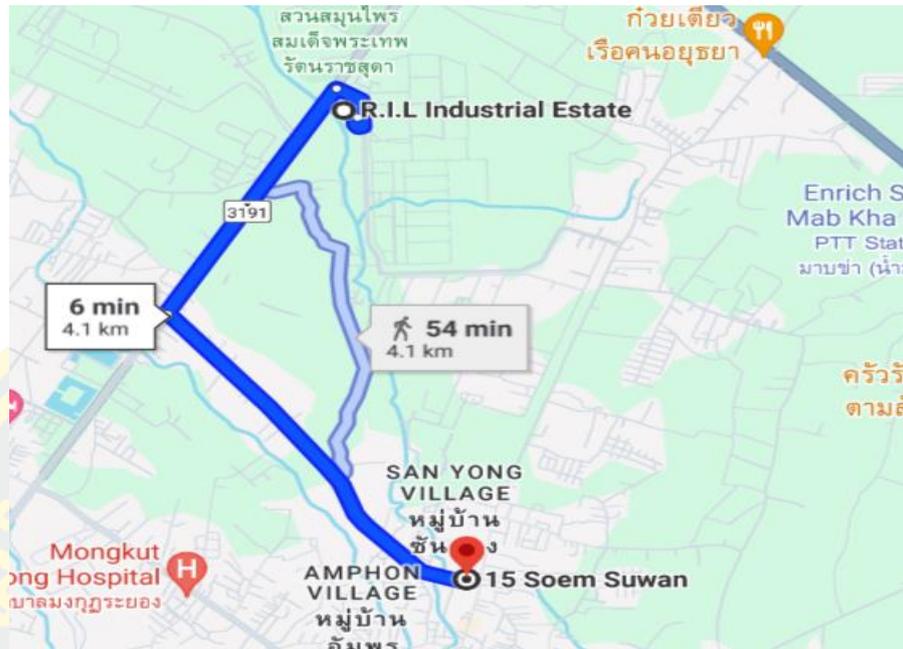
สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างอุตสาหกรรมในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมใกล้เคียง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการร่วมกันศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง และช่วยสนับสนุนให้เกิดการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

เป็นการส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนำไปสู่การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจระดับชุมชนและท้องถิ่น

ข้อมูลพื้นที่ (ชุมชนบ้านบน)

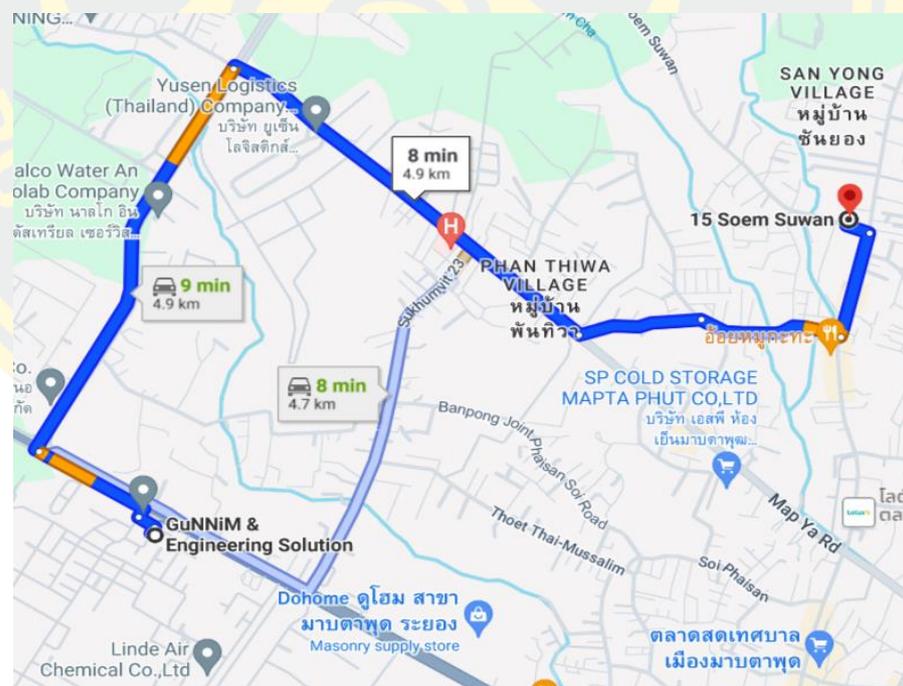
เขตพื้นที่ชุมชนบ้านบนในตอนนี้จะมีนิคมตั้งอยู่โดยรอบพื้นที่ชุมชนดังนี้ ด้านบนจะมีนิคม R.I.L มีพื้นที่ทั้งหมด 1,736.27 ไร่ ประกอบด้วยเขตอุตสาหกรรมทั่วไป 1,277.60 ไร่ พื้นที่ระบบสาธารณูปโภค 285.07 ไร่ พื้นที่สีเขียวและแนวกันชน 173.60 ไร่ และห่างจากชุมชนบ้านบน 4 กิโลเมตรดังภาพที่ 3 ด้านล่างจะมีโรงแยกก๊าซธรรมชาติและนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยโรงแยกก๊าซธรรมชาติ หน่วยที่ 1-3, 5 และ 6 ตั้งอยู่ที่ ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ดังภาพที่ 4 และมีแผนก่อสร้างโครงการโรงแยกก๊าซธรรมชาติหน่วยที่ 7 บนเนื้อที่ประมาณ 112.5 ไร่ (180,000 ตารางเมตร)

จากพื้นที่รอบชุมชนบ้านบนจะสังเกตได้ว่าชุมชนบ้านบนเป็นพื้นที่ห่างจากโรงงานหรือนิคมขนาดใหญ่ไม่เกิน 4-9 กิโลเมตร

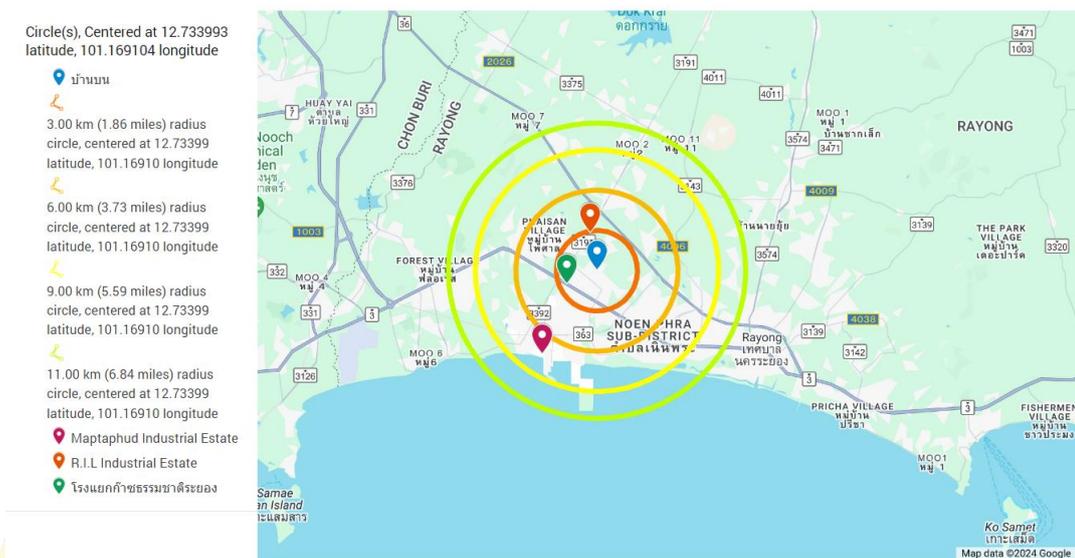
ภาพที่ 3 ที่ตั้งชุมชนบ้านบนและที่ตั้งนิคม RIL

ที่มา: <https://www.google.com/maps>

ภาพที่ 4 ที่ตั้งชุมชนบ้านบนและที่ตั้งโรงแยกก๊าซธรรมชาติ

ที่มา: <https://www.google.com/maps>

ภาพที่ 5 รัศมีที่ตั้งชุมชนบ้านนกับนิคมอุตสาหกรรม

ที่มา: <https://www.google.com/maps>

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญา พันธุ์ (2565) วิจัยเรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพจากการได้รับฝุ่น PM_{2.5} ในช่วงฤดูแล้งจากพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ฝุ่นละอองหรือฝุ่น PM_{2.5} เป็นสารมลพิษทางอากาศที่มีผลต่อปัญหาสุขภาพของมนุษย์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบ ทางเดินหายใจและอัตราการเสียชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้มข้นของฝุ่น PM_{2.5} ที่ปลดปล่อยมาจากพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง และนำมาประเมินความเสี่ยงต่อ สุขภาพของมนุษย์ในช่วงฤดูแล้ง โดยตัวอย่างฝุ่น PM_{2.5} สามารถเก็บบนกระดาษกรองใยหิน ด้วยเครื่องเก็บ ตัวอย่างฝุ่นละอองแบบปริมาตรต่ำ พบว่า มีค่าความเข้มข้นของฝุ่น PM_{2.5} มีค่าอยู่ในช่วง 3.9-136.0 ug/m และ มีค่าเฉลี่ย 44.0+28.4 ug/m นอกจากนี้ เมื่อทำการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพด้วยการคำนวณจากค่า สัดส่วนความเสี่ยง (HQ) พบว่า ค่าเฉลี่ย HQ ของฝุ่น PM_{2.5} ของเด็กในช่วงฤดูแล้งมีค่ามากกว่าผู้ใหญ่และมีค่า เกิน 1.0 ซึ่งแสดงว่า มีความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์ เนื่องจาก เด็กมีความต้องการปริมาณออกซิเจนสูงจึง ส่งผลให้อัตราการหายใจต่อน้ำหนักตัวสูง เมื่อทำการประเมินความเสี่ยงการก่อมะเร็งปอดในมนุษย์ (R) จากการ ได้รับฝุ่น PM_{2.5} อยู่ในช่วง 10 ถึง 10 ซึ่งหมายความว่า ความเสี่ยงในการก่อมะเร็งอาจเกิดขึ้นได้ ผลจากการ วิจัยนี้จะสรุปได้ว่า ปริมาณความเข้มข้นของฝุ่น PM_{2.5} จะไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ใน ระยะยาวเด็กก็มีโอกาสได้รับฝุ่น

PM2.5 เข้าสู่ระบบทางเดินหายใจได้มากกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งอัตราการหายใจเข้าเฉลี่ย ของเด็กจะมีค่าเป็นสามเท่าของผู้ใหญ่

จากการศึกษาความเข้มข้นของฝุ่น PM, 5 ในบรรยากาศของพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัด ระยอง ช่วงฤดูแล้ง พบว่า มีค่าความเข้มข้นของฝุ่น PM25 ในบรรยากาศช่วงฤดูแล้งรายวัน 24 ชั่วโมง มีค่าเกิน มาตรฐานคุณภาพอากาศเฉลี่ยรายวันของกรมควบคุมมลพิษ (50 ug/m) และองค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม สหรัฐอเมริกา (35 um) ประมาณร้อยละ 25 และ 56.2 ตามลำดับ นอกจากนี้ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นฝุ่น PM25 จากตัวอย่างทั้งหมด มีค่าไม่เกินค่ามาตรฐานของกรมควบคุมมลพิษ แต่มีค่าเกินค่ามาตรฐานขององค์การพิทักษ์ สิ่งแวดล้อม สหรัฐอเมริกา ส่วนการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์ ด้วยการประเมินค่าสัดส่วนความเสี่ยง (HQ) จากการสัมผัสกับฝุ่น PM25 ทางการหายใจของเด็กและผู้ใหญ่ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด พบว่า ส่วนใหญ่ค่า HQ ในเด็กและผู้ใหญ่มีค่าเกินกว่า 1.0 แสดงว่า มีความเสี่ยงด้านสุขภาพของมนุษย์ สำหรับการประเมินค่าความเสี่ยงในการก่อมะเร็งในตลอดช่วงชีวิต (R) ของเด็กและผู้ใหญ่ พบว่า อยู่ในช่วง 10 ถึง 10 แสดงว่า ความเสี่ยงในการก่อมะเร็งก่อมะเร็งอาจเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยนี้จะสรุปได้ว่า ปริมาณ ความเข้มข้นของฝุ่น PM2.5 จะไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ แต่หากมีการพัฒนาตามนโยบายพื้นที่ เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพในอนาคตได้ ดังนั้น หน่วยงานราชการ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงต้องดำเนินการวางแผนการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ เพื่อรองรับ การพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป

กรณีฐาน อัครธนบุลย์ (2564) วิจัยเรื่อง การป้องกันปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยของปัญหามลพิษทางอากาศในนิคม อุตสาหกรรมมาบตาพุด แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนมุมมองภาพรวมต่อกระบวนการ ยุติธรรม โดยการวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง 6 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด ผู้นำ และตัวแทนชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรมฯ เจ้าหน้าที่ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ นักวิชาการ อิสระ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และบุคลากรใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมทั้งสิ้น 24 คน

วราพร คำจับ (2564) วิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ การดำเนินงานด้านการสื่อสารเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี 2. เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารในการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี 3. เพื่อศึกษาความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการดำเนินงานด้านการสื่อสาร เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อ

สังคมของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี 4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์รูปแบบการสื่อสารและโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมที่พึงประสงค์ของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตนิคม อุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 ชุด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.95 สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Pearson's Correlation Coefficient พบว่าความคิดเห็นโดยรวมที่มีต่อโครงการ/กิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กรในนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.00 โดยประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความเหมาะสม ของการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.05 รูปแบบและวิธีการสื่อสาร โครงการ/กิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กรในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรีผู้ส่งสารคือ พนักงานฝ่าย CSR ผ่านช่องทางสื่อบุคคล เนื้อหาที่สื่อสารคือ รายละเอียด ของโครงการ/กิจกรรม และผู้รับสารคือ พนักงานในบริษัท/ประชาชนในชุมชน โครงการ/ กิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี พนักงานในบริษัทต้องการโครงการที่เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ประชาชนในชุมชน ต้องการโครงการด้านการส่งเสริมการศึกษา ความสัมพันธ์ของรูปแบบการสื่อสารและโครงการ ความรับผิดชอบต่อสังคมที่พึงประสงค์ของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี พบว่ารูปแบบการสื่อสารและโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมที่พึงประสงค์มีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัทในเขตนิคม อุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้การสื่อสารภายในองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมประสบความสำเร็จ ดังนั้นควรสร้างความเข้าใจร่วมกันทั้งองค์กร และรูปแบบของโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม กลุ่มเป้าหมายที่ต่างกันมีความต้องการที่ต่างกัน ดังนั้นควรสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม ให้ชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

นิทัศน์ เจริญศรีพงษ์ (2563) วิจัยเรื่อง การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาแนวคิดการใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม ที่ใช้บังคับในนิคมอุตสาหกรรม 2. เพื่อศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมในกรณีของนิคมอุตสาหกรรม 3. เพื่อศึกษาถึงข้อพิจารณา และความเหมาะสมในการกำหนดกฎหมายที่บังคับใช้ให้สอดคล้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น

จากข้อค้นพบสามารถนำมาวิเคราะห์สภาพปัญหามลพิษและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมใน พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมสรุปได้ ดังนี้ โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ของนิคม

อุตสาหกรรมที่เป็นต้นเหตุของมลพิษจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล ที่เกิดขึ้นกับโรงงาน อุตสาหกรรมในพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมที่เป็นต้นเหตุของมลพิษ ได้ดังนี้

1. โรงงานอยู่ติดชุมชน คือสาเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถป้องกันมลพิษ เมื่อโรงงานได้ ผลตอบแทนจากการลงทุน สูงก็มีความต้องการในการขยายโรงงานอุตสาหกรรมสารเคมีขนาดใหญ่ เนื่องจากต้องการผลผลิตของโรงงานหนึ่งไป เป็นวัตถุดิบของอีกโรงงานหนึ่ง

2. กนอ. จะต้องศึกษาวางแผนว่าโรงงานในพื้นที่ของ กนอ. มีจำนวนเท่าใด เป็นโรงงาน อะไร มีเทคโนโลยี ในการป้องกันมลพิษระดับใด

3. การไม่มีการกำหนดพื้นที่กันชนระหว่างพื้นที่อุตสาหกรรมกับพื้นที่สำหรับอยู่อาศัย หลงเหลือเลย เนื่องจากความจำเป็นต้องขยายกิจการของกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม

น้ำผึ้ง ไชยทัต (2563) วิจัยเรื่องการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร ที่มีผลต่อการสร้าง ภาพลักษณ์ของบริษัทในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง : บทบาทของตัวแปรการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรในเขต นิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง 2. เพื่อศึกษาระดับ ของภาพลักษณ์ขององค์กรในเขตนิคม อุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง 3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรับผิดชอบต่อ สังคมและ สิ่งแวดล้อมขององค์กรที่มีต่อภาพลักษณ์ขององค์กรในเขตนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง และ 4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมเชิงสัมพันธ์ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Solidarity Norm) ในฐานะตัวแปร กำกับที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมขององค์กรและภาพลักษณ์ขององค์กรในเขต นิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัด ระยอง ผลการวิจัย หลังจากการวิเคราะห์น้ำหนักรวมขององค์ประกอบ การดำเนินกิจกรรม ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรแล้ว ทำให้ได้กลุ่มตัวแปรต้นด้านการรับรู้เกิดขึ้นใหม่ 3 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ 1. การรับรู้การดำเนินกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้านผู้บริโภค 2. การรับรู้การดำเนินกิจกรรม รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้านการพัฒนาชุมชน และ 3. การ รับรู้การดำเนินกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลทำให้ กรอบแนวความคิดเริ่มต้นในการวิจัยและสมมติฐานเริ่มต้นถูก ปรับเปลี่ยนไป ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่าการรับรู้การดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 ด้านข้าง ต้น มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับภาพลักษณ์ขององค์กรในเขตนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัด ระยอง สอดคล้องตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลของการวิจัยยังพบอีก ว่า เมื่อองค์กรมีระดับของ บรรทัดฐานทางสังคมเชิงสัมพันธ์ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่เข้มแข็ง ขึ้น จะส่งผลให้การรับรู้การดำเนินกิจกรรมความ รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและการดำเนินกิจกรรมด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ของ องค์กรเป็นไปในทิศทางบวกเพิ่ม

สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ในทางตรงกันข้ามระดับของบรรทัดฐาน ทางสังคมเชิงสัมพันธ์ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่เข้มแข็งขึ้นขององค์กร ไม่สามารถส่งผลให้การรับรู้การดำเนิน กิจกรรมความรับผิดชอบต่อด้านการพัฒนาชุมชนให้เพิ่มขึ้นได้

จันทรัตน์ จาริกสกุลชัย (2562) วิจัยเรื่อง ผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและปัจจัยทำนาย กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชน ในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จำนวน 252 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการจัดสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติไคสแควร์ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบโดยรวมของโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 70.6) คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.5) สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ได้แก่ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ ลักษณะที่อยู่อาศัย สิทธิ การรักษาพยาบาล ภาระหนี้สิน ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม สัมพันธภาพกับคนใน ครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้าน การป้องกันอันตรายจากมลพิษ ผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรม และ แรงสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยทำนาย ได้แก่ การป้องกันอันตรายจากมลพิษ สัมพันธภาพกับคนในครอบครัว และแรงสนับสนุนทางสังคม โดยสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนคุณภาพ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานีได้ ร้อยละ 21 จากข้อค้นพบจึงมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม ร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และโรงงานอุตสาหกรรม ในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น ที่นำมาสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีร่วมกัน เช่น การสนับสนุนให้มีงานประเพณีสำคัญของชุมชนที่มี ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม หรือหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องสุขภาพของคนในชุมชน โดยมีการ ตรวจสุขภาพให้กับคนในชุมชนปีละ 1 ครั้ง เพื่อการดำรงไว้ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

กฤษณะ เชี่ยวเวช (2562) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อความยั่งยืนของชุมชนในเขตประกอบการอุตสาหกรรม การก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นมานั้น ควรให้ประชาชนผู้ที่จะได้รับผลกระทบ มีส่วนร่วมเสนอความต้องการของประชาชน และการดำเนินการแก้ไขจากภาครัฐ ควรทำอย่างจริงจัง ภาคอุตสาหกรรมที่ก่อเกิดปัญหาการสร้างผลกระทบ และควรมีมาตรการและนโยบายที่ดีในการแก้ไขปัญหา การประกอบธุรกิจของภาคเอกชน ควรประกอบธุรกิจให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และให้กระทบต่อส่วนรรมน้อยที่สุดควรการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัว

ในภาคอุตสาหกรรม และควรมาตรการในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของชุมชนเพื่อการอยู่ร่วมกันของภาคประชาชนกับภาคอุตสาหกรรม

จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมทุกประเภทส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมสู่ชุมชนบริเวณโดยรอบ ฉะนั้น การร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างโรงงานกับชุมชนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การที่จะทำให้ชุมชนกับโรงงานอยู่ร่วมกันได้อย่างไร จึงเป็นโจทย์โดยตรงของทั้งสองฝ่าย ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา ขณะเดียวกันภาคประชาชนก็ต้องเข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการสำคัญคือ การตรวจสอบ การช่วยกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ดิซึม แนะนำ ข้อเสนอต่าง ๆ ผู้นำชุมชนถือว่ามีความสำคัญในการนำพาขณะเดียวกันโรงงานก็ต้องเปลี่ยนแนวทางในการทำงาน ร่วมแก้ปัญหาที่มีการจัดเวทีพูดคุยว่า แนวทางอะไรบ้างที่ชุมชนต้องการ อะไรบ้างที่โรงงานสามารถสนับสนุน เน้นความต้องการสอดคล้องต่อความต้องการของทั้งสองฝ่าย เมื่อโรงงานได้ลงไปช่วยชาวบ้านทำเรื่องนี้ก็ไม่ได้ใช้เงินทองมาก สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมก็ใช้เวลาว่าง ส่งกำลังคนไปช่วย ก็ทำให้เรารู้สึกว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ได้พูดคุยในปัญหาต่างๆ ประเด็นสำคัญต่างๆ ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนแต่ที่สำคัญที่สุดคือความจริงใจของทั้งสองฝ่ายในการร่วมการแก้ไขปัญหานั่นเอง

ฉัตรลักษณ์ ปุณณจิโรชิติสกุล (2562) วิจัยเรื่องผลกระทบต่อด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรม ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาผลกระทบต่อด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของประชาชน, การปรับตัวของประชาชน, เปรียบเทียบผลกระทบและการปรับตัวของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดจากผลการศึกษาพบว่าระดับผลกระทบต่อด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดจังหวัดระยองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยอายุ ปัจจัยระดับการศึกษา ปัจจัยอาชีพ ปัจจัยรายได้เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ส่วนปัจจัยเพศและปัจจัยระยะเวลาที่อาศัยในมาบตาพุด เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลกระทบต่อผลกระทบของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยองแต่มี ผลต่อการปรับตัวของประชาชนจากอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง

ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) วิจัยเรื่อง ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลเมือง

มาบตาพุดอำเภอเมือง จังหวัดระยองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทาง สังคม และสุขภาพ ทั้ง ด้านบวกและลบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทะเลภาคตะวันออกผลการวิจัย พบว่า สภาพพื้นที่มาบตาพุดก่อนปี พ.ศ. 2532 นั้นเป็นพื้นที่ติดทะเล ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ อาชีพดั้งเดิมของคนในชุมชนมาบตาพุดที่เป็นประเภทหลัก คือ อาชีพประมง อาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย มาบตาพุดเดิมเป็นหมู่บ้านขึ้นอยู่กับตำบลห้วยโป่ง ต่อมามีการแยก ออกเป็นชุมชนแรกเริ่ม 25 ชุมชน และในปัจจุบันมี 38 ชุมชน ซึ่งผลกระทบด้านบวก ทำให้เศรษฐกิจ ดีทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค มีความเจริญเข้ามาในชุมชน เศรษฐกิจของ ชุมชนในภาพรวม เติบโตขึ้น การคมนาคมสะดวกสบาย คนในชุมชนมีงานทำ และเกิดอาชีพใหม่ ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นผลดี ต่อผู้ เป็นเจ้าของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นการค้าขาย ห้างเช่า โครงการหมู่บ้านจัดสรร ประชาชนมีงานทำ กันมากขึ้น ก่อให้เกิดรายได้ เพิ่มมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบ ทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศ กลิ่น เรื้อรังเสียง ฝุ่นละออง ประชากรแฝง เข้ามาอยู่ ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพเสียดัด ลักเล็กขโมยน้อย อุบัติเหตุ มีมากขึ้น อาชญากรรม อีกทั้งคนในชุมชนมีปัญหาด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น มีโรคใหม่ ๆ เกิดขึ้น และมีความ วิดกกังวล กลัวอุบัติเหตุจากสารเคมี โรงงานระเบิดการแก้ไขหน่วยงานสาธารณสุขร่วมกับโรงงาน อุตสาหกรรม ควรจัดให้มีการบริการตรวจสุขภาพฟรีให้แต่ละชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควรเน้นการส่งเสริมในเรื่องการดูแลสุขภาพและ คุณภาพชีวิตของประชาชน ในที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดให้มากขึ้น โดย สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การรักษาพยาบาลให้แก่ โรงพยาบาล เพื่อให้มีความพร้อมในการดูแลสุขภาพ ของประชาชนในพื้นที่ให้มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชน ควรมีการรณรงค์ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักถึงผลกระทบทางสังคม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม แสดงความ คิดเห็นเรียกร้องสิทธิของตนเองควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจด้านสิ่งแวดล้อมของ สาธารณชน โดยมีข้อมูลที่ชัดเจน และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อช่วยในการตัดสินใจร่วมกันได้อย่างดี ปราศจากอคติทุกฝ่ายควรช่วยกันรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นทางโรงงานหรือชุมชนหรือประชาชนที่อาศัย อยู่ในพื้นที่นิคม อุตสาหกรรมมาบตาพุด ต้องช่วยกันรับผิดชอบและหาแนวทางการจัดการและการ แก้ไขปัญหามลพิษและการลดการ ปล่อยมลพิษทั้งในภาคประชาชนและภาคอุตสาหกรรม และรัฐบาล ก็ต้องให้ความสนใจสนับสนุนอย่างจริงจังในการดำเนินการเรื่องปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นอย่างเป็น รูปธรรม

วิวัฒน์ กรมดิษฐ์ (2560) วิจัยเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคม อุตสาหกรรมอมตะนครมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมรอบนิคมอุตสาหกรรม ศึกษา สังคมที่ยั่งยืนรอบนิคม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสิ่งแวดล้อมกับสังคมที่ยั่งยืนรอบ นิคมอุตสาหกรรม จากผลการวิจัยพบว่า การให้ความสำคัญในด้านการวางแผนและการปฏิบัติตาม แผนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการสิ่งแวดล้อมรอบนิคมสามารถบรรลุการดำเนินงานได้อย่างดี

ชุมชนและนิคมเริ่มให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมที่ดีและสิ่งแวดล้อมที่ดี ทำให้เกิดผลต่อสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคมอุตสาหกรรม จากการศึกษาพบว่าการจัดการสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยที่0.32 หรือระดับปานกลางทุกด้านโดยเฉพาะการวางแผน ที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมมากกว่าด้านอื่นๆรองลงมา คือ การติดตามตรวจสอบ และการปฏิบัติตามแผน ซึ่งเป็นตามวัตถุประสงค์ข้อแรก ที่กล่าวว่าเพื่อศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมรอบนิคมสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคมอุตสาหกรรม พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ0.36 เป็นระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคมอุตสาหกรรม และข้อสุดท้ายคือความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสิ่งแวดล้อมกับสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคมอุตสาหกรรม การทดสอบพบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ยที่0.87 และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ มีความสำคัญแตกต่างกันของการจัดการสิ่งแวดล้อมมีผลต่อสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคมอุตสาหกรรม

อภิชัย สิงห์ศรี (2560) วิจัยเรื่อง ความขัดแย้งจากโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ กรณีศึกษา:นิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) จากการศึกษาการพัฒนา โครงการนิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) ประเด็นด้านบริบท ความเป็นมาของโครงการพบว่ารูปแบบการพัฒนาโครงการนั้นเกิดขึ้นในรูปแบบ บนสู่ล่าง (TopDown) ตามนโยบายของรัฐเพื่อผลักดันภาคอุตสาหกรรม แต่ยังคงขาดการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม ร่วมจากประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง จึงทำให้โครงการพัฒนาไม่สอดคล้อง กับความประสงค์ของประชาชน สอดคล้องกับ จุฑารัตน์ ชมพันธ์ุ (2555) ที่กล่าวว่า ลักษณะการสั่งการจากภาครัฐสู่ประชาชน เป็นการมีส่วนร่วมที่ไม่ได้เกิดจากประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งตามมา ในส่วนของสถานการณ์ความขัดแย้งปัจจุบันได้มีการยุติปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวลง หลังจากมีการตัดสินจากศาลปกครองระยอง ในวันที่ 31 สิงหาคม 2555 ส่วนพื้นที่ดังกล่าวผู้ ครอบครองที่ดินก็ยังคงเป็น บริษัทไออาร์พีซี จำกัด เช่นเดิม มิได้มีการก่อสร้างหรือพัฒนากิจกรรม ไต ๆ ปล่อยไว้เป็นที่ดินสาธารณะ จึงควรให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วน ในการพัฒนาและให้ความสำคัญกับความเห็นที่ แตกต่าง อย่างมีหลักเหตุผล - ประชาชนควรวิเคราะห์ข้อมูล ในการรับรู้เข้าใจ ด้วยหลักเหตุผล โดยปราศจากอคติ

รัตนาภรณ์ อาษา (2560) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพของ ประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเป็น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขต นิคมอุตสาหกรรมนวนคร จำนวน 252 ตัวอย่าง ทำการสุ่มแบบบังเอิญ เก็บข้อมูลระหว่างกันยายน ถึงตุลาคม พ.ศ. 2559 โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาในการอธิบายข้อมูล ทัวไปของกลุ่มตัวอย่าง และหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์และการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เพียร์สัน

จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะสุขภาพของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับไม่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ สุราสินี ศรีนุ่นและคนอื่น ๆ (2560) ที่พบว่า ภาวะสุขภาพของประชาชนในจังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับต่ำ การศึกษานี้ประเมินภาวะ สุขภาพ 2 ด้าน คือ ภาวะสุขภาพด้านร่างกาย และภาวะสุขภาพด้านจิตใจ ซึ่งพบว่าภาวะสุขภาพ รายด้านอยู่ในระดับไม่ดีทั้ง 2 ด้าน มีความชัดเจนว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็น พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ 49.9) จึงมีโอกาสสัมผัสอันตรายจากสิ่งคุกคามสุขภาพทั้งด้าน กายภาพ ด้านเคมี และด้านจิตสังคม สอดคล้องกับข้อมูลที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ต่อเสียงดัง และก๊าซอันตรายมากที่สุด รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ต่อการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ 50.1) พบว่า ภาวะสุขภาพด้านร่างกายอยู่ในระดับไม่ดี ในขณะที่ภาวะสุขภาพด้านจิตใจอยู่ในระดับ ปานกลาง จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีโอกาสได้รับสัมผัสสิ่งคุกคามต่างกัน คนที่ทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรมมีโอกาสใกล้ชิดกับภาวะมลพิษมากกว่า แต่ขณะเดียวกันก็มี แนวโน้มในการ ป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ ด้วยกฎระเบียบข้อบังคับของโรงงานอุตสาหกรรม ที่กำหนดให้ พนักงานทุกคนต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะปฏิบัติ หากไม่ทำตาม ข้อกำหนด

จากผลการศึกษาที่พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์อย่างมี นัยสำคัญกับ ภาวะสุขภาพโดยรวม การที่ประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมจะมีภาวะสุขภาพทั้งกายและจิตใจอยู่ ในระดับดีได้นั้น ต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ซึ่งการที่ แต่ละบุคคลมีการรับรู้ที่แตกต่างกันย่อมมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วย ปัจจัยเอื้อ เป็นปัจจัย ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร การที่ บุคคลอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะได้รับผลจากสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังกล่าว ได้ว่า สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยมีผลต่อการกำหนดภาวะสุขภาพด้วย และปัจจัยเสริม เป็นปัจจัย ที่กระตุ้นให้ เกิดพฤติกรรมทั้งด้านบวกและลบ ซึ่งการที่ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐและเอกชนให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้น ส่งผล ให้ภาวะสุขภาพของประชาชนอยู่ในระดับที่ดีขึ้นได้

จิรายุทธ์ สีม่วง (2560) วิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนจากการเข้ามา ของนิคมอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาชุมชนประมงชายฝั่งหาดตากวน-อ่าวประตู ตำบลมาบตาพุด อำเภอมือทอง จังหวัดระยอง การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนหาดตากวน-อ่าวประตู สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง คือ

1. ชุมชนประมงในอดีต
2. ชุมชนประมงช่วงการก่อ ตัวของโรงงานอุตสาหกรรม และ
3. ชุมชนประมงชายฝั่งภายหลังการขับเคลื่อน อุตสาหกรรม ในช่วงแรกนั้นชุมชนหาดตากวน-อ่าวประตู ทั้งทางฝั่งบกและฝั่งชายหาด มีสภาพทางสังคมที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติโดยสภาพทาง

เศรษฐกิจ ชาวบ้านภายในชุมชนจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงเป็นหลัก การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของชุมชนหาดตากวน-อ่าวประตู่มีไม่มากเนื่องจากรูปแบบทางการผลิต เป็นรูปแบบการผลิตเพื่อขีฟเหลือจึงนำไปจำหน่ายโดยเฉพาะการทำประมงจะมีการจำหน่ายแบบราคาเหมาโดยไม่มีการคัดเลือกขนาดของผลผลิต ต่อมาในยุคของชุมชน ประมงช่วงการก่อตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนแปลงของชุมชน เนื่องจากเป็นช่วงที่โรงงานอุตสาหกรรมเริ่มเข้า ส่งผลให้เกิดการอพยพเข้ามาของ แรงงานต่างถิ่นจำนวนมากโดยเฉพาะในฝั่งบกทำให้ชุมชนเกิดการขยายตัว ในมิติเศรษฐกิจของชุมชน มีการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจมากขึ้นผ่านศูนย์กลางการจับจ่าย ของชุมชนนั่นก็คือตลาดลาว ซึ่งตลาดลาวถือเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนทั้งอาหาร สำเร็จรูป อาหารทะเล ผัก ส่งผลให้รูปแบบการผลิตเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการผลิต เพื่อจำหน่ายโดยเฉพาะฝั่งชายหาดได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายผลผลิตโดยตรง ให้กับแรงงาน ทำให้ได้ราคาดีกว่าขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ในช่วงที่ 3 ชุมชนประมง ชายฝั่งภายหลังการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม พบว่า สังคมชุมชนมีการขยายตัวของที่พักอาศัย เกิดอาคารพาณิชย์รวมถึงร้านสะดวกซื้อ เซเว่นอีเลเว่น เทสโก้โลตัสภายในชุมชน ชุมชนเข้าสู่ระบบทุนนิยม รูปแบบการผลิตของชุมชนชาวบ้านภายในชุมชนมีการปรับ รูปแบบทางการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าวคือการผลิตเพื่อขายให้แก่พ่อค้า คนกลางรวมถึงการขายให้แก่แรงงานภาคอุตสาหกรรมบริเวณใกล้เคียงชุมชน การปรับเปลี่ยนรูปแบบทางการผลิตของชุมชนภายหลังการเข้ามาของ อุตสาหกรรมในมิติทางด้านเศรษฐกิจพบว่าชาวประมงภายในชุมชนมีการปรับเปลี่ยน รูปแบบการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทสภาพเศรษฐกิจภายหลังที่อุตสาหกรรมเข้ามา โดย 1. ลดต้นทุนทางการผลิตได้แก่การที่ชาวประมงพื้นบ้านมีการปรับปรุงขนาด เรือ ขนาดเครื่องยนต์ เพื่อลดต้นทุนในการออกเรือหาปลา 2. การเพิ่มอุปกรณ์ในการ ผลิตในการจับสัตว์น้ำได้แก่ การทำแพลอยหอยแมลงภู่เพื่อเป็นการหารายได้เสริม 3. ปรับเปลี่ยนการผลิตสู่การผลิตขั้นทุติยภูมิ ได้แก่ การเปิดร้านขายอาหารทะเลบริเวณ ชายหาดเพื่อบริการผู้ที่สัญจรผ่านมาและแรงงานที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมด้วย 4. การ ประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ การมาตอวน การค้าขายขนาดเล็กและการทำเกษตร นอกจากนี้ในมิติทางด้านสังคมพบว่า ชาวชุมชนมีการรวมตัวเป็นกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านหาดตากวน-อ่าวประตู่ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อเรียกร้องให้การนิคมอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมมารับผิดชอบหรือช่วยเหลือชาวประมงที่ได้รับผลกระทบ ทางด้านสิ่งแวดล้อมและการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ในชุมชน ให้เป็นไปในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น

พระเจริญ บุญทศ (2558) วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานีมีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัด ปทุมธานี 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสิ่งแวดล้อมกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคม อุตสาหกรรมนวนคร จังหวัด

ปทุมธานี 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกับประสิทธิผลการบริหารจัดการจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี 4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของโรงงานใน นิคมอุตสาหกรรมนวนครกับประสิทธิผลการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 400 คน คำนวณจากสูตรของทาร์โร ยามาเน่ โดยใช้วิธีการสุ่ม แบบแบ่งชั้นภูมิ ชนิดกลุ่มเป็นสัดส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคม อุตสาหกรรมนวนครโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.62 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประสิทธิภาพการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร รายด้านทุกด้าน (ด้านบรรลุดัตถุประสงค์ของนโยบายสิ่งแวดล้อม ด้านความพึงพอใจของพนักงาน และด้านผลประโยชน์ต่อสังคม)มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมากใกล้เคียงกัน 2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดอุตสาหกรรมนวนครโดยภาพรวมที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 3. ผลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมกับประสิทธิผลการบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี พบว่า นโยบายสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และ ความร่วมมือของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม นวนครโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ.01

วัชรินทร์ ออลอ (2557) วิจัยเรื่องสุขภาพพระสงฆ์ในบริบทชุมชนอุตสาหกรรมบทความนี้เป็นการศึกษาประเด็นปัญหาสุขภาพ ตลอดจน ปัจจัยสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์ในเขตพัฒนา อุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งวิถีปฏิบัติตามหลักพุทธ ธรรม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก เอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่

1. พระภิกษุที่อาศัยอยู่ในวัดในเขตใกล้เคียงนิคม อุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ วัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ จำนวน 10 รูป วัดหัวลำภูทอง จำนวน 17 รูป และวัดน้อยสุวรรณาราม จำนวน 15 รูป

2. ญาติโยมที่ใส่บาตรพระสงฆ์ในพื้นที่ที่ ทำการศึกษา ได้แก่ หมู่บ้านคลองคอดต่อ หมู่บ้านหัวลำภู และหมู่บ้าน คลองแก้ว 20 รายผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์ใน เขตพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ โรคความดัน โลหิตสูง ระบบทางเดินหายใจ กระเพาะอาหารอักเสบ เบาหวาน โรค ผิวหนัง โรคเกี่ยวกับเลือด โรคหัวใจ โรคมะเร็งในอวัยวะต่างๆ และ ความเสื่อมในระบบสายตา ซึ่งเป็นผลมาจากการฉันทของบริโภค และ มลภาวะในชุมชนปัจจัยที่มี

ผลต่อสุขภาพของพระภิกษุประกอบด้วย 1. ปัจจัย ระดับปัจจัย คือ พฤติกรรมการฉันทาอาหาร พฤติกรรมการออกกำลังกาย กำล้างกาย ค่านิยมและความเชื่อ 2. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม คือ ลักษณะทางกายภาพปัจจัยด้านปัจจัยส่งผลให้พระสงฆ์ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพ คือ ป่วยเป็นโรคกระเพาะอาหารอักเสบ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวานปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมส่งผลให้พระสงฆ์ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพ คือ เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ อันเกิดมาจากการปล่อย ควันพิษขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศของโรงงานอุตสาหกรรม โรคผิวหนัง อันเกิด จากสารปนเปื้อนในน้ำ และปัญหาอันเนื่องมาจากการฉันทาอาหาร คือ โรคความดันโลหิตสูง และ โรคเบาหวาน

ศิริวรรณ ชูแก้ว (2552) วิจัยเรื่องการจัดการของเสียตามมาตรฐานของงานนิคมอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เปรียบเทียบความคิดเห็นตลอดจน ศึกษาข้อเสนอแนะ ของบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการของเสียตามมาตรฐานของนิคม อุตสาหกรรมบางปะอิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปะอินจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิจารณา t - distribution (T -test) ค่าพิจารณา F - distribution (F - test) และ ค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีแอลเอสดี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในนิคมอุตสาหกรรมบางปะอินมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การบำบัดน้ำเสีย คือ การ ปรับปรุงคุณภาพน้ำที่ทิ้งจากกระบวนการผลิตจากโรงงานมากที่สุด ความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรอยู่ในระดับมาก ด้านสื่อสาร บุคลากรมีความคิดเห็นเรื่องในองค์กร มีการแยกและบ่งชี้ประเภทของของเสียจากกระบวนการผลิตพร้อมภาชนะบรรจุที่ เหมาะสมมากที่สุดด้านการมีส่วนร่วมบุคลากรมีความพึงพอใจกับแนวทางการมีส่วนร่วมของพนักงานในด้านการกำจัดสิ่ง ปลูกุลเช่น การคัดแยกขยะมากที่สุดด้านแนวทางการจัดการของเสียบุคลากรมีความคิดเห็นในเรื่องแนวทางการจัดการของ เสียในองค์กรที่ทำอยู่ก่อให้เกิดความสำนึกและความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมหลายประเภท บุคลากรที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นในด้านการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร การมีส่วนร่วมและด้านแนว ทางการจัดการของเสียในนิคมอุตสาหกรรมบางปะอินสูงกว่าพนักงานที่มีระดับ การศึกษามัธยม ปวช ปวส และ ปริญญาตรีโดยบุคลากรที่ทำงานในกิจการเกี่ยวกับอุปกรณ์ อิเลคทรอนิกส์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการของเสีย ของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม บางปะอินน้อยกว่าบุคลากรในอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ ในส่วนข้อเสนอแนะด้านการ สื่อสาร บุคลากรต้องการให้ข้อกำหนดต่าง ๆ ควรมีความชัดเจนเข้าใจง่ายด้านการมีส่วนร่วมควรมีการ ส่งเสริมให้พนักงาน ประหยัดเพื่อให้เกิดการทิ้งขยะลดลง

ตารางที่ 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเภทผลกระทบ				
ชื่อเรื่อง	เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	ด้านสุขภาพ
ธัญญลักษณ์ ปุณณจิราโชติสกุล (2562) ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรม		วิกฤตการณ์เรื่องฝุ่นควันและระบบหายใจที่ติดขัด	รัฐเข้ามาตรวจสอบเรื่องของผู้ปล่อยและกลิ่นที่เกิดขึ้น	ฝุ่นละอองที่ปนเปื้อนมาในอากาศซึ่งเกิดจากโรงงาน
ศิริวรรณ ชูแก้ว (2552) การจัดการของเสียตามมาตรฐานของการนิคมอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน		ให้ความสำคัญกับการจัดการของเสียมากขึ้น และหาความรู้ด้านการจัดการของเสียจากกระบวนการผลิต	การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมมีความชัดเจน และสร้างผลกระทบโดยรอบน้อยลง	
นิตินันท์เจียมศรีพงษ์(2563) การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรม	โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทำให้ประเทศพัฒนาได้มากขึ้น		รัฐให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมมากกว่าปัญหาสิ่งแวดล้อม	โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่สร้างมลพิษในวงกว้าง
วิวัฒน์ กรมดิษฐ์ (2560) การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร	เพิ่มโอกาสในการแข่งขันต่างประเทศตามเจราจา	ความสัมพันธ์กับชุมชนดีขึ้น	การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นระบบมากขึ้น	

ตารางที่ 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ชื่อเรื่อง		ประเภทผลกระทบ		
ชื่อเรื่อง	เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	ด้านสุขภาพ
อภิชัย สิงห์ศรี (2560) ความขัดแย้งจากโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ กรณีศึกษา: นิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย)		การต่อต้านนิคมอุตสาหกรรม	การตั้งนิคมในพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรมซึ่งขัดกับผังเมือง	
รัตนภรณ์ อาษา (2560) ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี	ประเทศมีการพัฒนาเศรษฐกิจที่รวดเร็ว เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมและด้านการเกษตร	เกิดความวิตกกังวลต่อนิคมอุตสาหกรรม		ปัญหามลพิษทางอากาศ น้ำ และเสียง ทำให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆกับประชาชน
กรณีผู้ อัครธนบุลย์ (2564) การป้องกันปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม :กรณีศึกษาผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด		ไม่มีการควบคุมการระบายสารอินทรีย์ระเหยอย่างเคร่งครัด	รัฐบริหารจัดการได้ไม่ดี มีการจัดการทางกฎหมายและการควบคุมอย่างไม่เป็นระบบ	เกิดการสะสมมลพิษ
วราพร คำจับ (2564) การสื่อสารเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะ จังหวัดชลบุรี	มีการสนับสนุนชุมชนในด้านต่างๆเช่นการส่งเสริมอาชีพ	มีการประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่ถูกต้อง	มีโครงการเพื่อการศึกษาสิ่งแวดล้อม	

ตารางที่ 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ประเภทผลกระทบ	สิ่งดีล้อม	สิ่งดีล้อม	ด้านสุขภาพ
จิรายุทธ์ สีม่วง (2560) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนจากการเข้ามาของนิคมอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาชุมชนประมงชายฝั่งหาดตาก	เศรษฐกิจ	สังคม	เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนที่เข้ามาทำงานทำกับชาวพื้นเมือง	ทรัพยากรทางทะเลน้อยลงจากปัญหามลพิษทางอุตสาหกรรม
พระเจริญ บุญเทศ (2558) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี	เศรษฐกิจ	สังคม	ประชาชนช่วยกันคัดแยกขยะ	การจัดการของเสียอย่างถูกวิธีทำให้ผลกระทบน้อยลง
จันทร์รัตน์ จาริกสกุลชัย (2562) ผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี	เศรษฐกิจ	สังคม	มีการรับรู้ต่อมลพิษที่ดี	การเข้าถึงสิทธิการรักษาอาจโดนแบ่งจาก การเข้ามาหางาน
ศิริโชค ประทุมพิทักษ์ (2561) ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด : กรณีของเทศบาลเมืองมาบตาพุดอำเภอเมือง จังหวัดระยอง	เศรษฐกิจ	สังคม	เกิดการลักขโมย	โรคระบบทางเดินหายใจ

ตารางที่ 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	ประเภทผลกระทบ	สิ่งแวดล้อม	ด้านสุขภาพ
น้ำผึ้ง ไซยทัต (2563) การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมขององค์กรที่มีผลต่อการสร้าง ภาพลักษณ์ของบริษัทในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแห่ง หนึ่งในจังหวัดระยอง	การประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ ประชาชน	บริษัทให้ความสำคัญ กับสิ่งแวดล้อมมาก ขึ้น	
สุกัญญา พันธุ์ (2565) การประเมินความเสี่ยงด้าน สุขภาพจากการได้รับฝุ่น PM2.5 ในช่วงฤดูแล้งจากพื้นที่ เทศบาลเมืองมาบตาพุด	การพัฒนาสิ่งปลูกสร้าง	มีฝุ่นระอองและ ปัญหา pm2.5 จำนวนมาก	มีปัญหาด้านฝุ่นระอองมาก
วัชรินทร์ ออไดอ (2557) สุขภาพพระสงฆ์ในบริบทชุมชน อุตสาหกรรม	การพัฒนาศักยภาพ และให้ความรู้ ประชาชน	ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ โดดงำหนดโดย การเมือง	ภาวะโภชนาการอีกเสบ โรค ผิวหนึ่ง

ตารางที่ 1 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	เศรษฐกิจ	สังคม	ประเภทผลกระทบ	ด้านสุขภาพ
กฤษณะ เจริญเวช (2562) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อความยั่งยืนของชุมชนในเขตประกอบการอุตสาหกรรม	การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น	เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ชุมชน	มีปัญหาด้านฝุ่นและน้ำ ดิน รวมไปถึงเสียงรบกวน	

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด เป็นงานวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยอง ที่มีต่อชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีความถูกต้องและสามารถนำข้อมูลมาใช้เพื่อประโยชน์ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. สร้างเครื่องมือและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดจังหวัดระยอง จำนวน 2412 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สามารถยอมรับได้ว่าสามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดจำนวน 343 คน โดยใช้สูตร Yamaune (1973) สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
N = ขนาดของประชากร
e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้กำหนดให้มีค่า = 0.05

แทนค่า $n = \frac{2412}{1+2412(0.05)^2}$

n = 343 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดจังหวัดระยอง 343 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบที่ชุมชนได้รับจากนิคมอุตสาหกรรมที่ทั้งผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ลักษณะของข้อความเป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดที่มีต่อชุมชนบ้านบน ลักษณะของข้อความเป็นแบบมาตราประเมินค่า 4 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านสังคม จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านสุขภาพ จำนวน 3 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความเชิงบวก

ระดับผลกระทบ	ระดับ scale
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4
เห็นด้วย	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ข้อความเชิงลบ

ระดับผลกระทบ	ระดับ scale
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วย	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบ
ปลายเปิด จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบจากนิคม
อุตสาหกรรม นำมากำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรม และนำไปให้อาจารย์ที่
ปรึกษาดูตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงและแก้ไขเนื้อหาตามคำแนะนำของ
อาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้แก่
 1. รศ.ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร
 2. ดร.พรเทพ นามกร
 3. นาย พละพล อ่องละออ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า ข้อคำถามแต่ละข้อ
ในแบบสอบถาม สามารถวัดได้ตรงกับเนื้อหาที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ แล้วนำผลมา
พิจารณาคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item
Objective Congruence : IOC) ดังนี้

1. แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือวัดได้ มีระดับคะแนนเท่ากับ 1
2. ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือวัดได้ มีระดับคะแนนเท่ากับ 0
3. แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องหรือวัดได้ มีระดับคะแนนเท่ากับ -1

หลังจากนั้นนำแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ และนำมาหาค่าความสอดคล้อง นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
R	หมายถึง	ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถาม นั้น มีค่าเท่ากับ 1.00 หากข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 จะคัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะนำมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามใหม่ จากการวิเคราะห์พบว่าข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.50 - 1.00 ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามฉบับนี้เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) ในพื้นที่เขตชุมชนบ้านบนจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าของแบบสอบถามที่ทำการทดสอบ (pre-test) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990, pp.202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสารเป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบทดสอบไปจำนวน 343 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) โดยแยกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
2. การวิเคราะห์ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรม ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสุขภาพ วิเคราะห์ด้วยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{4 - 1}{4}$$

$$= 0.75$$

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยผลกระทบ

3.28 - 4.00	หมายถึง	มีผลกระทบมากที่สุด
2.52 - 3.27	หมายถึง	มีผลกระทบมาก
1.76 - 2.51	หมายถึง	มีผลกระทบน้อย
1.00 - 1.75	หมายถึง	มีผลกระทบน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบผลกระทบ

3.1 การการเปรียบเทียบผลกระทบกรณี 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-Test) กำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

3.2 การการเปรียบเทียบผลกระทบกรณีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One Way ANOVA) และการวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) กำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน 2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบาย แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	177	51.60
หญิง	166	48.40
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 166 คน (ร้อยละ 51.60) และเป็นเพศชายจำนวน 177 คน (ร้อยละ 48.40)

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	6	1.75

21-30 ปี	151	44.02
31-40 ปี	133	38.78
41 ปีขึ้นไป	53	15.45
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 151 คน (ร้อยละ 44.02) รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 133 คน (ร้อยละ 38.78) และมีอายุระหว่าง 41 ปีขึ้นไป จำนวน 53 คน (ร้อยละ 15.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	1	.29
พนักงานบริษัท	259	75.51
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	1.75
รับราชการ	2	.58
ธุรกิจส่วนตัว	41	11.95
รับจ้างทั่วไป	17	4.96
อื่นๆ	17	4.96
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท จำนวน 259 คน (ร้อยละ 75.51) รองลงมาเป็นธุรกิจส่วนตัว จำนวน 41 คน (ร้อยละ 11.95) และรับจ้างทั่วไปและอื่นๆ เท่ากันที่ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 4.96) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	6	1.75
ประถมศึกษา	31	9.04
มัธยมศึกษา	32	9.33
ปวช/ปวส	119	34.69

ปริญญาตรี	141	41.11
สูงกว่าปริญญาตรี	14	4.08
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 141 คน (ร้อยละ 41.11) รองลงมามีระดับการศึกษาปวช/ปวส จำนวน 119 คน (ร้อยละ 34.69) และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 32 คน (ร้อยละ 9.33) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 9000	17	5.0
9,000-15,000	37	10.8
15,001-20,000	146	42.6
มากกว่า 20,000	143	41.7
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,000-20,000 จำนวน 146 คน (ร้อยละ 42.60) รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,000 จำนวน 143 คน (ร้อยละ 41.7) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 9000-15,000 จำนวน 37 คน (ร้อยละ 10.8) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

รายได้เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
โสด	68	19.83
สมรส	259	75.51
หม้าย/หย่าร้าง	16	4.66
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส จำนวน 259 คน (ร้อยละ 75.51) รองลงมาคือโสด จำนวน 68 คน (ร้อยละ 19.83) และ หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 16 คน (ร้อยละ 4.66) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

รายได้เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
2 คน	19	5.54
3 คน	65	18.95
4 คน	163	47.52
มากกว่า 4 คน	96	27.99
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสมาชิกครอบครัว 4 คน จำนวน 163 คน (ร้อยละ 47.52) รองลงมามีสมาชิกครอบครัว มากกว่า 4 คน จำนวน 96 คน (ร้อยละ 27.99) และมีสมาชิกครอบครัว 3 คน จำนวน 65 คน (ร้อยละ 18.95) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาอาศัย

รายได้เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1ปี	1	.29
ตั้งแต่ 1 –5 ปี	13	3.79
ตั้งแต่ 6- 9 ปี	37	10.79
9ปีขึ้นไป	292	85.13
รวม	343	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยในชุมชนมา 9 ปี จำนวน 292 คน (ร้อยละ 85.13) รองลงมาอาศัยในชุมชนมา 6-9 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 10.79) และอาศัยในชุมชนมา 1-5 ปี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 3.79) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน (ร้อยละ)				\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง				
1. นิคมอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาฝุ่นละออง ในชุมชน	1 (0.29)	73 (21.28)	183 (53.35)	86 (25.07)	2.47	.55	ปานกลาง	3
2. ท่านได้รับผลกระทบของควัน ที่ปล่องจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	0 (0.00)	36 (10.05)	228 (66.47)	79 (23.03)	1.87	.57	ปานกลาง	6
3. ท่านได้รับกลิ่นเหม็นจากการจัดการขยะมูลฝอยของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	124 (36.15)	79 (23.03)	107 (31.20)	33 (9.62)	2.86	1.02	มาก	2
4. ท่านได้รับกลิ่นเหม็นจากกระบวนการผลิตของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	71 (20.70)	66 (19.24)	151 (44.02)	55 (16.03)	2.45	.99	ปานกลาง	4
5. ท่านได้รับผลกระทบปัญหา น้ำเน่าเสีย จากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	199 (58.02)	56 (16.33)	70 (20.41)	18 (5.25)	3.27	.96	มาก	1

6. ท่านได้รับผลกระทบ ปัญหาเสียงรบกวน จาก โรงงานในนิคม อุตสาหกรรม	10 (2.92)	156 (45.48)	145 (42.27)	32 (9.33)	2.42	.70	ปาน กลาง	5
ภาพรวม					2.47	.55	ปาน กลาง	

จากตารางที่ 10 การวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.47$) เมื่อพิจารณาผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อพบว่า 5. ท่านได้รับผลกระทบปัญหาน้ำเน่าเสีย จาก โรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.27$) และ 3. ท่านได้รับกลิ่นเหม็น จากการจัดการขยะ มูล ฝอยของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.87$) อยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อ 1. นิคมอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาฝุ่นละอองในชุมชน ($\bar{X} = 2.47$) ข้อ 4. ท่านได้รับกลิ่นเหม็นจากกระบวนการผลิตของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.45$) ข้อ 6. ท่านได้รับผลกระทบปัญหาเสียงรบกวนจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.42$) และ ข้อ 2. ท่านได้รับผลกระทบของควันที่ปล่อยจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 1.87$) อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (ร้อยละ)				\bar{X}	SD	แปล ผล	อันดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง				
1. การมีนิคม อุตสาหกรรมทำให้ ชุมชนมีรายได้มากขึ้น	123 (35.86)	185 (53.94)	33 (9.62)	2 (0.58)	3.25	.65	มาก	3

2. ท่านมีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม	16	149	147	31	2.44	.72	ปานกลาง	4
3. ค่าครองชีพเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม	8	108	204	23	2.29	.62	ปานกลาง	5
4. มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม	141	169	29	4	3.30	.67	มาก	2
5. ที่ดินมีราคาเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม	185	145	7	6	3.48	.63	มาก	1
ภาพรวม					2.95	.32	มาก	

จากตารางที่ 11 การวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ เป็นรายข้อพบว่า 5. ที่ดินมีราคาเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.48$) และ 4. มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.30$) อยู่ในระดับมาก และ 1. การมีนิคมอุตสาหกรรมทำให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.25$) อยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อ 2. ท่านมีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.44$) ข้อ 3. ค่าครองชีพเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.29$)

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสังคม

ตารางที่ 12 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสังคม

ด้านสังคม	จำนวน (ร้อยละ)				\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง				
1. ปัญหา น้ำ ประปา ไม่เพียงพอจากการมี นิคมอุตสาหกรรม	155 (45.19)	85 (24.78)	76 (22.16)	27 (7.87)	3.07	.99	มาก	2
2. ปัญหา ไฟฟ้า ขัดข้องจากการมีนิคม อุตสาหกรรม	41 (11.95)	72 (20.99)	175 (51.02)	55 (16.03)	2.29	.88	ปาน กลาง	7
3. ปัญหา การระบาย น้ำ ที่ไม่ทันจากการ มีนิคม อุตสาหกรรม	40 (11.66)	158 (46.06)	124 (36.15)	21 (6.12)	2.63	.77	มาก	4
4. การจราจรที่ติดขัด ในช่วงเช้าและเย็น จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	1 (0.29)	14 (4.08)	194 (56.56)	134 (39.07)	1.66	.57	ปาน กลาง	8
5. อุบัติเหตุเพิ่มขึ้น จากการมีนิคม อุตสาหกรรม	186 (54.23)	48 (13.99)	88 (25.66)	21 (6.12)	3.16	1.01	มาก	1
6. ชุมชนมีความ ปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน จากการมี นิคมอุตสาหกรรม	16 (4.66)	190 (55.39)	92 (26.82)	45 (13.12)	2.52	.78	มาก	5
7. ชุมชนของท่านมี ปัญหา ยาเสพติดจาก การมี นิคม	96 (27.99)	122 (35.57)	166 (33.82)	9 (2.62)	2.89	.84	มาก	3

อุตสาหกรรม								
8. การเพิ่มขึ้นของ	61	90					ปาน	6
สถานศึกษาเพราะมี	(17.78)	(26.24)	142	50	2.47	.95	กลาง	
นิคม อุตสาหกรรม			(41.40)	(14.58)				
ภาพรวม					2.59	.44	มาก	

จากตารางที่ 12 การวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59$) เมื่อพิจารณาผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสังคมเป็นรายข้อพบว่า 5. อุบัติเหตุเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.16$) และ 1. ปัญหาน้ำ ประปาไม่เพียงพอจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.07$) อยู่ในระดับมาก

สำหรับข้อ 7. ชุมชนของท่านมีปัญหาเสพติดจากการมี นิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.89$) ข้อ 3. ปัญหาการระบายน้ำ ที่ไม่ทันจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.63$) ข้อ 6. ชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.52$) และ ข้อ 8. การเพิ่มขึ้นของสถานศึกษาเพราะมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.47$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 2. ปัญหาไฟฟ้าขัดข้องจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.29$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 2. การจราจรที่ติดขัดในช่วงเช้าและเย็น จากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 1.66$) อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ

ตารางที่ 13 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ

ด้านสุขภาพ	จำนวน (ร้อยละ)				\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง				
1. ท่านได้รับการบริการรักษาที่ดี จาก	136	178	29	0	3.31	.62	มาก	1
	(39.65)	(51.90)	(8.45)	(0.00)				

สถานพยาบาล						
2. สถานพยาบาล เพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม	76 (22.16)	205 (59.77)	56 (16.33)	5 (1.46)	3.03	.67
3. ท่านเคยเจ็บ ป่วย จากมลพิษของนิคม อุตสาหกรรม	5 (1.46)	87 (25.36)	195 (56.85)	56 (16.33)	2.12	.68
ภาพรวม					2.82	.41
					มาก	

จากตารางที่ 13 การวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณาผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ เป็นรายข้อพบว่า 1. การมีนิคมอุตสาหกรรม ทำให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.31$) และ 2. ท่านมีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.03$) อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อ 3. ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.12$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนรายด้าน

ผลกระทบ	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
ด้านสิ่งแวดล้อม	2.47	.55	ปานกลาง	4
ด้านเศรษฐกิจ	2.95	.32	มาก	1
ด้านสังคม	2.59	.44	มาก	3
ด้านสุขภาพ	2.82	.41	มาก	2
ผลกระทบรวม	2.71	.45	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ในภาพรวมผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.95$) อยู่ในอันดับที่ 1. รองลงมาเป็นผลกระทบด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 2.82$) ผลกระทบด้านสังคม ($\bar{X} = 2.59$) และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	t	Sig
ชาย	177	2.67	.32	.13	.72
หญิง	166	2.75	.32		

จากตาราง พบว่า ประชาชนในชุมชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	SD
อายุไม่เกิน 20 ปี	6	2.83	.30
อายุ 21-30 ปี	151	2.84	.24
อายุ 31-40 ปี	133	2.66	.30
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	53	2.45	.39

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	6.57	4.00	2.19	25.46	.00**
ภายในกลุ่ม	29.18	339.00	.09		
รวม	35.76	343.00			

** $P \leq .01$

จากตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method)

ตารางที่ 18 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	อายุไม่เกิน 20 ปี	อายุ 21-30 ปี	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41 ปี ขึ้นไป
อายุไม่เกิน 20 ปี	2.83				.38*
อายุ 21-30 ปี	2.84			.18*	.39*
อายุ 31-40 ปี	2.66				
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	2.45				

จากตารางที่ 18 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างจำนวน 4 คู่ ดังนี้

1. อายุไม่เกิน 20 ปี มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบ ($\bar{X} = 2.83$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป

($\bar{X} = 2.45$)

2. อายุ 21-30 ปี มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป และ อายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.84$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 2.45$) และ อายุ 31-40 ปี ($\bar{X} = 2.66$)

3. อายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป และ อายุ 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 31-40 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.66$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป ($\bar{X} = 2.45$) และ น้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุ 21-30 ปี ($\bar{X} = 2.84$)

4. อายุ 41 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีอายุ 31-40 ปี และ อายุ 21-30 ปี และ อายุไม่เกิน 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.45$) น้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 31-40 ปี ($\bar{X} = 2.66$) และ น้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุ 21-30 ปี ($\bar{X} = 2.84$) และน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุไม่เกิน 20 ปี ($\bar{X} = 2.83$)

3.3 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	\bar{X}	SD
โสด	68	2.76	.31
สมรส	259	2.72	.31
หม้าย/หย่าร้าง	16	2.40	.38

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคม
อุตสาหกรรมจำแนกตามสถานภาพสมรส

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.72	3.00	.86	8.59	.00**
ภายในกลุ่ม	34.04	340.00	.10		
รวม	35.76	343.00			

** P ≤ .01

จากตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method)

ตารางที่ 21 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	สมรส	หม้าย/หย่าร้าง
โสด	2.76			.36*
สมรส	2.72			.32*
หม้าย/หย่าร้าง	2.40			

* P ≤ .05

จากตารางที่ 21 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างจำนวน 2 คู่ ดังนี้

1. สถานภาพโสด มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี

สถานภาพโสด มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.76$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานะหม้าย/หย่าร้าง ($\bar{X} = 2.40$)

2. สถานภาพสมรส มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพโสด มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.72$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานะหม้าย/หย่าร้าง ($\bar{X} = 2.40$)

3.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	SD
ไม่ได้รับการศึกษา	6	2.15	.08
ประถมศึกษา	31	2.22	.27
มัธยมศึกษา	32	2.61	.28
ปวช/ปวส	119	2.75	.26
ปริญญาตรี	141	2.81	.28
สูงกว่าปริญญาตรี	14	2.84	.20

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	11.68	7.00	2.34	32.69	.00**
ภายในกลุ่ม	24.08	337.00	.07		
รวม	35.76	343.00			

** P ≤ .01

จากตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method)

ตารางที่ 24 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	\bar{X}	ไม่ได้รับ การศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช/ ปวส	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี
ไม่ได้รับ การศึกษา	2.15			-.46*	-.60*	-.66*	-.69*
ประถมศึกษา	2.22						
มัธยมศึกษา	2.61						
ปวช/ปวส	2.75						
ปริญญาตรี	2.81						
สูงกว่า ปริญญาตรี	2.84						

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 24 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างจำนวน 4 คู่ ดังนี้

1. ไม่ได้รับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ ปวช/ปวส ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.15$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 2.22$) และมากกว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปวช/ปวส ($\bar{X} = 2.75$) และมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 2.81$)

และมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 2.84$)

2. ประถมศึกษามีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการศึกษา และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปวช/ปวส ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่รับการศึกษาประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.22$) น้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ($\bar{X} = 2.61$) และน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปวช/ปวส ($\bar{X} = 2.75$) และน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 2.81$) และมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 2.84$)

3. มัธยมศึกษาามีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการศึกษา และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่รับศึกษามัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.61$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ($\bar{X} = 2.22$) และน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 2.81$) และน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 2.84$)

4. ปวช/ปวสมีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการศึกษา และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่รับการศึกษาปวช/ปวส มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.75$) มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ($\bar{X} = 2.22$) และมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้รับการศึกษา ($\bar{X} = 2.15$)

3.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	\bar{X}	SD
ต่ำกว่า 9000 บาท	17	2.51	.32
9000 บาท- 15000 บาท	37	2.65	.25

15000 บาท -20000 บาท	146	2.75	.29
20000 บาทขึ้นไป	143	2.71	.36

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.06	4.00	.35	3.47	.02*
ภายในกลุ่ม	34.69	339.00	.10		
รวม	35.76	343.00			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method)

ตารางที่ 27 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

สถานภาพ	\bar{X}	ต่ำกว่า 9000 บาท	9000 บาท- 15000 บาท	15000 บาท - 20000 บาท	20000 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 9000 บาท	2.51				
9000 บาท- 15000 บาท	2.65				
15000 บาท - 20000 บาท	2.75				
20000 บาทขึ้นไป	2.71				

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 27 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างจำนวน 1 คู่ ดังนี้

1. ต่ำกว่า 9000 บาท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีรายได้ 15000 บาท -20000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 9000 บาท มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.51$) น้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ 15000 บาท -20000 บาท ($\bar{X} = 2.75$)

3.6 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	\bar{X}	SD
พนักงานบริษัท	260	2.74	.31
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	2.59	.14
รับราชการ	2	2.55	.42
ธุรกิจส่วนตัว	41	2.67	.37
รับจ้างทั่วไป	17	2.74	.24
อื่นๆ	17	2.40	.37

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.03	6.00	.41	4.06	.00**
ภายในกลุ่ม	33.73	337.00	.10		

รวม	35.76	343.00
-----	-------	--------

** $P \leq .01$

จากตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method)

ตารางที่ 30 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอาชีพ

สถานภาพ	\bar{X}	พนักงาน บริษัท	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	รับราชการ	ธุรกิจ ส่วนตัว	รับจ้าง ทั่วไป	อื่นๆ
พนักงาน บริษัท	2.74						-34*
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	2.59						
รับราชการ	2.55						
ธุรกิจส่วนตัว	2.67						
รับจ้างทั่วไป	2.74						
อื่นๆ	2.40						

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 30 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างจำนวน 1 คู่ ดังนี้

1. พนักงานบริษัท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.74$) มากกว่าอื่นๆ ($\bar{X} = 2.40$)

3.7 ประชาชนที่มีสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	จำนวน	\bar{X}	SD
2 คน	19	2.80	.22
3 คน	65	2.71	.31
4 คน	163	2.77	.30
มากกว่า 4 คน	96	2.58	.36

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.39	4.00	.80	8.10	.00**
ภายในกลุ่ม	33.36	339.00	.10		
รวม	35.76	343.00			

** $P \leq .01$

จากตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามสมาชิกในครอบครัว พบว่า ประชาชนที่มีสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method)

ตารางที่ 33 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	\bar{X}	2 คน	3 คน	4 คน	มากกว่า 4 คน
2.คน	2.80				
3.คน	2.71				
4.คน	2.77				.19*
มากกว่า4 คน	2.58				

* $P \leq .050$

จากตารางที่ 33 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method) จำแนกตามอายุพบว่า มีความแตกต่างจำนวน 1 คู่ ดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัว 4.คน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างจากผู้กรอกแบบสอบถามที่มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า4คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสมาชิกในครอบครัว 4.คน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลกระทบที่ ($\bar{X} = 2.77$) มากกว่าสมาชิกในครอบครัวมากกว่า4คน ($\bar{X} = 2.58$)

3.8 ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามระยะเวลาอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาอยู่ในชุมชน	จำนวน	\bar{X}	SD
ตั้งแต่ 1 -5 ปี	14	2.68	.34
ตั้งแต่ 6- 9 ปี	37	2.80	.31

9 ปีขึ้นไป	292	2.70	.32
------------	-----	------	-----

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามระยะเวลาอยู่ในชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	.38	3.00	.19	1.81	.17
ภายในกลุ่ม	35.38	340.00	.10		
รวม	35.76	342.00			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 35 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมจำแนกตามระยะเวลาอยู่ในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

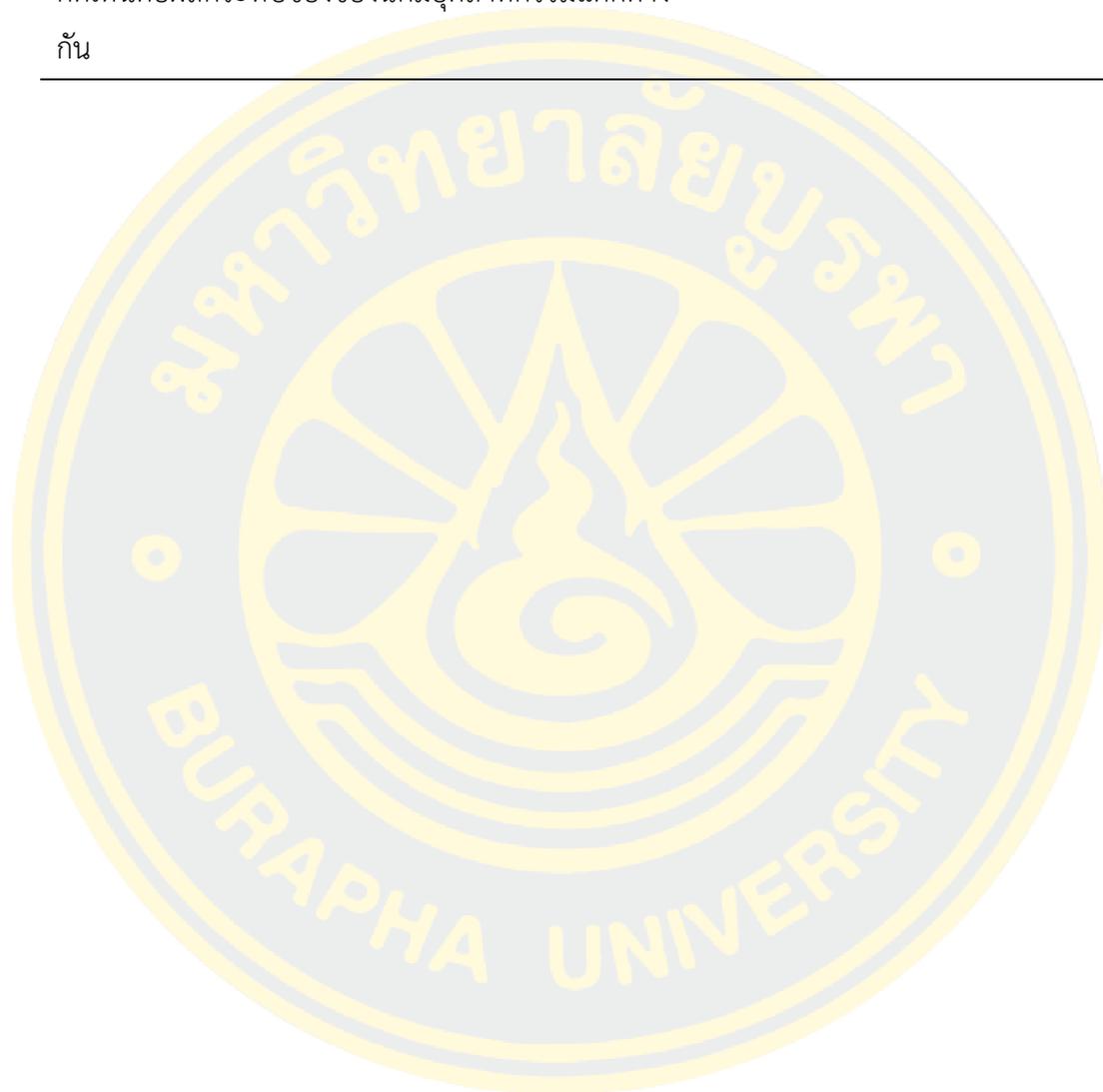
ตารางที่ 36 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน	✓	
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน	✓	
3. ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน	✓	
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน	✓	
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน	✓	
6. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน	✓	
7. ประชาชนที่มีสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความ	✓	

คิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่าง
กัน

8 ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกันมีความ
คิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่าง
กัน

✓

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน 2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่อาศัยในชุมชนบ้านบน เทศบาลเมืองมาบตาพุด การสุ่มตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างจะดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย จำนวน 177 คน (ร้อยละ 51.60) และ เป็นเพศหญิง จำนวน 166 คน (ร้อยละ 48.40) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 151 คน (ร้อยละ 44.02) รองลงมามีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 133 คน (ร้อยละ 38.78) และมีอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 53 คน (ร้อยละ 15.45) ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท จำนวน 259 คน (ร้อยละ 75.51) รองลงมาเป็นธุรกิจส่วนตัว จำนวน 41 คน (ร้อยละ 11.95) และ รับจ้างทั่วไป จำนวน 17 คน (ร้อยละ 4.96) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 141 คน (ร้อยละ 41.11) รองลงมามีระดับการศึกษาปวช/ปวส จำนวน 119 คน (ร้อยละ 34.69) และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 32 คน (ร้อยละ 9.33) ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-20,000 จำนวน 146 คน (ร้อยละ 42.6) รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 จำนวน 143 คน (ร้อยละ 41.7) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 9,001-15,000 จำนวน 37 คน (ร้อยละ 10.8) ส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส จำนวน 259 คน (ร้อยละ 75.51) รองลงมามีโสด จำนวน 68 คน (ร้อยละ 19.83) และ หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 16 คน (ร้อยละ 4.66) ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน จำนวน 163 คน (ร้อยละ 47.52) รองลงมามีสมาชิกครอบครัว มากกว่า

4 คน จำนวน 96 คน (ร้อยละ 27.99) และมีสมาชิกครอบครัว 3 คน จำนวน 65 คน (ร้อยละ 18.95) ส่วนใหญ่อาศัยในชุมชนมา 9 ปี จำนวน 292 คน (ร้อยละ 85.13) รองลงมาอาศัยในชุมชนมา 6-9 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 10.79) และอาศัยในชุมชนมา 1-5 ปี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 3.79)

2 การวิเคราะห์ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.47$) เมื่อพิจารณาผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากได้รับผลกระทบปัญหาน้ำเน่าเสีย จาก โรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมาได้รับกลิ่นเหม็น จากการจัดการขยะ มูล ฝอยของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.87$) อยู่ในระดับมาก และอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาฝุ่นละอองในชุมชน ($\bar{X} = 2.47$) และได้รับกลิ่นเหม็นจากกระบวนการผลิตของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.45$) และได้รับผลกระทบปัญหาเสียงรบกวนจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.42$) และได้รับผลกระทบของควันที่ปล่อยจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 1.87$) อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ เป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากราคาที่ดินมีราคาเพิ่มสูงขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.48$) และ รองลงมามีการจ้างงานเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.30$) อยู่ในระดับมาก และ การมีนิคมอุตสาหกรรมทำให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.25$) อยู่ในระดับมาก และมีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม

($\bar{X} = 2.44$) อยู่ในระดับปานกลาง และค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.29$) อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59$) เมื่อพิจารณาผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสังคมเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากคิดว่าอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.16$) และ รองลงมาคือปัญหาน้ำ ประปาไม่เพียงพอจากการมีนิคม

อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.07$) อยู่ในระดับมาก และชุมชนของท่านมีปัญหาสาเหตุติดจากการมี นิค อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.89$) และปัญหาการระบายน้ำ ที่ไม่ทันจากการมีนิคม อุตสาหกรรม

($\bar{X} = 2.63$) และชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.52$) และ การเพิ่มขึ้นของสถานศึกษาเพราะมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.47$) อยู่ในระดับ ปานกลาง และ ปัญหาไฟฟ้าขัดข้องจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.29$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 2) การจราจรที่ติดขัดในช่วงเช้าและเย็น จากการมีนิคมอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 1.66$) อยู่ในระดับปาน กลาง

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในภาพรวม ชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณา ผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมด้านสุขภาพ เป็นรายชื่อพบว่า ส่วนมากคิดว่าการมีนิคมอุตสาหกรรม ทำให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.31$) และ รองลงมา มีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 3.03$) อยู่ในระดับมาก

และค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.12$) อยู่ในระดับปานกลาง

จากตารางทั้งหมด พบว่า ในภาพรวมผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มี ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.95$) อยู่ในอันดับที่ 1 รองลงมา เป็นผลกระทบด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 2.82$) ผลกระทบด้านสังคม ($\bar{X} = 2.95$) และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ 3 ผลการทดสอบการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐาน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐาน

3. ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมแตกต่างกัน ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐาน

4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคม อุตสาหกรรมแตกต่างกัน ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐาน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรม แตกต่างกัน ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐาน

6. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐาน

7. ประชาชนที่มีสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกัน ผลการทดสอบยอมรับสมมติฐาน

8 ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่ในชุมชนต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมแตกต่างกันผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลกระทบของของนิคมอุตสาหกรรมที่มีต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.95$) อยู่ในอันดับที่ 1 โดยเป็นผลกระทบด้านบวก รองลงมาเป็นผลกระทบด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 2.82$) ผลกระทบด้านสังคม ($\bar{X} = 2.95$) และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์จากผลกระทบรายด้านต่างๆแล้ว มีรายละเอียดดังนี้

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจพบว่า ในภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.95$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมทำให้เกิดการจ้างงานและยังทำให้เกิดการพัฒนาอย่างมากในพื้นที่ใกล้เขตอุตสาหกรรมจึงทำให้เศรษฐกิจในชุมชนและราคาที่ดินปรับตัวสูงและดีขึ้นทั้งนี้การเข้ามามีบทบาทของนิคมอุตสาหกรรมก็ทำให้ความเป็นอยู่ในชุมชนดีขึ้นและชุมชนเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีและรวดเร็วขึ้นในด้านสิ่งปลูกสร้างสาธารณะ และงบประมาณรอบโรงงานเพื่อชุมชน ผลกระทบด้านสุขภาพภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพทั้งการเกิดฝุ่นละอองทำให้เกิดโรคด้านระบบทางเดินหายใจ จากการสูดเอาฝุ่นละอองเข้าไป แต่การมีนิคมอุตสาหกรรมก็ทำให้มีสถานพยาบาลที่ดีขึ้นและมีจำนวนมากขึ้น ทั้งนี้โรงงานอุตสาหกรรมอาจต้องมีการพัฒนาในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นเพื่อลดมลพิษที่เกิดขึ้น ผลกระทบด้านสังคมภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการมีนิคมอุตสาหกรรมทำให้การใช้สาธารณูปโภคไม่เพียงพอต่อการใช้งานจากการเข้ามาหางานมาอาศัยกันเพิ่มมากขึ้น ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในด้านสิ่งแวดล้อมภาพรวมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการมีนิคมอุตสาหกรรมมีปัญหาผลกระทบน้ำเน่าเสียและกลิ่นเหม็นจากกระบวนการผลิต ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่มีระบบการจัดการปัญหาหรือระบบบำบัดน้ำเสียที่ไม่เพียงพอหรือไม่ดีพอ การ

วิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปลิทธิชัย ภาระวงศ์ (2558) พบว่าผลกระทบจากการขยายโรงงานอุตสาหกรรมหรือการขยายนิคมเหมราชตะวันออก มีผลต่อชุมชนมาตาพุดโดย ผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยเฉพาะด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ กล่าวถึงปัญหาด้านมลพิษทางเสียง ทางน้ำ และ ทางอากาศ จากผลของการสู่มกลุ่มตัวอย่างทำให้พบว่ามลพิษในชุมชนมีระดับสูงทุกประเด็น ยกเว้นแค่มลพิษทางดิน จึงสรุปได้ว่าผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรมมีผลต่อคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกายและทรัพย์สิน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเนตรทราย นิสสัยสุข (2556) ได้ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ระยอง กรณีศึกษาชุมชนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จากการศึกษาที่นิคม อุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ดระยองได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องตามนโยบายการพัฒนาประเทศ ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งจังหวัดระยองได้ถูกเลือกเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมโดยมีที่มาตาพุดและพื้นที่ที่ผู้วิจัยเลือกที่จะ ทำการศึกษานั้นเหมือนเป็นแหล่งรองรับอุตสาหกรรมขนาดรองลงมาจากมาตาพุด ซึ่งจากสาเหตุนี้ ทำให้พื้นที่ดังกล่าวได้ถูกกำหนดให้พัฒนาเพื่อรองรับอุตสาหกรรมจากการเจริญเติบโตของ อุตสาหกรรมโดยศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ในเรื่อง กากขยะอุตสาหกรรม หลุมขยะ น้ำ การรั่วไหล ของสารพิษลงสู่อ่างเก็บน้ำ เสียงและอากาศ ฝุ่นละออง 2. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ในเรื่อง การเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงาน การเปลี่ยนแปลง อาชีพ ราคาที่ดิน และการถือครองที่ดิน 3. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคม ในเรื่องปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคมไฟฟ้า ประปา แหล่ง น้ำ ลักษณะที่อยู่อาศัยและความต้องการที่อยู่อาศัย โอกาสทางการศึกษา ความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน 4. ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพได้แก่สิ่งคุกคามต่อสุขภาพปัญหาการร้องเรียน สิ่งแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาการจัดการระบบสาธารณสุขของชุมชน การเพิ่มขึ้นของ ประชากรผู้สูงอายุซึ่งประเด็นทั้ง 4 ด้านนั้นมีความสอดคล้องกัน เรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดในอีกหลาย ๆ เรื่องตามมา เช่น หลุมขยะอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการรั่วไหลของสารเคมีลงสู่ แหล่งอ่างเก็บน้ำ เป็นแหล่งต้นน้ำใช้สำหรับการผลิตน้ำประปา เมื่อชาวบ้านนำมาใช้อาจทำให้เกิดโรค ในระบบทางเดินอาหาร ซึ่งกระทบทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ เมื่อเราทราบถึงปัญหาที่ เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมแล้วนั้นสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งไหนเป็นผลกระทบเชิงบวกและ สิ่งไหนเป็นผลกระทบเชิงลบ สามารถนำผลการสรุปนั้นมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาวิธีการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาหรือส่งเสริมพัฒนาเรื่องนั้น ๆ

2. ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อายุต่างกัน สถานภาพ การศึกษา รายได้ อาชีพ สมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมมุติฐานต่างกัน ทั้งนี้ ประชาชนที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมีความแตกต่างทางความคิดด้านผลกระทบมากที่สุดกับช่วงอายุอื่น และ ในส่วนของด้านสถานภาพการหย่า

ร่างมีความคิดเห็นแตกต่างกับสถานภาพอื่นมากที่สุด ด้านการศึกษาผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นมีความคิดแตกต่างจากระดับการศึกษาอื่นน่าจะมาจากการเข้าถึงการศึกษานำให้ได้รับรู้ถึงผลกระทบมากและอาจจะจากหน้าที่การงานทำให้เข้าถึงข้อมูลด้านผลกระทบมากกว่ารายได้ผู้ที่มีรายได้ต่ำมีความคิดเห็นกับผลกระทบมากที่สุดอาจมาจากการที่นิคมอุตสาหกรรมทำให้มีการเติบโตของเศรษฐกิจในชุมชนและทำให้ของอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้นหรือค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้ผู้ที่มีรายได้ต่ำคิดเห็นกับผลกระทบตื้นนี้ ด้านอาชีพผู้ที่เป็นพนักงานบริษัทอาจมีการรับรู้ข้อมูลในหน้าที่การงานทำให้มีความคิดเห็นด้านผลกระทบมากกว่าอาชีพอื่น ด้านสมาชิกในครอบครัว ผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่4คนขึ้นไปมีความคิดเห็นแตกต่างกับสมาชิกในครอบครัวที่ต่ำกว่า4คน

ทั้งนี้ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยและแนวคิดของ อัจรา นามไธ และ ยรรยงค์ อิทธิม่วง (2555) จากผลการศึกษาที่พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ ภาวะสุขภาพโดยรวม กล่าวได้ว่าการที่บุคคลอาศัยอยู่ในชุมชน/สิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี จึงมี โอกาสได้รับ สัมผัสสิ่งคุกคามสุขภาพ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ต่อการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย น้อยที่สุด เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542 : หน้า 8) สรุปได้ว่าความคิดเห็น หมายถึงการ แสดงออกถึง ความ เชื่อ ทศนะการคิดการพิจารณาหรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับ อิทธิพลมา จากทัศนคติ และข้อเท็จจริงความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับ สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูด หรือ การเขียนก็ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการวิจัยพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนบ้านบนเทศบาลเมืองมาบตาพุดได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำเน่าเสียดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดมากขึ้นในกรณีที่โรงงานอุตสาหกรรมมีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ชุมชนและมีนโยบายให้โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มหรือปรับปรุงระบบการบำบัดน้ำเสียให้มีปริมาณและประสิทธิภาพมากพอเนื่องจากน้ำเสียในกระบวนการผลิตมีมากแต่การบำบัดน้ำไม่เพียงพอต่อการบำบัด

2. ปัญหาขยะมูลฝอย การกำจัดขยะในโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งจะมีการกำจัดขยะโดยการแยกขยะแต่พบว่ามีการตกลงในการกำจัดหรือการนำขยะไปฝังกลบ ดังนั้นควรมีนโยบายบังคับบำบัดขยะกับโรงงานทุกประเภทและอาจจัดตั้งศูนย์บำบัดขยะครบวงจรเพิ่ม

3. มีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานหรือการย้ายมาทำงานของประชาชนจากแหล่งที่อาศัยอื่นเข้ามาในชุมชนจำนวนมากทำให้เกิดการกระจุกตัวในพื้นที่และส่งผลด้านสาธารณสุขประโภคไม่เพียงพอ

ได้แก่ น้ำ ไฟฟ้า รวมไปถึงการจราจร ส่วนตัวทางผู้วิจัยคิดว่าปัญหาด้านน้ำไม่พออาจจะมีแค่บางพื้นที่ ซึ่งค่อนข้างน้อย แต่ปัญหาหลักคือไฟฟ้า เช่น ไฟตกบ่อยทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าปิดอัตโนมัติ หรือการเดินทางที่รถติดมากขึ้นจากเดิมซึ่งเป็นผลมาจากประชากรมากขึ้นอยากให้ส่วนที่เกี่ยวกับการดูแลถนนเข้ามามีบทบาทเช่นในช่วงเวลาเร่งรีบควรห้ามรถบรรทุกหรือรถขนาดใหญ่เข้ามาใช้ถนนเส้นหลักเมือง ในส่วนของไฟฟ้าอยากให้มีการหาวิธีป้องกันไฟฟ้าดับเองจากการใช้ไฟฟ้าที่เกินหรือมากเกินไปในช่วงเย็น ที่ประชาชนเริ่มกลับจากทำงานแต่โรงงานบางแห่งยังทำงานอยู่ทำให้เกิดปัญหาไฟฟ้า

4. มีการเจ็บป่วยจากมลพิษของประชาชนในชุมชนจากนิคมอุตสาหกรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการในการตรวจสอบ ควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเข้มงวด เช่น การตรวจมลพิษทางอากาศ และควบคุมให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้วิธีลดฝุ่นระอองจากกระบวนการผลิตที่ได้ตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. นิคมอุตสาหกรรมควรพัฒนาระบบการบำบัดน้ำเสีย หรือปรับเปลี่ยนระบบบำบัดน้ำเสียให้ได้มาตรฐานตามกฎหมาย หรือเพิ่มหน่วยบำบัดให้มีปริมาณมากขึ้นเพื่อให้จัดการเรื่องการบำบัดน้ำเสียในงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรือกลางสามารถบำบัดน้ำเสียได้อย่างมีมาตรฐานลดการลักลอบทิ้งหรือการกำจัดที่ไม่ถูกวิธี

2. เนื่องจากความคิดเห็นประชาชนคิดว่าการมีนิคมอุตสาหกรรมทำให้มีอุบัติเหตุเพิ่มขึ้น ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละแห่งและหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการอบรมควรมีการรณรงค์และให้ความรู้กับพนักงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎจราจรและการขับขี่ยานพาหนะอย่างปลอดภัย ในส่วนประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ก็ควรมีการอบรมเช่นกันให้เกิดการขับขี่ที่เป็นไปตามกฎกติกาทางกฎหมาย

3. ชุมชนควรสร้างเครือข่ายและร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ในการสอดส่องปัญหาหาสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนการให้เบาะแสหรือการแจ้งเจ้าหน้าที่ให้มาตรวจสอบในพื้นที่ที่สุ่มเสี่ยง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในเชิงปริมาณอาจทำให้ได้ทราบปัญหาผลกระทบในภาพกว้างเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลกระทบจากการมีนิคมอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนในเชิงคุณภาพ เช่น ใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2. การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากการมีนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง

3. การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาารูปแบบการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการมีนิคมอุตสาหกรรม

บรรณานุกรม

- สีโรตม์ นาคสินธุ์. (2559). ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ระยอง ที่มีต่อชุมชนตำบลปลวกแดง อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง., มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2532).ผลกระทบของการพัฒนา.,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธัญญลักษณ์ ปุณณจิโรตติสกุล. (2562). ผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของประชาชนที่เกิดจากอุตสาหกรรม ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง., มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริวรรณ ชูแก้ว.(2552). การจัดการของเสียตามมาตรฐานของการนิคมอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน.,มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิทัศน์ เจียมศรีพงษ์ .(2563). การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรม., <https://scholar.google.com/>.
- วิวัฒน์ กรมดิษฐ์.(2560).การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสังคมที่ยั่งยืนรอบนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร.,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- อภิชัย สิงห์ศรี.(2560).ความขัดแย้งจากโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ กรณีศึกษา: นิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย).,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตนภรณ์ อาษา. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี.,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- กรณีภูฏ อัครธนบุลย์. (2564). การป้องกันปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม :กรณีศึกษาผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด.,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรภาพร คำจับ. (2564). การสื่อสารเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะ จังหวัดชลบุรี.,มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.
- จิรายุทธ์ สีม่วง. (2560). การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนจากการเข้ามาของนิคมอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาชุมชนประมงชายฝั่งหาดตากวน – อ่าวประดู่ ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.
- พระเจริญ บุญทศ. (2558). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี.,มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- จันทร์รัตน์ จาริกสกุลชัย. (2562). ผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย อลงกรณ์.

- ศิริโชค ประทุมพิทักษ์. (2561). ผลกระทบต่อชุมชนที่เกิดจากการตั้งนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : กรณีของเทศบาลเมืองมาบตาพุดอำเภอเมือง จังหวัดระยอง.,มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- น้ำผึ้ง ไชยทัต. (2563). การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรที่มีผลต่อการสร้าง ภาพลักษณ์ของบริษัทในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง : บทบาทของ 73 ตัวแปรการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน.,มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สุกัญญา พันธุ์. (2565). การประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพจากการได้รับฝุ่น PM2.5 ในช่วงฤดูแล้งจากพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง.,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วัชรินทร์ ออลอ. (2557). สุขภาพพระสงฆ์ในบริบทชุมชนอุตสาหกรรม.,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณะ เขียวเวช. (2562). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อความยั่งยืนของชุมชนในเขตประกอบการอุตสาหกรรม.,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศศิธามานตร์ แสงสวัสดิ์. (2550). การแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.,สถาบันพระปกเกล้า.
- นิศาชล หังสนันส์. (2546). ชุมชนกับผลกระทบของการพัฒนาอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง., มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.สำนัก. พิมพ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ. (2542). การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ. บริษัทเม็ดยาพรินตั้ง.เนตรทราย นิสสัยสุข (2556 : หน้า 26)
- สิโรตม์ นาคสินธุ์. (2559). ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ดระยอง ที่มีต่อชุมชนตำบลปลวกแดงอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง.,
<http://www2.gspa.buu.ac.th/library/is/mpa57/57930136.pdf>
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทศนคติการวัดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอนามัย.,กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช.
- เรืองวิทย์ แสงรัตนา. (2522). ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตราเพิ่มประชากรของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต., มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2531). การวัดทัศนคติ., คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พ.ต.ท. ฉัตรชนก โสมาลัย. (2542). ทศนคติของข้าราชการตำรวจชายที่มีต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจหญิงชั้นสัญญาบัตร., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/กรุงเทพฯ.
- อภิชัย สิงห์ศรี. (2562). ความขัดแย้งจากโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ กรณีศึกษา: นิคม

อุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย),มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิชัย โถสุวรรณจินดา. (2546).การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : VJ. พรินติ้ง.

เพิ่มวิทย์ วราชิต. (2561). การวัดประสิทธิภาพของนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกของประเทศ
ไทยด้วยวิธี DEA .,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คมกฤษ ยิ้มเจริญ. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้ หลักการนิคมอุตสาหกรรมเชิงเศรษฐกิจ
กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์น ซีบอร์ด (ระยอง) จังหวัดระยอง.,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เพิ่มวิทย์ วราชิต. (2561). การวัดประสิทธิภาพของนิคมอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกของประเทศ
ไทยด้วยวิธี DEA.,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เนตรทราย นิสสัยสุข. (2556). ผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ดระยอง
กรณีศึกษาชุมชน ตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง.,มหาวิทยาลัยบูรพา.,
พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.(2522).,
<http://law.industry.go.th/laws/detail/32689>.

นักศึกษากลุ่ม 9 ไทยสถาบันพระปกเกล้า.(2560).การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
อย่างยั่งยืนกรณีทุนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม.,สถาบันพระปกเกล้า.

ภัทรภรโอบอ้อม.(2563).อุตสาหกรรมสีเขียวและโรงงานสีเขียวในประเทศไทย., มหาวิทยาลัยรังสิต.

อภิชัย สิงห์ศรี. (2560). ความขัดแย้งจากโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่: กรณีศึกษา นิคม
อุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย). รายงานการวิจัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.,
พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.(2522).,
<http://law.industry.go.th/laws/detail/32689>.

ภัทรภรโอบอ้อม.(2563).อุตสาหกรรมสีเขียวและโรงงานสีเขียวในประเทศไทย., มหาวิทยาลัยรังสิต.

อภิชัย สิงห์ศรี. (2560). ความขัดแย้งจากโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่: กรณีศึกษา นิคม
อุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย). รายงานการวิจัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

)

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบน
เทศบาลเมืองมาบตาพุด

คำชี้แจงแบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัด
ระยอง ที่มีผลต่อชุมชนบ้านบน เทศบาลเมืองมาบตาพุดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

1.เพศ

1.ชาย

2.หญิง

2.อายุ

1.อายุไม่เกิน20ปี

2.อายุ21-30ปี

3.อายุ31-40ปี

4.อายุ41ปีขึ้นไป

3.สถานภาพ

1.โสด

2.สมรส

3.หม้าย/หย่าร้าง

4.ระดับการศึกษา

1.ไม่ได้รับการศึกษา

2.ประถมศึกษา

3.มัธยมศึกษา

4.ปวช/ปวส

5.ปริญญาตรี

6.สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 9000 บาท	☐ 2. 9000 บาท- 15000 บาท
☐ 3. 15000 บาท - 20000 บาท	☐ 4. 20000 บาทขึ้นไป

6. อาชีพ

☐ 1. นักเรียน/นักศึกษา	☐ 2. พนักงานบริษัท
☐ 3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 4. รับราชการ
☐ 5. ธุรกิจส่วนตัว	☐ 6.รับจ้างทั่วไป
☐ 7.อื่นๆ	

7.จำนวนสมาชิกในครอบครัว

☐ 1. 2.คน	☐ 2. 3.คน
☐ 3. 4.คน	☐ 4. มากกว่า4 คน

8.ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

☐ 1. น้อยกว่า 1ปี	☐ 2. ตั้งแต่ 1 – 5 ปี
☐ 3. ตั้งแต่ 6- 9 ปี	☐ 4. 9ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อผลกระทบของอุตสาหกรรม

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เป็นข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านสิ่งแวดล้อม				
1. นิคมอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาฝุ่น ละอองในชุมชน				
2. ท่านได้รับผลกระทบของควีน ที่ปล่อย จาก โรงงานในนิคมอุตสาหกรรม				
3. ท่านได้รับกลิ่นเหม็น จากการจัดการขยะ มูลฝอยของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม				
4. ท่านได้รับกลิ่นเหม็น จากกระบวนการ ผลิต ของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม				
5. ท่านได้รับผลกระทบปัญหาน้ำ เน่าเสีย จากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม				
6. ท่านได้รับผลกระทบปัญหาเสียงรบกวน จากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม				
ด้านเศรษฐกิจ				
1. การมีนิคมอุตสาหกรรมทำให้ชุมชนมี				

รายได้มากขึ้น				
2. ท่านมีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากการมี นิคม อุตสาหกรรม				
3. ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม				
4. มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม				
5. ที่ดินมีราคาเพิ่มสูงขึ้นจากการมีนิคม อุตสาหกรรม				

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านสังคม				
1. ปัญหา น้ำ ประปาไม่เพียงพอจากการมี นิคม อุตสาหกรรม				
2. ปัญหา ไฟฟ้าขัดข้องจากการมีนิคม อุตสาหกรรม				
3. ปัญหา การระบายน้ำ ทิ้งไม่ทันจากการมี นิคม อุตสาหกรรม				
4. การจราจรที่ติดขัดในช่วงเช้าและเย็น จากการมีนิคมอุตสาหกรรม				

5. อุบัติเหตุเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม				
6. ชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากการมีนิคมอุตสาหกรรม				
7. ชุมชนของท่านมีปัญหาเสพติดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม				
8. การเพิ่มขึ้นของสถานศึกษาเพราะมีนิคมอุตสาหกรรม				
ด้านสุขภาพ				
1. ท่านได้รับการบริการรักษาที่ดี จากสถานพยาบาล				
2. สถานพยาบาลเพิ่มขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรม				
3. ท่านเคยเจ็บป่วยจากมลพิษของนิคมอุตสาหกรรม				

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่เกิด

ข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะด้านสังคม

ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะด้านสุขภาพ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นาย ชนุตม์ หอมหวล
วัน เดือน ปี เกิด	19 กรกฎาคม 2540
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	21/6 มาบตาพุด เมืองระยอง, จังหวัดระยอง, 21150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2567 ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2562 ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี วิศวกรรมอุตสาหการ (ต่อเนื่อง) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

